

รายงานวิจัย

ทรงรสนะเกษตรต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว
: เพื่อเอื้อต่อจุดผ่านแดนบริเวณช่องสง่างำ อำเภอกุสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

**The agriculturist's opinion on potential development of tourist
attraction places : to help Sagnom border Phaiphattana
village, Pusing District, Sisaket Province**

โดย

ประวุฒิ เพิ่มทรัพย์

MR.PRAWUT PHOEMSAP

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ พ.ศ.๒๕๕๑

ประวูฒิ เพิ่มทรัพั: ทรศนะขงเกศตรกรต่อกรพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเทียวเพื่อเอื้อต่อจุดผ่านแดนช่องสะง่า บ้านไพรพัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ๒๕๕๑

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาทรศนะและความคิดเห็นของเกศตรกรต่อกรพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเทียว : เพื่อเอื้อต่อจุดผ่านแดนช่องสะง่า บ้านไพรพัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ โดยมีประชากรและ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นเกศตรกรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเทียวจุดผ่านแดนช่องสะง่า ตำบลไพรพัฒนา จำนวน ๕ หมู่บ้าน จำนวนตัวอย่าง ๒๓๔ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ ๑.ศึกษาเอกสาร แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ๒. สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นข้อคำถามนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้เสนอที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบแล้ว

ผลการวิจัยพบว่า ทรศนะและแนวความคิดของเกศตรกรต่อกรพัฒนาแหล่งท่องเทียว ที่สัมพันธ์กับแนวทางบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ๕ แนวทาง คือ ๑. ทรศนะต่อกรบริหารจัดการแหล่งท่องเทียวของชุมชน พบว่า ความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างต่อกรบริหารจัดการแหล่งท่องเทียวของชุมชนและเห็นด้วยว่าควรวางแผนกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของชุมชนอย่างชัดเจน ทั้งนี้เกศตรกรควรมีบทบาทส่งเสริมและกำหนดคนโยบาย เพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง เพราะการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน โดยเกศตรกรด้วยกันง่ายต่อการควบคุมดูแล

๒. ทรศนะของเกศตรกรต่อกรบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว พบว่า เกศตรกรเห็นด้วยกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเทียวควบคู่กับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสร้างความตระหนักและปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเห็นด้วยกับการจัดระบบใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและใช้อย่างคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก

๓. ทรศนะเกศตรกรต่อกรมีส่วนร่วมจัดการการท่องเที่ยวชุมชน พบว่าปัจจุบันภาครัฐและภาคประชาชนของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเทียวชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๒) และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายจะก่อให้เกิดพลังของความร่วมมือในการพัฒนาฯ

๔. ทรศนะเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว พบว่า เกษตรกรต้องการพัฒนาศักยภาพพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และเชื่อว่าที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมีลักษณะพร้อมเหมาะสม

๕. ทรศนะเกษตรกรต่อการเปิดโอกาสและกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่น พบว่า หากการท่องเที่ยวมีศักยภาพจริงจะนำไปสู่การเปิดโอกาสและกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก เพราะการท่องเที่ยวเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตของคนในชุมชนย่อมเป็นการเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นมีอาชีพเสริม และมั่นใจว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในอนาคตเป็นทางเลือกหนึ่งให้ท้องถิ่นสร้างรายได้

ปัญหาและอุปสรรค

เกษตรกรมีทรศนะว่า ยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายด้านในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว บริเวณช่องสะง่า (จุดผ่านแดนไทย/กัมพูชา)ร่วมทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณรอบ ๆ จุดผ่านแดนช่องสะง่า จำแนกได้ดังนี้ คือ ปัญหาด้านสาธารณูปโภค โดยเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสัมภาษณ์ว่าน่าจะมีการส่งเสริมและพัฒนาระบบการคมนาคม เช่น ถนน/ไฟฟ้า /ประปา/ระบบสื่อสาร/ ฯลฯ รวมทั้งเรื่องของงบประมาณด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวน่าจะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนโดยหน่วยงานรัฐ

นอกจากนั้นเกษตรกรยังขาดความชำนาญด้านการลงทุนและการผลิตสินค้า ในขณะที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการสินค้าจากชุมชนมากขึ้น แนวคิดด้านการผลิตสินค้าเพื่อป้อนตลาดยังเป็นข้อถกเถียงของเกษตรกร เนื่องจากสินค้าที่ออกจำหน่ายส่วนใหญ่ขาดการวางแผนด้านการผลิตและการส่งเสริม เกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตสินค้าตามแบบดั้งเดิม และเป็นสินค้าพื้นเมืองด้านการเกษตรเป็นหลัก อย่างไรก็ตามแนวทางการผลิตสินค้าของชุมชนยังหารูปแบบชัดเจนไม่ได้ แต่ในอนาคตกลุ่มเกษตรกรมีแนวโน้มร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐมากขึ้นซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการส่งเสริมรูปแบบสินค้าและบริการต่อไป

อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกไม่ว่าจะเป็นปัญหาขยะมูลฝอย/น้ำเสีย โดยเกษตรกรเชื่อว่าการสร้างศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวควรมีระบบจัดการกับสิ่งแวดล้อมและสาธารณูปโภคอย่างเหมาะสม ตลอดจนระบบการติดต่อสื่อสารควรได้รับการพัฒนาให้ทันสมัยและเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

MR.Prawut Phoemasap : The agriculturist's opinion on potential development of tourist attraction places : to help Sagnom border Phaiphattana village, Pusing District, Sisaket Province

Sisaket Rajabhat University 2008

Abstract

This research was quantitative and qualitative, it aimed to study the opinion and idea of agriculturists on potential development of tourist attraction places : to help Sagnom border Phaiphattana village, Pusing District, Sisaket Province. Population and sample group on this research were agriculturists who related to development of tourist attraction places of Sagnom border; Phaiphattana sub-district, there were 9 villages and 234 sample people. Tool for research made was as follows: 1) studying document, concept, theory and related research and 2) making questionnaire and interviewing form, as studied all of them, they were taken by researcher to make questions and questionnaires and interviewing form were proposed to consultant and experts for testing.

The result found that the opinion and idea of agriculturists on development of tourist attraction places related with 5 ways of administration and management of public tourism i.e.

1) The opinion on administration and management of public tourist attraction places found that the opinion of sample group on administration and management of public tourist attraction places agreed that it should clearly planed to stipulate a policy of public tourism, even though agriculturists should have a role to encourage and stipulate a policy for administrating and managing self tourism, because public administration and management with agriculturists was easy to control.

2) The opinion of agriculturists on administration and management of natural resource and tourism environment found that agriculturists agreed with

administration and management of tourist attraction places dual with looking after natural resources and environment and realized and inculcated on conservation of natural resources which agreed with system management for using resources enduringly and worthily, it was at high level.

3) The opinion of agriculturists on participation of public tourism management found that recently, government and public people had participated on development of public tourist attraction places, it was at high level (mean=2.52) and the participation of all will have been occurred power of developing participation. All this, public should encourage a participation of group on thinking and decision together with campaign of advertising to realize some ones on public participation.

4) The opinion of agriculturists on potential development of location to receive tourists found that agriculturists needed potential development of location to receive tourists and believed that a location of public tourist attraction places is suitable.

5) The opinion of agriculturists on giving opportunities and distribution profits for local people found that if tourism was efficiency, it will lead to give opportunities and to distribute profits to local people in a high level. Because tourism has become to be a role of public lives, it should give local people opportunities to have adding occupation and they were convinced that the development of public tourist attraction places in the future should be a choice for local to get profits.

Problem and Obstacle

Agriculturists had thought that there were problems and obstacles on development of tourist attraction places in Sagnam border (the border between Thailand and Cambodia) including a development of its surrounding tourist attraction places sorting out as follows: a problem of public utility which sample agriculturists answered interview that it should encourage and develop communicative system such as road, electricity, water supply and communicative system etc., including a budget of development for tourist attraction places, they should be encouraged by government

Not only that, agriculturists had no expert about investment and production, at the same time, tourists needed more public products. A concept about production for supplying the market had still argued of agriculturists due to products selling had mostly got the lack of planning about production and encouragement. Most of agriculturists had originally produced and products were mainly local agricultural products. The way of public production, however, was no clearly model, but in the future, agriculturist group will trend more to cooperate with government Bureau which lead to the way of encouragement product model and service continuously.

Anyhow, there still are problem about environment and convenience, even though, rubbish and bad water problem which agriculturists have believed that making efficiency of tourist attraction places should have system to manage environment and public utility suitably, including communicative system should develop to be update and enough for requiring of tourists.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยค้นคว้าในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ของบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยหลายแหล่ง ซึ่งไม่อาจนำมากล่าวได้ทั้งหมด ผู้มีพระคุณท่านแรก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลไพรพัฒนา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลไพรพัฒนา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลข่าวสารและข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณกำนันและผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลห้วยตึกชู ตำบลไพรพัฒนา ตำบลโคกตาล ที่ให้ความอนุเคราะห์ด้านสถานที่และจัดเก็บข้อมูลวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ที่คอยให้การสนับสนุน ช่วยเหลืองานวิจัยในด้านการพิมพ์เอกสารตลอดมา ความดีทั้งหลาย ทั้งหมดที่ได้จากการศึกษา ผู้ศึกษาขอเทิดไว้เป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา คณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ประวูฒิ เพิ่มทรัพย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(ค)
กิตติกรรมประกาศ	(ฅ)
สารบัญ	(ช)
สารบัญตาราง	(ฌ)
สารบัญแผนภูมิ	(ญ)
บทที่	
๑. บทนำ	๑
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของ โครงการวิจัย	๓
ขอบเขตของงานวิจัย	๔
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๔
๒. แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	๖
แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว	๑๖
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการจัดการท่องเที่ยว	๒๑
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนจัดการแหล่งท่องเที่ยว	๒๖
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน	๒๘
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๓

๓. ระเบียบวิธีวิจัย	๓๖
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	๓๖
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๓๗
การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล	๓๗
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๗
การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๘
๔. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๙
ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยเศรษฐกิจและสังคม	๔๐
ตอนที่ ๒ ทรรศนะและแนวความคิดของเกษตรกรต่อการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว	๔๕
ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	๕๕
๕. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๕๘
บรรณานุกรม	๗๐
ภาคผนวก	๗๑
ประวัติการศึกษา	๑๑๑

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑. เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	๔๐
๒. อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	๔๑
๓. วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	๔๒
๔. การประกอบอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม	๔๓
๕. รายได้เฉลี่ยต่อปีของผู้ตอบแบบสอบถาม	๔๔
๖. ทัศนคติต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน	๔๕
๗. ทัศนคติต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทางการท่องเที่ยว	๔๖
๘. ทัศนคติเกษตรกรต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน	๔๗
๙. ทัศนคติเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	๕๑
๑๐. ทัศนคติของเกษตรกรต่อการเปิดโอกาสและกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่น	๕๓

สารบัญแผนภูมิ

ตารางที่	หน้า	
๑	เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	๔๐
๒	อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	๔๑
๓	วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	๔๒
๔	การประกอบอาชีพเกษตรกรของผู้ตอบแบบสอบถาม	๔๓
๕	รายได้เฉลี่ยต่อปีของผู้ตอบแบบสอบถาม	๔๔

บทที่ ๑

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเริ่มเข้ามามีบทบาทต่อภาคธุรกิจ และเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศมากขึ้น ประกอบกับวิวัฒนาการทางสังคมได้พัฒนาและเจริญก้าวหน้า ทั้งถนนหนทาง การสื่อสาร และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวขยายตัวขึ้นเป็นลำดับ และก่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจนารายได้เข้าสู่ประเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีทั้งทางตรงและทางอ้อม รายได้ทางตรงได้แก่ธุรกิจท่องเที่ยว การคมนาคมที่พักอาศัย รายได้ทางอ้อมมาจากบริโภคจับจ่ายซื้อสินค้าภายในประเทศของนักท่องเที่ยว(อุปโภคบริโภค ๒๕๔๕ ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์)

จากความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นเหตุผลสำคัญและจุดประกายนำไปสู่แนวคิดของการปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทั้งในระดับประเทศ ระดับภาค และระดับจังหวัด โดยเฉพาะแนวคิดมุ่งกระจายรายได้สู่ชุมชนและท้องถิ่นให้มากขึ้น สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ (๒๕๕๐-๒๕๕๔) ที่มีเจิมมุ่งคือยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ประชาชนในท้องถิ่นและกระตุ้นการสร้างรายได้โดยเฉพาะการนำต้นทุนธรรมชาติมาเป็นจุดขาย อันจะนำไปสู่การดำรงชีพและ ประกอบอาชีพในจุดที่สังคมมีความพอเพียง(พระราชชาติธุรกิจ ๒๖/๐๖/๒๕๔๕)

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ พบว่า รัฐบาลมีทิศทางและกำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริมให้ภาคประชาชนสร้างอาชีพ และสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ทั้งนี้รูปแบบของการส่งเสริมอาชีพประชาชนประการหนึ่งของรัฐบาลให้การสนับสนุน คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเชิงธุรกิจ เนื่องจากว่า ประเทศไทยถือได้ว่ามีต้นทุนธรรมชาติแหล่งท่องเที่ยวมากมาย แต่ยังไม่เป็นที่แพร่หลายและได้รับความนิยมนหรือเป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยว เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นรัฐบาลจึงได้มีนโยบายกระตุ้นและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ทำให้สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เป็นที่รู้จักและมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้าเที่ยว(กาญจนนา ไชยชมพูและคณะ :๒๕๔๖)

จากภาพรวมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ได้รับการฟื้นฟูขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับประเทศหรือระดับท้องถิ่นมีการส่งเสริมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวกว้างขวางมากขึ้น วัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจให้กับท้องถิ่นมากขึ้นเป็นลำดับ อีกทั้งยัง

สำหรับจังหวัดศรีสะเกษ นับได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวมากมาย และที่ได้รับความสนใจมากคือบริเวณจุดผ่านแดนช่องสะง่า (ไทย/กัมพูชา) บ้านไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ เนื่องจากบริเวณจุดผ่านแดนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเชื่อมโยงการค้าขายระหว่างประเทศไทยและกัมพูชา

ทั้งนี้จุดผ่านแดนช่องสะง่า เปิดอย่างเป็นทางการเมื่อประมาณปี ๒๕๔๖ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ มีอาณาเขตติดกับประเทศกัมพูชา ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงภูเขา สลับคอน อยู่ทางทิศใต้ของตำบลไพรพัฒนา ติดกับแนวเทือกเขาพนมดงรัก ซึ่งเป็นที่กั้นระหว่างประเทศกัมพูชาประชาธิปไตยกับประเทศไทย ลักษณะทางกายภาพมีทรัพยากรป่าไม้สมบูรณ์ สภาพดินส่วนใหญ่เป็นดินปนทราย ประชากรกว่าร้อยละ ๘๐ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (แผนยุทธศาสตร์พัฒนาองค์กรการบริหารส่วนตำบลไพรพัฒนา ๒๕๔๘)

ปัจจุบันจุดผ่านแดนช่องสะง่า ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกิดใหม่และเริ่มได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะมีจุดเด่นเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีสภาพเป็นภูเขา ป่าไม้ และมีแหล่งน้ำต้นน้ำ ถ้ำธารเหมาะกับการท่องเที่ยว ที่สำคัญมีพื้นที่ติดกับประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย และมีจุดผ่านแดนช่องสะง่าเปิดการค้าขายระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นส่วนที่ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

นอกจากนั้นในพื้นที่รอบๆจุดผ่านแดนช่องสะง่า ยังประกอบไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวอีกหลายแห่ง เช่น ถ้ำเจีย (ถ้ำค้างคาว) เขื่อนห้วยสำราญ วัดเขาพลาญเพชร น้ำตกโอบังโก้ว น้ำตกเขาขาด ภูผาผึ้ง วัดไพรพัฒนา เป็นต้น ซึ่งบริเวณดังกล่าวนับได้ว่าเป็นจุดเสริมและดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามายังช่องสะง่ามากขึ้น

จากเอกสาร”แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารส่วนตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ” ซึ่งให้เห็นว่า องค์กรการบริหารส่วนตำบลไพรพัฒนาได้เล็งเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยอาศัยศักยภาพของชุมชนเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนา ประกอบกับนโยบายของจังหวัด ที่ส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเร่งพัฒนาให้ชุมชนมีความเจริญเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของประชากรในชุมชนโดยอาศัยต้นทุนธรรมชาติที่มีอยู่มาเป็นปัจจัยการผลิตหลัก กลายเป็นที่มาและนำไปสู่แนวความคิดของการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน โดยพยายามให้คนในชุมชนเข้ามามีบทบาทแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการกิจกรรมของชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชน

สอดคล้องกับนโยบายของจังหวัดได้ส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเร่งพัฒนาให้ชุมชนมีความเจริญเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของประชากรในชุมชน จึงนำไปสู่แนวความคิดของการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน โดยพยายามให้คนในชุมชนเข้ามามีบทบาทแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการกิจกรรมของชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชน

อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบสำคัญที่จะพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนก้าวไปสู่ผลสัมฤทธิ์ได้นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นด้านแนวคิดการพัฒนาและการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว ด้านกายภาพหรือสภาพแวดล้อม รวมไปถึงปัจจัยด้านบุคคลที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความสำเร็จและความเหลวในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นการศึกษาวิจัยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณช่องสะง่า ตำบลไพรพัฒนา จังหวัดศรีสะเกษ จะนำไปสู่การค้นคว้าหาความต้องการและจุดยืนของชุมชน โดยศึกษาทัศนคติของเกษตรกรหรือชาวบ้านส่วนใหญ่ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการและการมีส่วนร่วมตลอดจนการยอมรับด้านการพัฒนา หรือรับทราบปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาคือการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึงการระดมความร่วมมือและสร้างความเข้าใจตลอดจนการปลูกจิตสำนึกด้านการมีส่วนร่วม ต่อการดูแลรักษาและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ตามธรรมชาติในชุมชน

นอกจากนี้ ผลการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของเกษตรกรต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณช่องสะง่า ยังจะนำไปสู่แนวทางการแก้ปัญหาและการสร้างความเจริญเติบโตและการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวบริเวณช่องสะง่าให้เกิดเป็นแหล่งสร้างรายได้ของชุมชน รวมไปถึงค้นหาวิธีการและมาตรการการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนโดยชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนศึกษาผลกระทบต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการท่องเที่ยวที่ตามมา เช่นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม

ดังนั้นในเบื้องต้นของการวิจัยครั้งนี้จะเน้นการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรในชุมชนตลอดจนทัศนคติและความพร้อมก่อนการลงมือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และเพื่อที่จะได้ทราบความต้องการของท้องถิ่นว่ามีความพร้อมที่จะก้าวสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหรือไม่อย่างไร และผลการศึกษาน่าจะยังผลให้ทราบว่า เกษตรกรพร้อมเปิดประตูบ้านของตนเพื่อรองรับการมาเยือนของผู้คนหรือนักท่องเที่ยวแค่ไหนอย่างไร

วัตถุประสงค์โครงการวิจัย

๑. ศึกษาทัศนคติและแนวคิดของเกษตรกรกับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน
๒. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาให้ชุมชนไพรพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ

เป้าหมายงานวิจัย

๑. ทราบศักยภาพและทรศนะของเกษตรกรต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน
๒. ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต
๓. ทราบแนวโน้มของการจัดการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน
๔. เพื่อประโยชน์แก่ภาครัฐและเอกชนในการนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณช่องสะง่า

ขอบเขตงานวิจัย

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจุดผ่านแดนช่องสะง่า ตำบลไพรพัฒนา จำนวน ๕ หมู่บ้าน ประกอบไปด้วยบ้านนาตำบล บ้านโคกแดง บ้านไพรพัฒนา บ้านแซร์ไพรเหนือ บ้านนาสวรรค์ บ้านโองังโก้ว บ้านโคกชาติ บ้านแซร์ไพรใต้ และบ้านทางสายลวด

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การทำวิจัยครั้งนี้ มีระยะเวลา ๑ ปี ตั้งแต่เดือน มกราคม - ธันวาคม ๒๕๕๐

ขอบเขตด้านตัวแปร

๑. ทรศนะของเกษตรกรและแนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณจุดผ่านแดนช่องสะง่า
๒. สภาพของปัญหาของการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวฯ

ขอบเขตด้านพื้นที่

บริเวณช่องสะง่า อยู่ในเขตดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ครอบคลุมพื้นที่ ๕ หมู่บ้าน

นิยามศัพท์

ทรศนะของเกษตรกรต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ความคิดเห็นของเกษตรกรตำบลไพรพัฒนาที่ประชาชนกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นกับกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนบริเวณช่องสะง่า

แนวคิดการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการหรือวิธีการในการควบคุมวางแผนอย่างเป็นระบบต่อการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวฯ

การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนชุมชนไพรพัฒนาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และเป็นกระบวนการที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้น ๆ ได้ยอมรับกระบวนการที่ได้กระทำเพื่อประโยชน์ใด ๆ ของชุมชน

การส่งเสริมและพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่ได้ทั้งด้านความคิด หรืออุปกรณ์ซึ่งนำมาใช้กับกิจกรรมและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถของประชากรในชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
บริเวณจุดผ่านแดนช่องสง่า

แหล่งท่องเที่ยวยั่งยืน หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่น
รักและหวงแหน ดูแลรักษาทักษะธรรมชาติในท้องถิ่นเพื่อให้ยั่งยืนตลอดไป

บทที่ ๒

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๒.๑.๑ ความหมายของการท่องเที่ยว(The Meaning of tourism) องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization หรือ WTO) ให้ความหมายของ “การท่องเที่ยว” ว่าหมายถึง การเดินทางใด ๆ ก็ตามเป็นการเดินทางตามเงื่อนไขสากล ๓ ประการดังนี้

ประการที่ ๑ การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว แต่ไม่ใช่ไปตั้งหลักแหล่งเป็นการถาวร

ประการที่ ๒ การเดินทางนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจ หรือความพึงพอใจของผู้เดินทางเอง ไม่ใช่เป็นการถูกบังคับ ไม่ใช่เพื่อทำสงคราม

ประการที่ ๓ เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่ประกอบอาชีพหรือหารายได้ แต่เดินทางมาเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อเยี่ยมญาติมิตร เพื่อความเบิกบาน บันเทิง เริงรมย์ เพื่อเล่นกีฬาต่าง ๆ เพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ และเพื่อติดต่อธุรกิจ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (๒๕๔๔) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว ไว้ว่าคือการเดินทางนั้น เป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว ผู้เดินทางจะต้องไม่ถูกบังคับให้เดินทาง

ปรีชา แดงโรจ (๒๕๔๔:๒๕)กล่าวถึงการท่องเที่ยวว่า หมายถึง กิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อ ผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจกรรมการงานประจำ โดยปกติการท่องเที่ยวจะหมายถึงการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยไม่คำนึงว่าระยะทางนี้จะใกล้หรือไกล และการเดินทางนั้นจะมีการค้างแรมหรือไม่ องค์การสหประชาชาติในคราวประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยว ณ กรุงโรมเมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๖ ได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอยู่ ๓ ประการ คือ

- ต้องมีการเดินทาง
- ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน
- ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง

ผลของที่ประชุมองค์การสหประชาชาติยังได้พิจารณาเห็นว่า คำว่า การท่องเที่ยวเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง จึงเห็นสมควรกำหนดความหมายของคำว่า นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน (International Tourist) ให้เน้นคำที่กินความหมายกว้างขึ้น เพื่อใช้เป็นหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่จะสามารถใช้เปรียบเทียบซึ่งกันและกันตลอดไป โดยการเสนอแนะให้ประเทศสมาชิกใช้คำว่า “ผู้มาเยือน” (Visitors) แทนคำว่า “นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน” (Tourist) ซึ่งคำว่าผู้มาเยือนให้หมายถึง บุคคลที่เดินทางไปยังประเทศที่ตนมิได้พักอาศัยอยู่เป็นประจำด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ตาม ที่มีไม่ใช่ไปประกอบอาชีพเพื่อหารายได้

ดังนั้นคำว่า “ผู้มาเยือน” จึงหมายรวมถึงผู้เดินทาง ๒ ประเภทคือ

๑. นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน ได้แก่ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราว ซึ่งพักอยู่ในประเทศที่มาเยือน ตั้งแต่ ๒๔ ชั่วโมงขึ้นไป และเดินทางมาเยือนเพื่อพักผ่อน พักผ่อน ทักทาย ทัศนศึกษา ประกอบศาสนกิจ ร่วมการแข่งขันกีฬา ติดต่อธุรกิจ ร่วมประชุมสัมมนา ฯลฯ เป็นต้น

๒. นักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน ได้แก่ ผู้ที่เดินทางมาเยือนชั่วคราวและอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง ประเทศไทยได้ยึดถือคำจำกัดความที่ได้กำหนดขึ้นที่กรุงโรมนี้เป็นหลักในการจดสถิติจำนวน “นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ” ซึ่งสรุปแล้วก็หมายถึงชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศและพำนักอยู่ครั้งหนึ่ง ๆ ไม่น้อยกว่า ๑ คืน หรือ ๒๔ ชั่วโมง และไม่มากกว่า ๖๐ วัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาเพื่อ

๑. มาท่องเที่ยวพักผ่อน มาเยี่ยมญาติ หรือมาเพื่อพักผ่อน ฯลฯ

๒. มาร่วมประชุมหรือเป็นตัวแทนของสมาคม ผู้แทนของศาสนา นักกีฬา นักแสดง ฯลฯ

๓. เพื่อติดต่อธุรกิจ แต่ไม่ใช่ทำงานหารายได้

๔. มากับเรือเดินสมุทรที่แวะจอด ณ ท่าเรือ แม้ว่าจะแวะน้อยกว่า ๑ คืน

พร้อมกันนี้ก็ได้กำหนดคำนิยามของ “นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน” (Domestic Tourist) ไว้ว่า คือ คนไทยหรือคนต่างด้าว ที่อยู่ในประเทศไทยเดินทางจากจังหวัดซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยตามปกติของตนไปยังจังหวัดอื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางอะไรก็ตามที่มีค่าใช้จ่าย หารายได้และระยะเวลาที่พำนักอยู่ที่เกิน ๖๐ วัน (ดร.นิคม จารุมณี, ๒๕๓๕:๑-๒)

สุวัฒน์ จูธากรณ์ และจริญญา เจริญสุกใส (๒๕๔๔) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่าคือ กิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของการเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ ที่ไม่ใช่เพื่อการหารายได้ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดปรากฏการณ์ และความสัมพันธ์ที่เกิดจากการที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เดินทาง (นักท่องเที่ยว หรือผู้มาเยือน) ธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ภาครัฐบาลที่ดูแลการท่องเที่ยว และชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว

รชพร จันทร์สว่าง (๒๕๔๖) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว ไว้ว่าเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันทั้งที่เป็นการเดินทางเพื่อพักผ่อน ประกอบกิจกรรมตามความสนใจ หรือเพื่อประกอบธุรกิจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำงาน แต่ไม่ได้เป็นการเดินทางไปทำงานหรือประกอบอาชีพเป็นหลัก

คำอธิบายความหมายของการท่องเที่ยวที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่าความหมายของการท่องเที่ยว คือ การเดินทางจากที่อยู่ถาวร ไปยังสถานที่ต่าง ๆ เป็นการชั่วคราว โดยในการเดินทางด้วยความสมัครใจ พอใจ และในการเดินทางนั้นต้องไม่ใช่เพื่อก่อให้เกิดรายได้ ทั้งนี้จากผลสำรวจแผนยุทธศาสตร์พัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลไพรพัฒนา ด้านการ

๒.๑.๒ ความหมายของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourism Industry)

วินิจ วีรยางกูร (๒๕๓๓:๔-๕) กล่าวถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวคือการให้บริการประเภทหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภทได้แก่

๑. ธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ ธุรกิจด้านการขนส่ง ธุรกิจด้านโรงแรมและที่พัก ธุรกิจร้านอาหารและภัตตาคาร และธุรกิจด้านการนำเที่ยว ซึ่งผลผลิตหลักที่นักท่องเที่ยวซื้อโดยตรง ได้แก่ บริการ (Service) ต่าง ๆ รวมทั้งความสะดวกสบายตลอดการเดินทางท่องเที่ยว

๒. ธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม ได้แก่ การผลิตสินค้าเกษตรกรรมและสินค้าหัตถกรรมต่าง ๆ เป็นต้น วัตถุดิบที่ใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวคือ ความสวยงามตามธรรมชาติ ศิลปกรรม โบราณสถาน ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนวิธีการดำเนินชีวิตของประชาชน ผลผลิตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็คือ บริการที่นักท่องเที่ยวได้รับในรูปแบบต่าง ๆ และก่อให้เกิดความพึงพอใจและยังมุ่งมั่น ในเรื่องของการบินนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาพักมากขึ้นมีระยะเวลาในการเข้าพักค้างคืนในประเทศยาวนานขึ้น และมีการใช้จ่ายในประเทศสูงขึ้น

จินและคณะ (Gee, Choy and Makens, ๑๙๘๔ : ๑๔) ได้อธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกับธุรกิจต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. ธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับนักท่องเที่ยว เช่น บริษัทการบิน โรงแรมและที่พัก การขนส่งภาคพื้นดิน บริษัทนำเที่ยว ภัตตาคารและร้านค้าปลีกส่ง

๒. ธุรกิจสนับสนุนการท่องเที่ยวหรือมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น บริษัทจัดนำเที่ยว วารสารหรือผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการนำเที่ยว บุคลากร ฝ่ายบริหารในธุรกิจโรงแรมและบริษัทที่ทำการศึกษาวิจัยหรือวางแผนแนวทางการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยว

๓. หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือเอกชน ซึ่งมีหน้าที่ในการวางแผนพัฒนาอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว สถาบันการเงิน บริษัทก่อสร้าง สถาบันการศึกษาที่ให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาและให้การฝึกอบรมที่เกี่ยวกับวิชาการท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากความหมายของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คือ การให้บริการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และปัจจัยของการให้บริการแตกต่างกันไปหลายระดับ โดยในส่วนของจังหวัด ศรีสะเกษบริเวณพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวบริเวณจุดผ่านแดนช่องสะงำ ตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ เริ่มมีประชาชนและหน่วยงานของรัฐได้พยายามวางแผนพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวบริเวณจุด

ทั้งนี้จากแผนการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวบริเวณจุดผ่านแดนช่องสง่ามีวัตถุประสงค์ที่ใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวอีกหลายแห่ง เช่น ถ้ำเจีย (ถ้ำค้างคาว) เขื่อนห้วยสำราญ วัดเขาพลายเพชร น้ำตกโอบังโก้ว น้ำตกเขาขาด ภูผาผึ้ง วัดไพรพัฒนา เป็นต้น ซึ่งบริเวณดังกล่าวนับได้ว่าเป็นจุดเสริมและดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามายังช่องสง่ามากขึ้น เพราะมีความสวยงามตามธรรมชาติ ศิลปกรรมโบราณสถาน ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน ผลผลิตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็คือ บริการที่นักท่องเที่ยวได้รับในรูปแบบต่าง ๆ

๒.๑.๓ จุดประสงค์ของการท่องเที่ยว

อัญญาณี คำโท (๒๕๔๕ : ๘) กล่าวถึงในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันดังต่อไปนี้

๒.๑.๓.๑ การท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง นักท่องเที่ยวเหล่านี้เดินทางท่องเที่ยวเพื่อทำให้เกิดความสุขทางอารมณ์ หลาย ๆ ประการ เช่น สนองความอยากรู้อยากเห็น เมื่อพบเห็น สิ่งใหม่ ๆ ชมทิวทัศน์อันงดงาม พบเห็นประเพณีท้องถิ่น เพื่อความภาคภูมิใจที่ได้ไปยังสถานที่นั้น ๆ

๒.๑.๓.๒ การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน นักท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์ประการนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนหลังจากความเคร่งเครียดในการทำงานหรือพักผ่อนเพราะเจ็บป่วย จึงมักเลือกสถานที่ที่สงบจริง ๆ และใช้เวลาอันที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น ชายหาดไกล ๆ ผู้คน หรือบนเขาที่มีความหวาดเสียว แต่ก็ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของสภาพร่างกายหรือโรคภัยบางประเภทด้วย

๒.๑.๓.๓ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศของตนหรือประเทศอื่น ก็จะเดินทางท่องเที่ยวไปเพื่อชมหรือทำการศึกษาความสนใจ นักท่องเที่ยวจะจัดรายการเดินทางเพื่อจุดประสงค์ด้านนี้โดยเฉพาะจะมีมากขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งถือว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

๒.๑.๓.๔ การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา แบ่งได้เป็น ๒ ชนิด คือ

(๑) การท่องเที่ยวเพื่อไปชมการแข่งขันกีฬานักสำคัญ ๆ เช่น การแข่งขันฟุตบอลโลก กีฬาโอลิมปิก การแข่งขันเทนนิสโอเพ่น การแข่งขันกีฬาประจำปีในประเทศไทย ซึ่งแต่ละปีจะย้ายไปจัดการแข่งขันตามเมืองใหญ่ ๆ

(๒) การท่องเที่ยวเพื่อไปเล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ ที่จัดให้มีขึ้นตามความเหมาะสมทางสภาพภูมิศาสตร์

๒.๑.๓.๕ การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ ตามความเป็นจริงทางทฤษฎีแล้ว การท่องเที่ยวจะต้องเป็นไปอย่างเสรี และตั้งใจเพื่อการท่องเที่ยว แต่ในปัจจุบันนักธุรกิจที่เดินทางไปติดต่อกิจการงานมักจะจัดแบ่งเวลาส่วนหนึ่งเพื่อการพักผ่อนท่องเที่ยวด้วยเสมอ

๒.๑.๓.๖ การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมสัมมนา เนื่องจากปัจจุบันมีองค์การกลุ่มประเทศ สหภาพ ชุมชน หรือลักษณะการร่วมมือกันระหว่างประเทศและภายในประเทศจำนวนมากมาที่ประกอบด้วยสมาชิกจากที่ต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งมักจะมีการจัดการประชุมสัมมนา พบปะกันอยู่เสมอ และผู้จัดจะต้องมีรายการนำเที่ยวอย่างน้อย ๑ ครั้ง ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา และอาจรวมทั้งผู้ติดตามก็จะได้มีโอกาสเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่นั้น ๆ

๒.๑.๓.๗ การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา ได้แก่ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เดินทางไป โดยมีจุดประสงค์เพื่อทำการศึกษา วิจัย บางครั้งจะใช้เวลานานนับเดือน นับปี รวมทั้งการเดินทางไปเพื่อทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษาทุกประเภท เมื่อมีเวลาว่างเว้นจากภารกิจหลัก บุคคลเหล่านี้ก็คือ นักท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมเหมือนนักท่องเที่ยวทั่วไป (ดู ชุมสาย, ๒๕๒๗)

๒.๑.๔ ความสำคัญของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวหรืออุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourist Industry) ประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภทธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงได้แก่ ธุรกิจด้านการขนส่ง ธุรกิจด้านที่พักและอาหาร ธุรกิจการนำเที่ยว และธุรกิจการค้าของที่ระลึก ธุรกิจเหล่านี้จะขายบริการแก่นักท่องเที่ยวโดยตรง และยังมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม เช่น การผลิตสินค้าเกษตรกรรม การผลิตหัตถกรรมพื้นบ้าน เป็นต้น

การท่องเที่ยวบริเวณจุดผ่านแดนช่องสง่างาม มีการซื้อบริการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและชาวไทย ที่นิยมเข้าเลือกซื้อสินค้าและบริการถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมสินค้าของชุมชน ส่วนหนึ่งส่งผลต่อสภาพคล่องทางการเงินมีเงินตราต่างประเทศไหลเข้า การผลิตสินค้าคือบริการต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวซื้อก็ต้องมีการลงทุน ซึ่งผลประโยชน์จะตกอยู่ในประเทศ และจะช่วยให้เกิดงานอาชีพอีกหลายแขนง เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจชุมชน นอกจากนี้ทางด้านสังคม การท่องเที่ยวเป็นการพักผ่อนคลายความตึงเครียดพร้อม ๆ กับการได้รับความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่ผิดแตกต่างออกไปอีกด้วย (เอกสารวิชาการหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๓๓ : ๒๐)

ปรีชา แดงโรจ (๒๕๔๔ : ๓๐-๓๑) ความสำคัญในภาพรวมแบ่งเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ ๑.ด้านพัฒนา (Development) ๒. ด้านเศรษฐกิจ (Economic) ๓.ด้านสังคม (Social)

ด้านพัฒนา

เมื่อเกิดการเดินทางท่องเที่ยวเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวในชนบทการพัฒนาเจริญไปถึงภูมิภาคนั้น ๆ อาทิ ระบบสาธารณูปโภค การคมนาคม โรงแรม ภัตตาคาร ร้านค้าและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

ด้านเศรษฐกิจ

๑. การท่องเที่ยวทำให้เราเกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก
๒. รายได้จากการท่องเที่ยวจะมีผลทวีคูณ ในการสร้างรายได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ผลผลิตส่วนรวมของประเทศมีค่าทวีกว่า ๒ เท่าตัว
๓. การท่องเที่ยวช่วยกระตุ้นให้เกิดการผลิตเป็นวงจรหมุนเวียนภายในประเทศ และมีการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค ทำให้เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อมเป็นการลดการว่างงานลง ประชากรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีผลให้รัฐบาลได้รับรายได้ในรูปแบบของภาษีอากรประเภทต่าง ๆ

ด้านสังคม

๑. การท่องเที่ยวมีความสำคัญในการส่งเสริมความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ เป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม สร้างความเป็นมิตรไมตรีและความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือน
๒. การท่องเที่ยวมีบทบาทในการพัฒนา สร้างสรรค์ความเจริญทางสังคมให้เกิดแก่ท้องถิ่น ทำให้ประชาชนมีรายได้จากการมีงานทำจึงทำให้อยู่ดีกินดี
๓. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ความสำนึกและตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนการรักษาเอกลักษณ์ของชาติ
๔. การท่องเที่ยวช่วยขจัดปัญหาความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท ช่วยบรรเทาการอพยพจากชนบทสู่เมือง

นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังเป็นประโยชน์ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงของประเทศชาติเป็นที่รู้จักของสังคมโลก อันจะเป็นผลดีต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในเวทีระหว่างประเทศในยุคโลกาภิวัตน์เป็นอย่างดี ดังนั้น ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงใช้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชาติบ้านเมืองกันอย่างกว้างขวาง

อัญญาณี คำโท (๒๕๔๕ : ๕) อธิบายยอมรับว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมธรรมชาติของมนุษย์ที่มีการพัฒนาการมาเป็นลำดับ ยังมีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะการคมนาคมขนส่งก็ยิ่งทำให้การเดินทางท่องเที่ยวขยายวงกว้างขวางออกไป โดยมีวัตถุประสงค์ต่าง ๆ หลากหลายกัน การซื้อบริการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศถือได้ว่าเป็นการส่งสินค้าออก เพราะเป็นการซื้อด้วยเงินตราต่างประเทศ การผลิตสินค้าคือบริการต่าง ๆ ที่

สุดท้ายรายได้จากนักท่องเที่ยวทำให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ ในด้าน ศิลปวัฒนธรรมประเพณีนั้น เมื่อมีการท่องเที่ยวเป็นสื่อนำไปเผยแพร่และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เจ้าของท้องถิ่นก็จะตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมของคนในแง่ของการเป็นทรัพยากร ท้องถิ่นที่ควรได้รับอนุรักษ์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้กล่าวถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวโดยแยกเป็นด้าน ต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ

(๑) การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศเป็นจำนวนมาก

(๒) รายได้จากการท่องเที่ยวจะมีผลทบวิฤณในการสร้างรายได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้ผลผลิตส่วนรวมของประเทศมีค่าทวีกว่า ๒ เท่าตัว

(๓) การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการหมุนเวียนและการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาคเมื่อเกิดการเดินทางท่องเที่ยวเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวในชนบท การพัฒนาความเจริญก็จะนำไปถึง ภูมิภาคนั้น ๆ ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ในท้องถิ่น

(๔) การท่องเที่ยวมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิต และนำเอาทรัพยากรของประเทศ โดยเฉพาะของท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในอัตราที่สูง ในรูปของการผลิตสินค้า พื้นเมืองและสินค้าของที่ระลึก ตลอดจนการบริการในท้องถิ่น

(๕) การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สิ้นเปลืองวัตถุดิบ ผลผลิตขายได้ตลอดเวลา สุดแล้วแต่ความเหมาะสมและความสามารถของผู้ขาย

(๖) การท่องเที่ยวช่วยกระตุ้นให้เกิดการผลิตเป็นวงจรหมุนเวียนภายในประเทศ ทำให้เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการลดการว่างงานลง ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลให้รัฐบาลได้รับรายได้ในรูปของภาษีอากรประเภทต่าง ๆ

ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคม

(๑) การท่องเที่ยวมีส่วนในการส่งเสริมความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ ก่อให้เกิด สันติภาพ ความเป็นมิตรไมตรี และความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือน

(๒) การท่องเที่ยวมีบทบาทในการพัฒนา สร้างสรรค์ความเจริญทางสังคมให้เกิด แก่ท้องถิ่นทำให้มีการก่อสร้างสิ่งใหม่ ๆ มีการลงทุนทางด้านการผลิตเพื่อรองรับการบริการแก่ผู้มา เยือนท้องถิ่น ทำให้ประชาชนมีรายได้จากการทำงาน จึงทำให้อยู่กินดีมีความสุขโดยทั่วกัน

(๓) การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ความสำนึกและความตระหนักในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรมตลอดจน การรักษาเอกลักษณ์ของชาติ ก่อให้เกิดความรู้สึกรักหวงแหนและรักผืนดินที่อยู่อาศัยของตน

(๔) การท่องเที่ยวช่วยขจัดปัญหาความแตกต่างระหว่างเมืองชนบท ช่วยขจัด ปัญหาการล้นไหลและเคลื่อนย้ายเข้ามาหางานทำหรือเสี่ยงโชคในเมืองของประชาชนในชนบท

(๕) การท่องเที่ยวช่วยให้ประชาชนในชนบทรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์รู้จัก ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาผลิตและประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ในรูปของสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกไว้สำหรับขายผู้มาเยือน เป็นการหารายได้มาจุนเจือครอบครัวเพิ่มขึ้น

ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อการเมือง

(๑) การเดินทางท่องเที่ยวก่อให้เกิดความรู้สึกรับรู้ถึงความมั่นคง ปลอดภัย เพราะการ ที่นักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางไปเยือนที่ใด ที่นั้นจะต้องมีความปลอดภัยเพียงพอ

(๒) การท่องเที่ยวเป็นวิถีทางที่มนุษย์ต่างสังคมจะได้พบปะ รู้จัก ทำความเข้าใจ กัน การเดินทางไปมาหาสู่กันภายในประเทศทำให้รู้จัก รู้ปัญหา ปัญหาอาศัยกันเป็นการสร้างความ รักสามัคคี สมานฉันท์ของคนในชาติ ในทำนองเดียวกัน การเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศจะ เป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเสริมสร้างความเข้าใจอันดี ที่จะนำไปสู่ความเป็นเพื่อนร่วมโลกที่จะ ช่วยสร้างสรรค์สัมพันธไมตรี และความสงบสันติสุขในโลก http://www.en-mba.com/num/b/b_๑.htm

๒.๑.๕ องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยว

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวที่ต้องการการศึกษาและการ จัดการที่เป็นระบบ ซึ่งต้องอาศัยองค์ประกอบต่อไปนี้คือ นักท่องเที่ยว ทรัพยากรและการ ท่องเที่ยวและธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ดังนี้

๒.๑.๕.๑ นักท่องเที่ยว ที่ประชุมองค์การสหประชาชาติยังได้พิจารณาเห็นว่า คำว่า การท่องเที่ยวเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง จึงเห็นสมควรกำหนดความหมายของคำว่า นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน (International Tourist) ให้เน้นคำที่กินความหมายกว้างขึ้น เพื่อใช้เป็นหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่จะสามารถใช้เปรียบเทียบซึ่ง กันและกันตลอดไป โฉนดการเสนอแนะให้ประเทศสมาชิกใช้คำว่า “ผู้มาเยือน” (Visitors)

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้มาเยือนชั่วคราว ซึ่งพำนักอยู่ ณ สถานที่ที่ไปเยือนอย่างน้อย ๒๔ ชั่วโมง และมีการค้างคืนอย่างน้อย ๑คืนแต่ไม่เกิน ๑ปี

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้มาเยือนชั่วคราว ซึ่งพำนักอยู่ ณ สถานที่ที่ไปเยือนอย่างน้อย ๒๔ ชั่วโมง และไม่พักค้างคืน

ในที่นี้จะให้ความสำคัญแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นกลุ่มก่อให้เกิดรายได้แก่ประเทศเป็นอย่างมาก ประเด็นที่ควรศึกษา เกี่ยวกับนักท่องเที่ยว (จริญญา เจริญสุกใส, ๒๕๔๔) ได้แก่

(๑) ลักษณะของนักท่องเที่ยว จำแนกออกตามลักษณะของเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส และถิ่นพำนัก ซึ่งแต่ละปัจจัยจะส่งผลถึงพฤติกรรมการเดินทางและการเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

(๒) การกระจายตัวของนักท่องเที่ยว เป็นการศึกษาสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีการเดินทางเข้าไปในแต่ละพื้นที่ท่องเที่ยว ว่ามีจำนวนมากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาวางแผนด้านขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่ท่องเที่ยว

(๓) กิจกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่ควรศึกษาเพื่อนำมาวางแผนการสร้างและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

(๔) ฤดูกาลท่องเที่ยว ในแต่ละช่วงเดือน นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากน้อยแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศในแหล่งท่องเที่ยวและสภาพภูมิอากาศในถิ่นที่อยู่ของนักท่องเที่ยว รวมทั้งระยะเวลาวันหยุดพักผ่อนของนักท่องเที่ยว หากช่วงใดแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพภูมิอากาศที่ดี และตรงกับช่วงวันหยุดยาว หรือตรงกับสภาพอากาศที่เลวร้ายในถิ่นที่อยู่ของนักท่องเที่ยว ก็จะส่งผลทำให้นักท่องเที่ยวนั้นเป็นจำนวนมาก

๒.๑.๕.๒ ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม และวัฒนธรรม ประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่น และสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้มาเยือน

ทรัพยากรท่องเที่ยวอาจจำแนกได้หลายประเภท แต่ในที่นี้ขอจำแนกประเภทตามลักษณะของทรัพยากร แบ่งออกเป็น ๔ ประเภทคือ

(๑) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ

(๒) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถาน และศาสนสถาน

(๓) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี

(๔) ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทมนุษย์สร้างขึ้น

๒.๑.๖ รูปแบบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวสามารถจำแนกได้หลายรูปแบบด้วยกันขึ้นอยู่กับปัจจัยในการจำแนกในที่นี้จะจำแนกรูปแบบของการท่องเที่ยวออกเป็น ๒ ประเภท ปัจจัยที่ใช้ในการจำแนกคือ กลุ่มที่ร่วมเดินทาง และกิจกรรมของการท่องเที่ยวหรือตามความสนใจของนักท่องเที่ยว ดังนี้

๒.๑.๖.๑ รูปแบบของการท่องเที่ยวตามกลุ่มที่ร่วมเดินทาง ได้ ๒ ประเภท คือ

(๑) การท่องเที่ยวแบบอิสระ นักท่องเที่ยวกำหนดรายการท่องเที่ยว คิดต่อที่พักแรม และเลือกวิธีการเดินทางเองโดยไม่ใช้บริการของบริษัทนำเที่ยว

(๒) การท่องเที่ยวมวลชน นักท่องเที่ยวใช้บริการของบริษัทนำเที่ยว ในการเลือกรายการท่องเที่ยว ที่พักแรม วิธีการเดินทาง เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การท่องเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จ

ทั้งการท่องเที่ยวแบบอิสระและการท่องเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จ นักท่องเที่ยวอาจเลือกไปเป็นกลุ่ม หรือไปเพียงลำพังก็ได้ http://human.uru.ac.th/Major_online/Travel/page๑.htm

๒.๑.๖.๒ รูปแบบของการท่องเที่ยวตามกิจกรรมของการท่องเที่ยวหรือตามความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ ๘ ประเภท คือ

(๑) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้นิยามว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมายถึง การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ธรรมชาติ วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ ในขณะที่เดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น (ราณี อธิชัยกุล, ๒๕๔๖)

(๒) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์ ที่มีกิจกรรมการเกษตรเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวหลัก สามารถดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยว มีการจัดระบบการให้บริการไว้รองรับนักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จและเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้และเป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร รวมทั้งมีการวางแผนป้องกันและวางแผนทางแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ (ราณี อธิชัยกุล, ๒๕๔๖)

(๓) การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อการชมหรือสัมผัสศิลปวัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ ได้แก่ สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม ภาษาและวรรณกรรม หัตถกรรม นาฏศิลป์และดนตรี รวมทั้งงานเทศกาล ประเพณี ตลอดจนการท่องเที่ยวชมมรดกทางประวัติศาสตร์ที่เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และศาสนสถาน (ราณี อธิชัยกุล, ๒๕๔๖)

(๔) การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์และวัฒนธรรมพื้นถิ่น หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาการสัมผัส โดยตรงกับคนที่มีเชื้อชาติและภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากตัวนักท่องเที่ยวไม่ใช่การสัมผัสผ่านสิ่งประดิษฐ์ทางวัฒนธรรม (ราณี อธิชัยกุล, ๒๕๔๖)

(๕) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกีฬา

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อบำบัดโรคหรือบำรุงสุขภาพกายหรือสุขภาพจิตของนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะเป็นการรักษาโรค การฟื้นฟูสุขภาพและการรักษาสุขภาพให้ดีขึ้น

การท่องเที่ยวเชิงกีฬา หมายถึง การท่องเที่ยวการออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬาเพื่อรักษาสุขภาพ เพื่อเล่นกีฬาตามความถนัด ความสนใจในประเภทกีฬา ให้ได้รับความเพลิดเพลินความสนุกสนาน ตื่นเต้น เช่น การเล่นกอล์ฟ การขี่จักรยาน การดำน้ำ การพายเรือ ตลอดจนการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ

(๖) การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล หมายถึงการจัดนำเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของบริษัทที่ประสบความสำเร็จ (มีความเป็นเลิศ) ในการขายสินค้านั้น ๆ ตามเป้าหมายหรือเกินเป้าหมาย จากภูมิภาคหรือจังหวัดต่าง ๆ ที่สามารถขายสินค้าประเภทนั้น ได้มากตามที่บริษัทผู้แทนจำหน่ายในประเทศตั้งเป้าหมายไว้เป็นการให้รางวัลและจัดนำเที่ยว

http://www.stou.ac.th/Tourism/Acheive/April/Topic๑_๑_๑.htm

(๗) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม เป็นการจัดนำเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของผู้ที่จัดประชุม มีรายการจัดนำเที่ยวก่อนการประชุม และการจัดรายการนำเที่ยวหลังการประชุม โดยการจัดรายการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อบริการให้กับผู้เข้าร่วมประชุมโดยตรงหรือสำหรับผู้ร่วมเดินทางกับผู้ประชุม (สามีหรือภรรยา) อาจเป็นรายการท่องเที่ยววันเดียว หรือรายการท่องเที่ยวพักค้างแรม

http://www.stou.ac.th/Tourism/Acheive/April/Topic๑_๑_๑.htm

(๘) การท่องเที่ยวแบบผสมผสานเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของผู้จัดการการท่องเที่ยวคัดสรรรูปแบบการท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นำมาจัดรายการนำเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้รับความแตกต่างระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในระยะยาวนานตั้งแต่ ๒-๗ วัน หรือมากกว่านั้น

http://www.stou.ac.th/Tourism/Acheive/April/Topic๑_๑_๑.htm

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยว

อัญญาณี คำโท (๒๕๔๕ : ๑๕) อ้างถึงแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวจากราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ (๒๕๒๕) คือ คุณสมบัติที่แฝงอยู่ในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้พัฒนาหรือปรากฏเป็นสิ่งที่ประจักษ์ได้

ปกรณ์ ปริญญากร (๒๕๓๗) กล่าวว่า ศักยภาพ เป็นพลังความสามารถทั้งที่มองเห็นได้และซ่อนเร้นอยู่ในตัว และยังเป็นต่อความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาในอนาคตอีกด้วย

Longman (๑๙๘๗) ให้ความหมายว่า ศักยภาพ หมายถึง พลังความสามารถของบุคคลที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัว หากมีการกระตุ้นจากบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมจะสามารถแสดงพลังหรือความสามารถที่มีอยู่ออกมาใช้ได้ หรือยับยั้งพลังที่มีอยู่มิให้บังเกิดขึ้น

สำหรับแนวทางการศึกษา ทรรศนะเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว: เพื่อเชื่อมต่อด้านแดนบริเวณช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ จากแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปความหมายเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ว่า การศึกษาทรรศนะและความคิดเห็นของเกษตรกรเพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวบริเวณจุดผ่านแดนช่องสะง่า ก็เพื่อที่จะนำแนวคิดข้อเสนอแนะไปสู่แนวทางปฏิบัติ และวางแผนเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนในอนาคต และแนวคิดของเกษตรกรคือสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดการพัฒนา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เป็นอยู่ นำไปสู่การสร้างศักยภาพของชุมชนและกลายเป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนให้การทำงานสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็นต่อความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาในอนาคต

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาศักยภาพของการท่องเที่ยวใน ๓ ประเด็น คือ

๑. สภาพกายภาพและข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ ได้แก่ ที่ตั้งและเขตการปกครอง สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ข้อมูลด้านประชากร แผนที่

๒. ทรรศนะและความคิดเห็นของเกษตรกร ต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรท่องเที่ยว ประกอบด้วย ๕ แนวทางคือ

(ก) ทรรศนะต่อการบริหารจัดการวางแผนยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

(ข) ทรรศนะต่อการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติของชุมชน

(ค) ทรรศนะต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

(ง) ทรรศนะเกษตรกรต่อการเปิดโอกาสและการกระจายรายได้

(จ) ทรรศนะเกษตรกรต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับนักท่องเที่ยว

(ก) ทรรศนะต่อการบริหารจัดการวางแผนยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

การวางแผน คือ กระบวนการจัดเตรียมการตัดสินใจขั้นสุดท้ายหนึ่งสำหรับการกระทำในอนาคตโดยมุ่งสู่การปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งประสงค์สูงสุด จากคำนิยามดังกล่าวสามารถแยกเป็นองค์ประกอบของการวางแผนได้ ๗ ประการ คือ

๑. การวางแผนเป็นกระบวนการ (process)

กระบวนการในที่นี้ หมายถึง กิจกรรมที่ต่อเนื่องกันซึ่งเกิดขึ้นในหน่วยเดียวกัน กิจกรรมนี้ต้องการทั้งทรัพยากรและพลังงานที่ทำให้กิจกรรมดำเนินไปได้

๒. การจัดเตรียม (preparing)

การวางแผนเป็นกระบวนการของการเตรียมชุดหนึ่งของการตัดสินใจเพื่อให้ได้รับการอนุมัติและดำเนินการโดยองค์การอื่น ๆ แม้ว่าหน่วยงานหนึ่งมีหน้าที่วางแผน มีอำนาจอนุมัติและดำเนินการตามแผนก็ตาม กระบวนการดังกล่าวนี้ยังคงมีอยู่ต่างหากโดยเฉพาะ

๑. เป็นชุดหนึ่ง (A set)

ในที่นี้จำเป็นต้องแยกให้เห็นความแตกต่างระหว่างการวางแผนกับการตัดสินใจ เพราะการวางแผน หมายถึง การตัดสินใจประเภทหนึ่งและในที่นี้มีลักษณะเฉพาะคือมีความเกี่ยวข้องกับชุดหนึ่ง ของการตัดสินใจที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นระบบ

๔. การตัดสินใจเพื่อการกระทำ (decisions for action)

การวางแผนมุ่งสู่การกระทำเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ได้มุ่งไปสู่วัตถุประสงค์อย่างอื่น แต่การวางแผนก็มีผลงานระดับสอง อีกหลาย ๆ อย่าง เช่น การพัฒนาการบริหาร การพัฒนาการตัดสินใจ และการฝึกอบรมให้คนทำงานร่วมกัน เป็นต้น

๕. ในอนาคต (in the future)

ลักษณะสำคัญอย่างยิ่งในการวางแผน ได้แก่ การมุ่งสู่อนาคต มีการพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคต ความไม่แน่นอน และเงื่อนไขต่าง ๆ

๖. การมุ่งสู่การทำให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ (directed at achieving goals)

กระบวนการวางแผนจะไม่สามารถดำเนินไปได้ถ้าขาดวัตถุประสงค์ ทั้งนี้เพราะวัตถุประสงค์จะเป็นตัวกำหนดทิศทาง จุดมุ่งหมายปลายทางของการกระทำเป็นกระบวนการดังกล่าวมา

๗. ใช้วิธีการที่ให้ผลงานสูง (by optimal means)

จุดสำคัญอันหนึ่งในกระบวนการการวางแผนก็คือ การวิเคราะห์ความสำคัญระหว่างวิธีการกับเป้าหมายให้มากที่สุด

(ข) ทรศนะต่อการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติของชุมชน

ค่าของสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาตินับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้คุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นการประกันคุณภาพชีวิตของคนในสังคมขณะเดียวกันธรรมชาติก็สามารถดำรงอยู่เช่นเดียวกับชีวิตมนุษย์

และโดยหลักการเมื่อมีค่าของสิ่งแวดล้อม อยู่ที่ระบบเศรษฐกิจ จะต้องคำนึงถึงค่าของสิ่งแวดล้อมโดยการวิเคราะห์ประโยชน์และการสูญเสีย การประเมินค่าของสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง และผนวกค่านี้เข้าไปในการวางแผนนโยบายเศรษฐกิจ และการพัฒนา การประเมินผลโครงการพัฒนาจะต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และต้นทุนทางสังคมที่แท้จริงในการผลิตและบริการต้องสอดคล้องกับหลักการที่ว่า ผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่าย

(ค) ทรศนะต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

๑) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของชาวชนบท ๒) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นตอนต่อไปที่ขาดไม่ได้ ๓) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติ ๔) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญอย่างยิ่งเช่นกัน เพราะถ้าหากการติดตามงานและการประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมของชาวชนบท

(ง) ทรศนะเกษตรกรต่อการเปิดโอกาสและการกระจายรายได้

เศรษฐกิจ-สังคม ประกอบด้วย

(๑) ผลประโยชน์ต่อชุมชน ในด้านผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นที่มีต่อชุมชน

(๒) ความคุ้มค่าของการเที่ยวชม นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกพอใจและมีความสุขจากการเที่ยวชมหรือประกอบกิจกรรมนันทนาการ

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นภาคหนึ่งในระบบเศรษฐกิจ และมีคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัวที่แตกต่าง ต่างจากอุตสาหกรรมอื่น คือ ผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวจะต้องเดินทางไปบริโภค สินค้าทางการท่องเที่ยว ณ ถิ่นที่อยู่ของสินค้านั้น ๆ เฉพาะไม่สามารถจะสั่งซื้อสินค้ามาบริโภค ณ ถิ่นที่อยู่อาศัยของตนได้ นักท่องเที่ยวประสงค์จะชื่นชมกับแหล่งท่องเที่ยวแห่งใด ก็ต้องเดินทางไปหาไปชื่นชม ณ ที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ควรพิจารณาได้แก่

(๑) รายได้ของประชากร รายได้ส่วนบุคคล หรือรายได้ของครัวเรือนพิจารณาใน ๒ แนวทาง คือ

ก. ความสามารถในการหารายได้ของประชากร เป็นปัจจัยที่ใช้พิจารณาประชาชนหรือนักท่องเที่ยวของประเทศหรือภูมิภาคนั้นมีอำนาจซื้อมากหรือน้อย โดยพิจารณาได้จากอัตรารายได้ต่อหัวต่อปี ถ้ารายได้ต่อหัวต่อปีสูง ย่อมมีโอกาสที่จะตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวได้มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่อหัวต่อปีต่ำ เพราะตามปกติประชาชนที่มีรายได้ต่ำมักจะใช้จ่ายใช้สอยในสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการครองชีพในลำดับแรก ๆ ก่อน เมื่อมีรายได้หรือเงินทองเหลือแล้วจึงจะตัดสินใจนำไปใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว เนื่องจากการเดินทางท่องเที่ยวมิได้เป็นปัจจัยหลักหรือเป็นกิจกรรมที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ แต่เป็นเพียงกิจกรรมที่ช่วยเสริมให้มีชีวิตที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ข. สำหรับรายได้ของประชากรหรือรายได้ส่วนบุคคลของประเทศหรือภูมิภาคที่เป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว กรณีที่ประเทศหรือภูมิภาคที่เป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวที่ประชากรมีรายได้สูง หรือรายได้ต่อหัวต่อปีมีอัตราสูง ย่อมเป็นประเทศหรือภูมิภาคที่มีค่าครองชีพสูง และมีผลกระทบต่อตัดสินใจของนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่ตัดสินใจเดินทางไปท่องเที่ยวด้วย เพราะนักท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปท่องเที่ยวพักผ่อน และใช้ชีวิตในประเทศหรือภูมิภาคที่มีค่าครองชีพสูงดังกล่าว เป็นผลให้แนวโน้มปริมาณนักท่องเที่ยวมีน้อยลง และมีเฉพาะนักท่องเที่ยวที่มีฐานะทางการเงินดีเท่านั้น

(๒) อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนเงินตราเป็นสกุลเงินต่าง ๆ ของประเทศที่เดินทางไปท่องเที่ยวหรือไปเยือน

(จ) ทรศนะเกษตรกรต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับนักท่องเที่ยว

โดยเฉพาะทรศนะเกษตรกรที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษาวิจัยต้องการทราบความเห็น/ความพร้อมของชุมชนต่อกระบวนการจัดการ โครงสร้างพื้นฐาน เพราะเป็นองค์ประกอบที่สนับสนุนให้การท่องเที่ยวสามารถดำเนินไปได้ด้วยดีและทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ปกติแล้วโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้รัฐบาลของประเทศจะเป็นผู้สร้างไว้ให้โดยอาศัยเงิน งบประมาณ ซึ่งได้มาจากภาษีที่พลเมืองของประเทศเป็นผู้เสียให้กับรัฐบาล โครงสร้างพื้นฐานสำหรับรองรับการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

เช่น ระบบคมนาคมขนส่ง ระบบคมนาคมขนส่งเกี่ยวข้องกับเส้นทางคมนาคม เช่น ถนนหนทาง เส้นทางเหล่านี้ช่วยให้การเดินทางเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายขึ้น ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ระบบไฟฟ้า หากมีระบบไฟฟ้าเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถใช้แสงสว่างในเวลากลางคืนได้ และทำให้การบริหารของแหล่งท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพมากขึ้น แหล่งท่องเที่ยวควรมีการพยากรณ์การใช้ไฟฟ้าและออกแบบเพื่อรองรับให้ดีขึ้นรวมทั้งให้มีการกำหนดเวลาเปิดปิดเพื่อประหยัดพลังงาน

ระบบประปา แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีน้ำสะอาดไว้บริการแก่ผู้มาเยือนอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง การจัดหาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวอาจมีการจัดสร้างระบบประปาขนาดเล็กขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ขึ้นอยู่กับความต้องการในการใช้น้ำของนักท่องเที่ยว

ระบบการสื่อสาร การติดต่อสื่อสารระหว่างภายนอกและแหล่งท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว การจัดโครงข่ายระบบโทรคมนาคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบโทรศัพท์ผ่านดาวเทียม เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ห่างไกล แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีบริการไปรษณีย์ ระบบโทรศัพท์ โทรสาร โทรเลข และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถติดต่อสื่อสารไปและจากภายนอกได้ มิฉะนั้นนักท่องเที่ยวจะรู้สึกไม่ปลอดภัย

ระบบสาธารณสุข แหล่งท่องเที่ยวควรมีสถานบริการและโรงพยาบาลในท้องถิ่นที่ทันสมัย สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัยและคำรักษาพยาบาลที่ยุติธรรม สถานที่ท่องเที่ยวเองก็ควรมีหน่วยรักษาพยาบาลเบื้องต้นไว้รองรับ โดยควรจัดเตรียมยาโรคให้สอดคล้องกับกิจกรรมและลักษณะของนักท่องเที่ยว

ระบบระบายน้ำและกำจัดน้ำเสีย แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีระบบระบายน้ำและกำจัดน้ำเสีย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว

การกำจัดขยะ การกำจัดขยะมีความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องจัดการระบบกำจัดขยะให้เหมาะสม มิฉะนั้นจะเกิดปัญหาการเสื่อมโทรม ความสะอาด เนื่องจากการขาดการดูแลอย่างทั่วถึง และอาจนำไปสู่ปัญหาด้านการสาธารณสุขได้ (ราณี อธิชัยกุล, ๒๕๔๖)

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการจัดการท่องเที่ยว

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในทุกวงการว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หรือชุมชนมีส่วนร่วม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ และจะขาดเสียไม่ได้ในการดำเนินงานและพัฒนา กิจกรรมและโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะสำหรับประชาชน และชุมชนในชนบท ไม่เว้นแม้แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เจมส์คีย์ ปิ่นทอง (๒๕๒๘ : ๒๒) ได้แบ่งขั้นตอนที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมไว้เป็นขั้นตอนคือ ๑) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของชาวชนบท ๒) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นตอนต่อไปที่ขาดได้ ๓) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติ ๔) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญอย่างยิ่ง เช่นกัน เพราะถ้าหากการติดตามงานและการประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมของชาวชนบท แต่การดำเนินงานโดยบุคคลภายนอก ชาวชนบทย่อมจะไม่ได้ประเมินตนเองว่างานที่ทำไปนั้นได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจการอย่างเดียวกันในโอกาสต่อ ๆ ไป จึงอาจเกิดปัญหาได้

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (๒๕๔๔ : ๒๐๕) กล่าวว่า การวางแผน การพัฒนา และการบริหารที่จะให้เกิดความมั่นคงยั่งยืน จะต้องเริ่มต้นและมีรากฐานความพร้อมของชุมชนท้องถิ่น โดยการกระตุ้นให้ชุมชนและผู้บริหารการท่องเที่ยวในท้องถิ่นนั้นหาประวัติศาสตร์ ตำนาน ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่นเสียก่อน จนเกิดความเข้าใจอันถ่องแท้เกี่ยวกับความเป็นมาของท้องถิ่น ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับท้องถิ่นนี้ จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสม และความรู้ที่เกิดขึ้นยังเป็นแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว

ดังนั้น ชุมชนและผู้บริหารท้องถิ่นที่มีความพร้อมและมีความเข้าใจในคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้ยั่งยืนได้ ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นที่แน่น ยังสามารถตอบสนองความต้องการทางปัญญาและจิตวิญญาณ ซึ่งเป็นที่ต้องการที่ละเอียดอ่อนและมีคุณค่า (และอาจจะรวมมูลค่าสูง) ด้วยแหล่งความรู้เหล่านั้น ยังเป็นที่มาของการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าและบริการ การท่องเที่ยวได้อีกด้วย หากความคิดนี้เป็นที่ยอมรับ วิธีการวางแผนและการจัดการท่องเที่ยวต้องเริ่มที่การเตรียมความพร้อมของชุมชนและความพร้อมด้านความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในแหล่งท่องเที่ยวก่อนที่จะมาเปิดตลาดการท่องเที่ยว

ภักดี รัตนผล (๒๕๔๔ : ๔-๖) กล่าวถึงแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับกระแสการท่องเที่ยวของโลกในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยเฉพาะกระแสการพัฒนาคนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและท้องถิ่น เป็นแรงผลักดันต่อการปรับเปลี่ยนแนวคิด และวิธีการจัดการท่องเที่ยวไปสู่การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ท้องถิ่น ชุมชน และภาคเอกชน ให้เกิดความเหมาะสม เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งขอบเขต ภารกิจ และวิธีการดำเนินการเริ่มจากต้องให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วม นับตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมดูแล

บทบาทการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐกับท้องถิ่นและชุมชนต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในระบบการท่องเที่ยวมีปัจจัยสำคัญที่เป็นข้อพิจารณา คือ ๑) แหล่งสถานที่ท่องเที่ยว ๒) ตลาดการท่องเที่ยว ๓) บริการท่องเที่ยว ซึ่งปัจจัยทั้ง ๓ ส่วนนี้ จะต้องสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องและพิจารณาร่วมกับระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม สภาพเศรษฐกิจและสังคม องค์กรและการมีส่วนร่วมของรัฐและเอกชนและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในทิศทางปัจจุบันและอนาคต ควรเป็นไปในลักษณะที่ภาครัฐเป็นหน่วยงานสนับสนุน โดยท้องถิ่น ชุมชน และภาคเอกชนเป็นหน่วยดำเนินการ บริหารจัดการภายใต้วัตถุประสงค์ร่วม คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมีเหตุผลสนับสนุนใน ๔ ประการคือ

๑. ตามข้อบัญญัติรัฐธรรมนูญในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความรู้สึกในความเป็นเจ้าของต่อการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น และชุมชน

๓. จากข้อกำหนดและแนวทางในการกระจายอำนาจในการจัดการ งบประมาณ และการคลัง จากส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคลงสู่ท้องถิ่นอันจะส่งผลให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะดึงดูดและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นและชุมชนของตนเอง

๔. จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่า คนในท้องถิ่นจะมีความรู้สึกรักและหวงแหนทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวของเขาเองมากกว่าคนอื่น

สำหรับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณจุดผ่านแดนช่องสะง่า การวิจัยเพื่อค้นหาแนวคิดและลักษณะความร่วมมือระหว่างภาครัฐท้องถิ่นและชุมชนต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว จะสามารถสร้างรายได้ให้แก่จังหวัดและประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น และประการสำคัญ ทำให้ชุมชนและท้องถิ่น มีความรับผิดชอบและมีความรักหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติที่เขามีอยู่ดังภาพที่ ๒.๖

ภาพที่ แสดงการสร้างรายได้ของชุมชนส่งผลต่อการอนุรักษ์

ที่มา : ภักดี รัตนผล, ๒๕๔๔ : ๘

ภักดี รัตนผล (๒๕๔๔ : ๑๑) กล่าวเสริมว่า จากกระแสการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศ หรือ การท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม องค์กรที่เหมาะสมที่สุดจะเป็นผู้บริหารจัดการเองคือ ชุมชนและ องค์กรปกครองท้องถิ่นระดับล่างสุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากเป็นเจ้าของพื้นที่ เจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยว มีความผูกพันแนบแน่นกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมของตนมาตั้งแต่ เกิดจนตาย กล่าวอีกนัยหนึ่งในแต่ละชุมชนมีพลังทางสังคมเป็นพลังต้นทุน และมีพลังทาง ธรรมชาติอยู่เป็นพื้นฐานหรือต้นทุนสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยว ของตนเองอยู่ในตัว ซึ่งอาจ สรุปรูปเป็นตัวแบบ (Paradigm) ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน แสดงพลังต้นทุนของชุมชนพร้อมการ อธิบายได้ดังต่อไปนี้

๑. ต้นทุนทางสังคม (Social Capital) ซึ่งได้แก่ กลุ่มต่างๆ ๓ ลักษณะ

๑.๑ กลุ่มซึ่งรวมตัวกันตามธรรมชาติ เช่น กลุ่มผู้นำทางธรรมชาติ กลุ่มผู้อาวุโส

๑.๒ กลุ่มที่รวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน มีระเบียบ กฎเกณฑ์ทุกกลุ่ม เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มทอผ้า กลุ่มผลิตสินค้าหัตถกรรม กลุ่มแพทย์แผนไทย เป็นต้น

๑.๓ กลุ่มองค์กรปกครองท้องถิ่น (Local authority) คือ องค์กรที่มาจากการ เลือกตั้ง มีงบประมาณของตนเอง ส่วนหนึ่งถือได้ว่าเป็นองค์กรประชาธิปไตยพื้นฐานของประเทศ

๒. ต้นทุนทางธรรมชาติและต้นทุนทางวัฒนธรรม

ป่าเขา ลำเนาไพร น้ำตก แม่น้ำ ถ้ำ น้ำพุร้อน ใจหิน ภูเขา ปะการัง ทะเล ล้วนแล้วแต่เป็น ต้นทุนทางธรรมชาติของการท่องเที่ยว หรือเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวที่เป็นรากฐานสำคัญของ เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเองโดยไม่ต้องสร้างใหม่เพียงแต่รู้จักวิธีการใช้ที่ถูกต้อง ไม่ทำลายรู้จักบูรณะฟื้นฟู เมื่อสึกหรอ หรือเสื่อมโทรมลงเท่านั้น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ในแต่ละชุมชนชนบท มีต้นทุนที่สำคัญ ๒ ประการดังกล่าวเป็น “ทุนเดิม”แต่สิ่งที่จะเชื่อมพลังหรือต้นทุนทั้งสองนี้ คือ การจัดการ ที่มีประสิทธิภาพทำให้พลัง ทางสังคม พลังธรรมชาติถูกใช้อย่างเหมาะสมเพื่อการท่องเที่ยว และส่งผลให้ชุมชนรายได้ของ ตนเอง เพียงพอที่จะไม่ต้องพึ่งพาสังคมภายนอก กลายเป็นชุมชนเข้มแข็ง พึ่งตนเอง และที่สำคัญยิ่ง คือ ผลพลอยได้ที่ทำการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนวัฒนธรรม ประเพณี และวิถี ชีวิตดั้งเดิมมีความยั่งยืนตลอดไป

ไทรรัตน์ สุนทรประภัสร์ (๒๕๔๓ : ๖) ได้เสนอแนวคิดต่อที่ประชุมทุกท่านในวันที่ จังหวัดลพบุรีว่า การท่องเที่ยวฉบับจากนี้ไปถึงเวลาแล้วที่ต้องประสานความร่วมมือด้านชุมชน เอกชน กับ ภาครัฐในการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวแบบมีความสนใจพิเศษ และสามารถกระทำได้ใน ๔ แนวทาง คือว่า

๑. ชุมชน-รัฐ เป็นการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน และรัฐให้การสนับสนุนข้อดีของ แนวทางนี้ คือ ก่อให้เกิดการกระจายผลตอบแทนอย่างเป็นธรรมต่อชุมชนโดยตรง

๒. เอกชน – ชุมชน การสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยมีส่วนร่วมระหว่างธุรกิจเอกชนและชุมชน จุดเด่นของแนวทางนี้คือ การพยายามประสานประโยชน์ที่เหมาะสมของทั้งสองฝ่ายนั้นคือ ผู้ประกอบการได้รับผลตอบแทนในการประกอบการที่สามารถสร้างจุดเด่นให้แตกต่างจากผู้ประกอบการอื่น ในขณะที่ชุมชนซึ่งมีบทบาทในการช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวก็ได้แบ่งปันผลตอบแทนนั้นด้วย

๓. เอกชน-รัฐ เป็นแนวทางที่เกิดขึ้นในระดับประเทศหรือระดับเมือง โดยรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลท้องถิ่นร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาการท่องเที่ยว

๔. รัฐ-ชุมชน-เอกชน เป็นแนวทางที่ให้ภาครัฐ ชุมชนและเอกชนมีส่วนร่วมกันในการพัฒนาการท่องเที่ยว และสิ่งสำคัญในการพัฒนาของแนวทางก็คือ การสร้างความเห็นพ้องต้องกันของทั้ง ๓ ส่วน โดยชุมชนควรมีโอกาสในการกำหนดการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของเขาเอง เพื่อให้เกิดการกระจายผลตอบแทนที่เป็นธรรมและเกิดการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม อย่างมีประสิทธิภาพขณะที่รัฐและเอกชนให้การสนับสนุนการบริการที่ชุมชนไม่สามารถให้บริการเองได้

นำชัย ทนุผล (๒๕๔๕ : ๔๘) กล่าวว่าในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งอยู่บนฐานคติของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้น การจะพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการเพื่อให้สามารถจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นฐานเศรษฐกิจของชุมชนในระยะยาวได้ จำต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชาวบ้านเป็นหลัก รูปแบบของการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงต้องเป็นรูปแบบของความร่วมมือกัน ของชุมชน หรือการสร้างพลังอำนาจ (empowerment)

Ziffer (๑๙๙๙ : ๓๐-๓๑) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องดำเนินบนพื้นฐานของแนวทาง ๕ ประการ คือ

๑. ต้องเกิดจากการบูรณาการบนความร่วมมือของบุคคลทุกฝ่าย
๒. การวางแผน โครงการมีความระมัดระวังและเป็นการดำเนินการพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป
๓. ต้องมีการให้การศึกษาและฝึกอบรมแก่บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
๔. แผนงานและ โครงการต้องได้รับความเห็นชอบจากชุมชนท้องถิ่น
๕. ควรมีการติดตามและประเมินผลดำเนินงานทุกระยะ

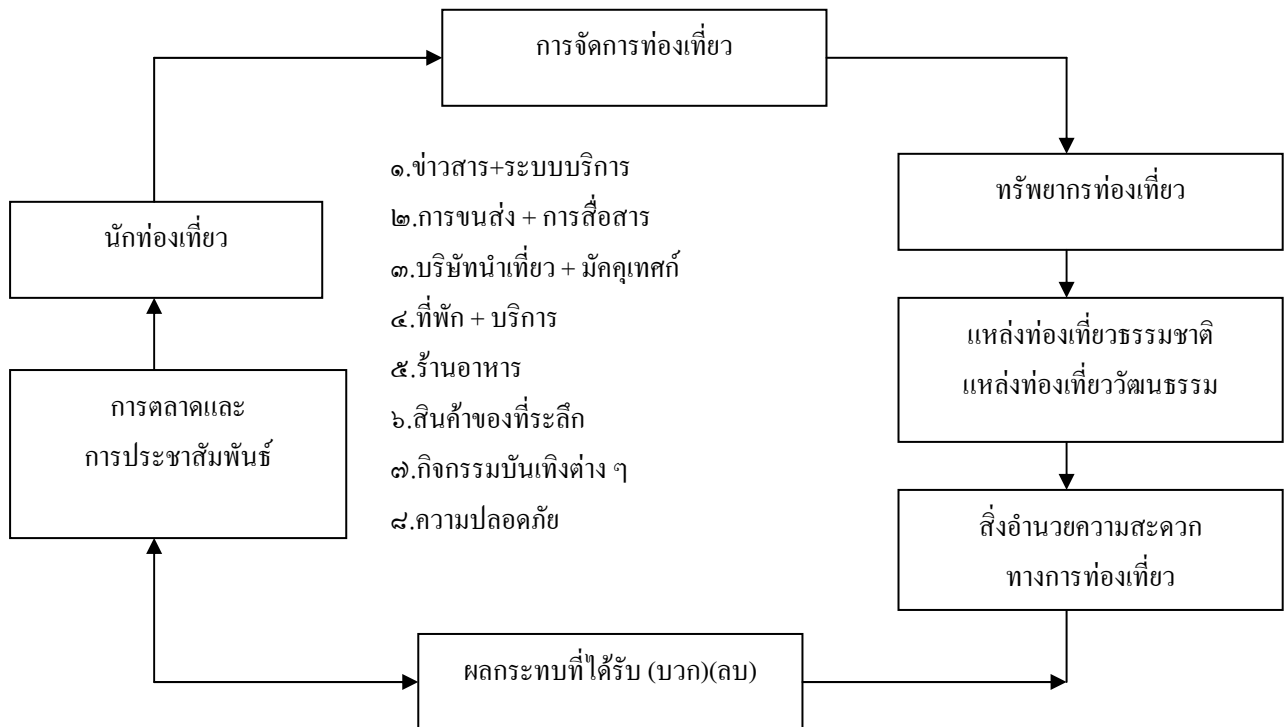
ภิญโญ แสงแก้ว (๒๕๔๕ : ๓๑) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดและการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การ การท่องเที่ยวโลกจะต้องเข้ามาศึกษาและให้คำปรึกษากับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ว่า

๑. เปลี่ยนวิธีการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนจากการพักในชุมชน (homestay) มาเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนโดยทั่วไปโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม

๒. ในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านที่พักแรมใหม่ แหล่งท่องเที่ยวนั้นจะต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์ให้มากที่สุด

๓. ควรให้มัคคุเทศก์นำอธิบายเมื่อนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมหมู่บ้านหรือสวนเกษตรของชุมชน
๔. ส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นในการเดินป่าให้มากที่สุด
๕. พัฒนาโครงการพัฒนาการทำธุรกิจท่องเที่ยวของหมู่บ้านให้เกิดขึ้น โดยการริเริ่มของท้องถิ่น

ร่ำไพพรรณ แก้วสุริยะ (๒๕๔๔ ก : ๔-๖) กล่าวถึงการจัดการท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชนบทว่า ต้องมองในภาพรวม ภาพรวมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการจัดการการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์เป็นวงจร แต่ละส่วนมีผลกระทบต่อกันและกัน องค์ประกอบของการจัดการ การบริการ การท่องเที่ยว ซึ่งมีความสำคัญและสัมพันธ์กันเป็นวงจรแต่ละส่วนซึ่งต้องมีการจัดการอย่างเป็นระบบ เพราะแต่ละส่วนมีผลกระทบต่อกัน โดยอธิบายได้ดังภาพที่

แผนภูมิที่ แสดงภาพรวมขององค์ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ที่มา ร่ำไพพรรณ แก้วสุริยะ. ๒๕๔๔ก : ๕

๑. ข่าวสารและการบริการข้อมูลต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวควรรู้ก่อนเดินทาง ควรมีการจัดการให้พร้อม แจกราคาค่าบริการชัดเจน อาจทำเป็นแผ่นปลิว เอกสารแผ่นพับ แคตตาล็อก (ตามแต่งบประมาณดำเนินการ) เผยแพร่ให้กว้างขวางตลอดจนตอบข้อมูลทางโทรศัพท์ที่สอบถามต้องชัดเจน

๒. การขนส่งและการสื่อสาร การบริการเดินทางสู่หมู่บ้าน ต้องคำนึงถึงความสะดวกในการเข้าถึงของยานพาหนะ ควรแจ้งกำหนดการเดินทางและค่าบริการเป็นราคาเดียวกันชัดเจน มีป้ายแจ้งข่าวการบริการไว้ที่สถานีที่จอดรถ หรือท่าเรือ หากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงที่จอดรถสะดวก ค่าบริการจอดมีหรือไม่ต้องชัดเจน ส่วนการสื่อสาร หมายถึง ระบบการโทรศัพท์ระบบการส่งจอย ควรทันสมัยตามกระแสโลก (E-Commerce, E-Tourist) รวมถึงการบริการจัดส่งทางพัสดุในระบบต่าง ๆ ด้วย

๓. การนำชมสถานที่ และการจัดการบริการอำนวยความสะดวก

- การจัดเส้นทางเดินชมในหมู่บ้าน เส้นทางนั้นอาจเป็นเส้นทางที่ขับรถชมจักรยานชม หรืออาจเดินชม หรือพายเรือตามคลองเล็ก ๆ ตามแต่ลักษณะการเดินทางและเวลาของนักท่องเที่ยว เส้นทางชมอาจจัดการเดินทางแบบเป็นวงรอบหรือวงกลมก็ได้

- ควรมีมัคคุเทศก์ที่รอบรู้ นำชม อาจเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นต้องสามารถใช้ภาษาการสื่อสารได้ชัดเจนรอบรู้

- ดูแลรักษาหมู่บ้านให้สะอาดและคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิม หากมีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมในหมู่บ้านเพื่อสร้างงานบริการเพิ่มขึ้น ต้องแจ้งรายการและราคาค่าบริการให้ชัดเจน

- เพื่อความสะดวกในการเดินทาง ควรทำป้ายชี้ทาง (ถ้ามีความพร้อมบางแห่งอาจทำป้ายสื่อความหมาย อธิบายถึงสิ่งนั้น ๆ) บางแห่งทำหนังสือคู่มือนำชมหมู่บ้านจำหน่ายไว้ด้วย

- สถานที่ท่องเที่ยว ร้านอาหาร และที่จำหน่ายสินค้าของที่ระลึก ควรจัดบริการห้องสุขา (สะอาด) ไว้ด้วย

- กรณีที่มีนักท่องเที่ยวต่างประเทศไปเที่ยวกันมาก ควรจัดให้มีระบบการแลกเงินตรา หรือบริการใช้บัตรเครดิตได้

๔. ที่งั้นใดมีบริการที่พักอาจเป็น โรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮ้าส์หรือโฮมสเตย์ ต้องสะอาดได้ระดับมาตรฐานการบริการสากลของการบริการในที่พักดี

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนจัดการการท่องเที่ยว

อนันต์ เกตุวงศ์ (๒๕๔๑:๑-๔) ได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ว่า คำว่า การวางแผน (Planning) มาจากภาษาละตินว่า แพลนัม (Planum) ซึ่งหมายถึงพื้นที่ราบ และได้นำมาใช้ภาษาอังกฤษเมื่อศตวรรษที่ ๑๗ โดยพจนานุกรมออกซฟอร์ด (Oxford Dictionry) ตามความหมายของพื้นที่ราบหมายถึงการกำหนด แบบฟอร์มในทางราบ เช่น แผนที่ และแบบพิมพ์เขียว (Blueprint) ของสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ

เซอร์เบิร์ต เอ. ไซมอน (Herbert A. Simon) โดแนลด์ คับเบิล ยู. สมิทเบอร์ก (Donald W. Snithburg) และวิกเตอร์ เอ.ทอมป์สัน (Victor A. Thompson) อธิบายว่าการวางแผนคือกิจกรรมที่เกี่ยวกับข้อเสนอในอนาคต ในเรื่องการประเมินข้อเสนอต่าง ๆ ที่มีให้เลือกและเกี่ยวกับ

ฮาโรลด์ คูนต์ (Harold Koontz) และซีริล โอคอนเนลล์ (Cyril O'Donnell) กล่าวว่า การวางแผน คือ การตัดสินใจล่วงหน้าว่า จะทำอะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อใด และใครเป็นผู้กระทำการวางแผนเป็นสะพานเชื่อมช่องว่างจากปัจจุบันไปสู่อนาคตตามที่ต้องการ และทำให้สิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นตามต้องการ

เช่นเดียวกับ ไลเดน (Lyden) และมิลลี (Millee) ได้ให้นิยามการวางแผนโดยเน้นถึงการตัดสินใจเลือกวิธีการที่จะทำให้อาจได้ผลงานสูงสุดดังนี้

การวางแผน คือ กระบวนการจัดเตรียมการตัดสินใจขึ้นชุดหนึ่งสำหรับการกระทำในอนาคตโดยมุ่งสู่การปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งประสงค์สูงสุด

จากคำนิยามดังกล่าวสามารถแยกเป็นองค์ประกอบของการวางแผนได้ ๗ ประการ คือ

๑. การวางแผนเป็นกระบวนการ (process)

กระบวนการในที่นี้ หมายถึง กิจกรรมที่ต่อเนื่องกันซึ่งเกิดขึ้นในหน่วยเดียวกัน กิจกรรมนี้ต้องการทั้งทรัพยากรและพลังงานที่ทำให้กิจกรรมดำเนินไปได้

๒. การจัดเตรียม (preparing)

การวางแผนเป็นกระบวนการของการเตรียมชุดหนึ่งของการตัดสินใจเพื่อให้ได้รับการอนุมัติและดำเนินการโดยองค์การอื่น ๆ แม้ว่าหน่วยงานหนึ่งมีหน้าที่วางแผน มีอำนาจอนุมัติและดำเนินการตามแผนก็ตาม กระบวนการดังกล่าวนี้ยังคงมีอยู่ต่างหากโดยเฉพาะ

๓. เป็นชุดหนึ่ง (A set)

ในที่นี้จำเป็นต้องแยกให้เห็นความแตกต่างระหว่างการวางแผนกับการตัดสินใจ เพราะการวางแผน หมายถึง การตัดสินใจประเภทหนึ่งและในที่นี้มีลักษณะเฉพาะคือมีความเกี่ยวข้องกับชุดหนึ่ง ของการตัดสินใจที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นระบบ

๔. การตัดสินใจเพื่อการกระทำ (decisions for action)

การวางแผนมุ่งสู่การกระทำเป็นสำคัญ ไม่ได้มุ่งไปสู่วัตถุประสงค์อย่างอื่น แต่การวางแผนก็มีผลงานระดับสอง อีกหลาย ๆ อย่าง เช่น การพัฒนาการบริหาร การพัฒนาการตัดสินใจ และการฝึกอบรมให้คนทำงานร่วมกัน เป็นต้น

๕. ในอนาคต (in the future)

ลักษณะสำคัญอย่างยิ่งในการวางแผน ได้แก่ การมุ่งสู่อนาคต มีการพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคต ความไม่แน่นอน และเงื่อนไขต่าง ๆ

๖. การมุ่งสู่การทำให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ (directed at achieving goals)

กระบวนการวางแผนจะไม่สามารถดำเนินไปได้ถ้าขาดวัตถุประสงค์ ทั้งนี้เพราะวัตถุประสงค์จะเป็นตัวกำหนดทิศทาง จุดมุ่งหมายปลายทางของการกระทำเป็นกระบวนการดังกล่าวมา

๗. ใช้วิธีการที่ให้ผลงานสูง (by optimal means)

จุดสำคัญอันหนึ่งในกระบวนการการวางแผนก็คือ การวิเคราะห์ความสำคัญระหว่างวิธีการกับเป้าหมายให้มากที่สุด

ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่า การวางแผนก็คือการตัดสินใจล่วงหน้าในการเลือกทางเลือกเกี่ยวกับ สิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์ หรือวิธีการกระทำโดยทั่วไปจะเป็นการตอบคำถามต่อไปนี่คือจะทำอะไร (what) ทำไมต้องทำ (why) ใครบ้างที่จะเป็นผู้กระทำ (who) จะกระทำเมื่อใด (when) จะกระทำกันที่ไหนบ้าง (where) และจะกระทำกันอย่างไร (how)

การตอบคำถามทั้งห้าประการ สามารถทำได้โดยบุคคลทั่ว ๆ ไป หรือบุคคลที่เป็นผู้บริหารซึ่งมีความรู้และประสบการณ์กว้าง ๆ เพราะทำได้โดยสามารถใช้ความสามารถทั่ว ๆ ไปส่วนการตอบ คำถามสุดท้าย คือ ทำอย่างไร จำเป็นต้องมีความรู้เฉพาะด้าน หรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นโดยตรง ผู้ที่ไม่มีความรู้และประสบการณ์เฉพาะด้านจะไม่สามารถบอกได้ถูกต้อง ดังนั้นการวางแผนโดยทั่ว ๆ ไป จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลจำนวนหนึ่ง

๒.๕ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

๒.๕.๑ ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ (๒๕๓๗:๒๖๕-๒๗๘) กล่าวถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) จากรายงาน Thailand County Report to the United Nation Conference on Environment and Development (UNCED) ว่าคือการแสวงหาระบบเศรษฐกิจสังคม ซึ่งมีศักยภาพสูงพอที่จะปรับปรุงและรวมทั้งรักษาคุณภาพชีวิตให้ดำรงอยู่อย่างยาวนานได้ ซึ่งมีหลักการพื้นฐาน ๓ ประการคือ

๑. ค่าของสิ่งแวดล้อม จะได้ความสำคัญแก่ค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้คุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นการประกันคุณภาพชีวิตของคนในสังคมขณะเดียวกันธรรมชาติก็สามารถดำรงอยู่เช่นเดียวกับชีวิตมนุษย์ หลักการ ค่าของสิ่งแวดล้อม อยู่ที่ระบบเศรษฐกิจ จะต้องคำนึงถึงค่าของสิ่งแวดล้อมโดยการวิเคราะห์ประโยชน์และการสูญเสีย การประเมินค่าของสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง และผนวกค่านี้เข้าไปในการวางแผนนโยบายเศรษฐกิจ และการพัฒนา การประเมินผลโครงการพัฒนาจะต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และต้นทุนทางสังคมที่แท้จริงในการผลิตและบริโภคต้องสอดคล้องกับหลักการที่ว่า ผู้สร้างมลภาวะเป็นผู้จ่าย

๒. มิติแห่งอนาคต หมายถึง การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาเพื่ออนาคตเป็นการวางแผนนโยบายสิ่งแวดล้อมที่มองอนาคต ในการมองอนาคตจุดหลักไม่ได้อยู่ที่กาสร้างวัตถุ หากแต่เป็น

๑. ความยุติธรรม ให้หลักการว่า ความยุติธรรมระหว่างชนรุ่นปัจจุบันกับอนาคตที่บ่งชี้ว่า ชนรุ่นปัจจุบันมีภาระหน้าที่รับผิดชอบต่อชนรุ่นหลัง ในการที่จะต้องมอบมรดกทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในปริมาณและคุณภาพที่ไม่ด้อยไปกว่ายุคปัจจุบัน ในเวลาเดียวกันต้องใช้หลักการวางความยุติธรรมภายในชนรุ่นเดียวกันนั้นคือ วางนโยบายจะต้องมุ่งไปยังการแก้ไขปัญหาความยากจนและการสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันและการส่งมอบมรดกแห่งความอุดมสมบูรณ์ไปยังคนรุ่นหลังในอนาคต

สากล จริยวิธานนท์ (๒๕๓๘:๘-๙) กล่าวคือ การพัฒนาที่ยั่งยืนว่า หมายถึง รูปแบบการพัฒนาที่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างต่อเนื่องยาวนาน โดยไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ความขาดแคลนหรือเกิดภาวะมลพิษ ซึ่งได้เสนอแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนจากนักคิด ๒ ท่านคือ

Brown and others (๑๙๘๗) อ้างในสากล จริยวิธานนท์, ๒๕๓๘:๑๑) ได้เสนอลักษณะของการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้ดังนี้

๑. มีความต่อเนื่องของเผ่าพันธุ์มนุษย์บนโลก โดยมีการให้กำเนิดชีวิตใหม่และผู้ที่เกิดใหม่สามารถอยู่รอดเติบโตและมีลูกหลานต่อเนื่องไปในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

๒. สามารถรักษาปริมาณสำรองของทรัพยากรทางชีวภาพและสามารถให้ผลผลิตทางการเกษตรได้อย่างต่อเนื่องยาวนาน

๓. มีจำนวนประชากรมนุษย์คงที่

๔. เน้นการพัฒนาในระดับ small-scale และในรูปแบบการพึ่งตัวเอง (Self-reliance)

๕. สามารถรักษาระบบนิเวศและคุณภาพของสิ่งแวดล้อมได้อย่างต่อเนื่อง

Barbier (๑๙๖๗) อ้างในสากล จริยวิธานนท์, ๒๕๓๘:๑๑-๑๒) ได้เสนอว่าการพัฒนาเศรษฐกิจแบบยั่งยืน เป็นรูปแบบการพัฒนาที่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของระบบ ๓ ระบบคือ ระบบทางชีววิทยา ระบบทางเศรษฐกิจ และระบบสังคม โดยที่แต่ละระบบสามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายของตัวเองได้ ทั้งนี้ เป้าหมายของระบบทางชีววิทยาคือ การนำไปสู่ความหลากหลายทางพันธุกรรมความสามารถในการกลับคืนสู่สมดุลในกรณีที่ถูกรบกวน หรือถูกใช้ไป และสามารถใช้ในการให้ผลผลิตทางชีวภาพสำหรับเป้าหมายของระบบเศรษฐกิจคือ การนำไปสู่การได้รับความต้องการขั้นพื้นฐานอย่างพอเพียง ส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมกันและมีสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น สุดท้ายเป้าหมายและระบบสังคม คือ การนำไปสู่ความหลากหลายในวัฒนธรรมที่ยั่งยืน มีความเป็นธรรมทางสังคมและส่วนร่วมจากผู้คนต่าง ๆ ในสังคม

๒.๕.๒ กระบวนการสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน

๑. การพัฒนาที่ยั่งยืน ต้องเริ่มที่การพัฒนาคน

๒. การพัฒนาคน เป็นปัจจัยให้เกิดความยั่งยืน ต้องพัฒนาตัวคนทั้งระบบ คือ การพัฒนาด้านพฤติกรรม จิตใจและปัญญา

๒.๑ ด้านพฤติกรรม ได้แก่ การทำมาหาเลี้ยงชีพที่สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม

๒.๒ ด้านจิตใจ ได้แก่ การปลูกฝังคุณธรรม ความรู้สึก แรงจูงใจ ความมั่นคงทางจิตใจ สภาพจิตใจที่ดีงามมีความสุขและความพึงพอใจตามกำลังของตน

๒.๓ ด้านปัญญา ได้แก่ การสร้างความรอบรู้ ความเข้าใจ เหตุและผล การเข้าถึง ความจริง มีความเชื่อ ทศนคติ และแนวคิดต่าง ๆ ที่เหมาะสมและถูกต้องมีคุณค่า

พระธรรมปิฎก (ประยุตต์ ปยุตโต ๒๕๔๓) ได้ให้แนวคิดในการพัฒนาคนและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน แนวคิดในการพัฒนาคนและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

การปลูกฝังความรัก ความห่วงใยในสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นตนช่วยให้ทุกคนมีความรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มจากบ้าน โรงเรียน และชุมชน การสร้างจิตสำนึกและคุณธรรมในการดำเนินชีวิตให้อุปโภค บริโภคอย่างเหมาะสม มีความพอดี และพอเพียงตามความต้องการแนวคิด ในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความรู้ความเข้าใจในสภาพที่สัมพันธ์กันทั้งระบบ จะพัฒนากายคู่กับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมได้ โดยได้ก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดและใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมเป็นการพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติที่ยั่งยืน

นักพัฒนาในยุคปัจจุบันสนใจ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” (Sustainable Development) เป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะพัฒนาชาวตะวันตกเอง เนื่องจากในอดีตได้พัฒนามาอย่างผิดพลาดเมื่อมีความตื่นตัวที่จะปรับปรุงแก้ไขความผิดพลาดในการพัฒนาในอดีตมาเป็นแนวทางใหม่ที่เรียกว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืน” ซึ่งชาวตะวันตกเองก็ยังไม่เข้าใจชัดเจนแจ่มแจ้งว่าจะพัฒนาไปในรูปแบบใด

พระธรรมปิฎก กล่าวถึงความเป็นมาในการพัฒนาของสังคมตะวันตกและประเทศไทยในอดีตพร้อมทั้งชี้ให้เห็นความบกพร่องของการพัฒนาทั้งระบบ ท่านได้เสนอแนวความคิดใหม่ ซึ่งขณะนี้ องค์การหลังสององค์กร คือ องค์การสหประชาชาติและกรมการสิ่งแวดล้อมโลกกำลังนำแนวคิดนี้มาใช้ แต่ปรากฏว่ายังคงเป็นรูปแบบการพัฒนาที่ขาดความสมบูรณ์

การพัฒนาที่ยั่งยืนสมบูรณ์แบบนั้น ท่านได้เสนอแนวทางที่องค์กรได้ปฏิบัติอยู่ผนวกเข้ากับแนวทางการพัฒนาแบบพุทธ ซึ่งเน้นการพัฒนาคนเป็นหลัก จากภูมิปัญญาอันละเอียดลึกซึ้งของท่านถือเป็นคุณูปการแก่ชาวโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต (ปยุตต์ ปยุตโต.๒๕๔๓)

๒.๕.๓ แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องเป็นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดดุลยภาพของทุกมิติ กล่าวคือ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม จิตใจ ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีการบริหารจัดการที่ดี ที่มีพหุภาคีร่วมทุกขั้นตอนเป็นกลไกขับเคลื่อน ซึ่ง สศช. ได้มี ๔ ยุทธศาสตร์หลักคือ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาทุนทางสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาเสริมให้การพัฒนามุ่งสู่ความยั่งยืนที่ชัดเจนขึ้นอยู่แล้ว

ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ที่มุ่งสู่ความพอเพียงทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและปัญญาและระบบการศึกษาที่สร้างปัญญาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างสังคมที่พออยู่พอกินและมีมิติจิตต่อกันและทฤษฎีพระมหาชนก ที่มุ่งสู่การพึ่งพาตนเอง ความเพียงพออันบริสุทธิ์ การอนุรักษ์เพิ่มพูนทรัพยากรธรรมชาติ การมีปัญญาออกจากโมหภูมิ และการมีมหาวิทยาลัยล้วนก็เป็นทฤษฎีที่เหมาะสมกับการนำมาสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งสิ้น

เศรษฐกิจที่พอเพียง จะช่วยสร้างศักยภาพในการแข่งขัน จากเศรษฐกิจฐานราก ทรัพยากรและทุนทางสังคมโดยการสร้างศักยภาพในการแข่งขัน จะต้องมีการเชื่อมโยงให้เป็นเอกภาพระหว่างนโยบายและการดำเนินการตามนโยบาย โดยทั้งนี้จะต้องผ่านกระบวนการสังเคราะห์

กรอบการพัฒนาที่ยั่งยืน : ความเชื่อมโยงเหตุปัจจัย และแนวทางการดำเนินงาน โดย ดร. พงษ์พิสิฏฐ์ วิเศษกุล สรุปได้ว่า

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ (๒๕๔๔๑๓ : ๑๙๙-๑๑๕) และบุญเจริญ จิตตั้งวัฒนา (๒๕๔๒ : ๖-๘ และ ๑๕-๒๐) อ้างถึงที่ประชุม Rio Summit หรือ Earth Summit หรือ Earth Summit Conferenc ที่มีอนุสัญญา ๑ ใน ๕ ฉบับ คือ Agenda ๒๑ ถึงการพัฒนาทุกประเภทต้องเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะจุดมุ่งหมายปลายทางจะเป็นเช่นใด จะเป็นกลุ่มใหญ่ (Mass Tourism) หรือกลุ่มเล็ก ทั้งในเมืองและชนบทส่วน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้ความหมายว่าการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว

เพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาดสามารถรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้นานที่สุด เกิดผลกระทบที่น้อยที่สุดและใช้ประโยชน์ได้ตลอดกาลยาวนานที่สุด นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า หมายถึงการท่องเที่ยว รวมทั้งการจัดการอื่นๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคตมีเป้าหมายที่สำคัญที่สุดในการที่ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งจะพิจารณาได้จากองค์ประกอบ ๔ ประการ คือ

๑. ต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน วัฒนธรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว

๒. ต้องตระหนักดีต่อการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว

๓. ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วน ได้ผลประโยชน์ ได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

๔. ต้องชี้นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชน ท้องถิ่น และชุมชน ในพื้นที่ท่องเที่ยวต่างๆ วิไลพร ลีวเกษมสานต์ (๒๕๔๕ : ๖) กล่าวถึงแนวความคิดของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่ามุ่งเน้นให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยรวมปรับสภาพจัดการเพื่อเข้าสู่ยุคใหม่ของกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ขอบเขตการพัฒนาครอบคลุมทุกองค์ประกอบ ทุกส่วนของการท่องเที่ยว คือ

๑. กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องสามารถดำรงอยู่ได้
๒. มีนักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมอย่างสม่ำเสมอ
๓. ทรัพยากรการท่องเที่ยว (แหล่งท่องเที่ยว)ยังคงรักษาความดั้งเดิมไว้ได้ไม่เสื่อมคลาย
๔. กิจกรรมบริการมีกำไร แม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอ
๕. ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม จะต้องน้อยที่สุด หรือไม่มีเลย
๖. ต้องมีการจัดการที่ดีในแหล่งท่องเที่ยว

การประชุมสัมมนา Glob๕๐ Conference ซึ่งจัดขึ้นเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ที่เมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่า เป็นการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน ในขณะที่เดียวกันก็โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่างๆของอนุชนรุ่นหลังการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนี้ จึงหมายถึงรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียภาพ พร้อมกับรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและพร้อมกันรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและขบวนการทางระบบนิเวศได้ (ศรีพร สมบุญธรรม.๒๕๓๖:๒๖)จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนี้จะเน้นความสำคัญของสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว
2. การให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว
3. การเอาใจใส่ดูแลจำนวนและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว
4. การให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

นอกจากนี้ ที่ประชุม Glob๕๐ ยังได้สรุปถึงลักษณะสำคัญที่ประกอบขึ้นเป็นแนวคิดของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ ๖ ประการ คือ

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น และระดับภูมิภาค ควรส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างจริงจังก่อนการพัฒนาสู่การท่องเที่ยวระหว่างประเทศอย่างค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันถึงความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวกับระบบสาธารณูปโภคที่มีอยู่

2. การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น(Local Participation) ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่

3. ขอบเขตของการพัฒนาการท่องเที่ยว (Scale of Tourism Development) ควรพิจารณาอย่างรอบคอบถึงขอบเขตที่เหมาะสมของการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับขีดความสามารถในการรับรองของการพัฒนาการท่องเที่ยว (Tourism Development Carrying Capacity) ทั้งนี้ ควรพยายามผลักดันให้การท่องเที่ยว ได้รวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่นั้นๆ

4. การใช้วัสดุและผลผลิตจากท้องถิ่น (Local duct) ควรสนับสนุนการใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นในการก่อสร้าง ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากผลผลิตต่างๆของคนท้องถิ่นซึ่งจะช่วยลดการค้ากับต่างประเทศได้ทางหนึ่ง และการเพิ่มรายได้ให้กับคนในท้องถิ่นนั้นๆด้วย

5. การกระจายรายได้ (Income Distribution) การพัฒนาการท่องเที่ยวควรเป็นรูปแบบที่จะนำรายได้เข้าท้องถิ่นนั้นให้มากที่สุด เพื่อประโยชน์ระยะยาวของชุมชน

6. การจ้างงาน (Employment) คุณภาพของงาน สำหรับคนในท้องถิ่นควรเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว กล่าวคือ มุ่งส่งเสริมรูปแบบของงานที่มีความน่าสนใจและได้รับผลตอบแทนสูง

ศรีพร สมบุญธรรม (๒๕๑๖ : ๒๖) ได้สรุปว่า อุปสรรคในการนำเอาแนวคิดมาลงมือ ปฏิบัติ ที่อยู่ที่ความสามารถในการสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างกระแสการพัฒนาและกระแสอนุรักษ์ ซึ่งความสำเร็จจะขึ้นที่อยู่ความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในการใช้ทรัพยากรซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดอย่างรอบคอบเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งสำหรับปัจจุบันและอนาคต

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิราพร กองทอง (๒๕๔๐) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยว เดินทางไปท่องเที่ยว บริเวณด่านช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ พบว่าสถานภาพของนักท่องเที่ยว มีอายุระหว่าง ๑๖-๔๕ ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และประกอบอาชีพค้าขาย มีรายได้ต่อเดือนประมาณ ๔,๐๐๐-๖,๐๐๐ บาทต่อเดือน มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางประมาณ ๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ บาทต่อคนต่อครั้ง บรรยากาศด้านกายภาพพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาจากจังหวัดในเขตภาคอีสานตอนใต้ เนื่องจากใช้ระยะเวลาในเดินทางทั้งไปและกลับภายใน ๑ วันและไปเป็นหมู่คณะไม่เกิน ๖ คน โดยรถยนต์ส่วนตัว สิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปมากที่สุดคือ สินค้าราคาถูก ส่วนใหญ่เป็นเฟอร์นิเจอร์ไม้ เครื่องหยาชนิดต่าง ๆ ปลากรอบ กุ้งแห้ง และสินค้าเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ ที่ใช้ในครัวเรือน

กลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไปเที่ยวบริเวณด่านช่องจอมเป็นครั้งแรก นอกจากนี้ยังพบว่า นักท่องเที่ยวพึงพอใจในความมีมิตรไมตรีของบุคคลในท้องถิ่น ที่จอดรถเพียงพอ ห้องน้ำสะอาดพอใช้ ความซื่อสัตย์ในการคิดราคาอาหารและเครื่องดื่ม นักท่องเที่ยวส่วนมากเห็นว่ามีความ

เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ(๒๕๖๘) ได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยและนำมาสังเคราะห์ ให้เห็นถึงลักษณะโครงสร้างและพฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยภาพรวมในด้านต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

เพศ มักเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง แต่ในระยะหลัง ๆ นี้ เพศหญิงมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น จนบางครั้งพบว่ามีนักท่องเที่ยวเพศหญิงมากกว่าเพศชาย **อายุ** นักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งที่ท่องเที่ยวอยู่ภายในประเทศและออกไปท่องเที่ยวต่างประเทศจะมีช่วงอายุระหว่าง ๒๕-๓๔ ปี มากที่สุด **การศึกษา** ผลการศึกษาในอดีต ซึ่งให้เห็นว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูงขึ้นไปมีโอกาสได้เดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น แหล่งที่มาของนักท่องเที่ยว กรุงเทพมหานครเป็นทั้งแหล่งต้นทางและปลายทางที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยมีนักท่องเที่ยวที่ไปจากกรุงเทพฯ ในสัดส่วนที่สูงกว่าภูมิภาคอื่น รายได้ รายได้ของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ที่ระดับ และรายได้ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนด พฤติกรรมการท่องเที่ยวของชาวไทย ซึ่งส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ช่วง ๕,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท อาชีพ ผลกล่าวโดยภาพรวมได้ว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวจะเป็นกลุ่มที่มีอาชีพรับราชการหรือเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการเดินทาง นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทาง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการท่องเที่ยว หรือการพักผ่อนมากที่สุด **พาหนะในการเดินทาง** ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยจะเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว **การใช้บริการบริษัทนำเที่ยว** นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้บริการบริษัทนำเที่ยวแต่นิยมบริการตนเอง โดยจัดนำเที่ยวกันเอง หรือไม่ก็นำรถไปเที่ยวด้วยกัน **ลักษณะการเดินทาง** การเดินทางท่องเที่ยวของชาวไทยส่วนใหญ่จะมีผู้ร่วมเดินทางในลักษณะการเดินทางเป็นกลุ่ม และกลุ่มที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ กลุ่มเพื่อน **การรับข่าวสารทางการท่องเที่ยว** การรับข่าวสารทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ส่วนใหญ่จะได้มาจากการบอกเล่าของผู้อื่น หรือได้รับการชักชวนจากเพื่อนฝูง

สิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว โดยแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวชาวไทยมากที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ จุดแวะเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวบางแหล่งมีศักยภาพในตัวสูง บางแหล่งท่องเที่ยวกว่าจะเข้าถึงได้ต้องมีความตั้งใจที่จะไปสูงเนื่องจากเข้าถึงยาก อยู่ห่างไกลแหล่งเที่ยวอื่น ๆ ทำให้เที่ยวเป็นวงรอบยาก **ระยะเวลาในการท่องเที่ยว** สำหรับจำนวนวันเฉลี่ยในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อครั้ง มีค่าเฉลี่ยประมาณ ๔ วัน การพัก

การใช้จ่ายเป็นการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและค่าครองชีพอยู่ตลอดเวลา ลักษณะของการใช้จ่าย โดยมากจำนวนค่าใช้จ่ายทั้งหมดของการท่องเที่ยวจะเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับอาหาร ค่าเครื่องดื่ม ในสัดส่วนที่สูงที่สุด การรับประทานอาหาร นักท่องเที่ยวชาวไทยมักนิยมรับประทานอาหารในร้านขายอาหารที่มีอยู่ทั่วไปเพราะสะดวก รวดเร็วและราคาอาหารถูกกว่าฤดูกาลท่องเที่ยว ช่วงฤดูกาลที่มีผู้นิยมเดินทางท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันออกไปตามสภาพทางภูมิศาสตร์และฤดูกาล

พื้นที่และประเภทของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม จังหวัดที่นักท่องเที่ยวชอบมากที่สุดคือ จังหวัดเชียงใหม่ (เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ, ๒๕๓๘)

ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข (๒๕๔๕) ได้ศึกษา ศักยภาพและการค้าชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า (๑) บทบาทการค้าชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีต่อประเทศไทย ชุมชนการค้าชายแดน และความสัมพันธ์กับประเทศคู่ค้า การชายแดนเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศ (๒) ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของการค้าชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการดำเนินธุรกิจของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และกัมพูชาไม่เพียงพอ รัฐบาลลาวไม่มั่นใจถึงความจริงจังจากไทยในการทำการค้าร่วมกัน ความผันผวนของค่าเงินกีบทำให้ไม่เป็นที่ยอมรับของนักธุรกิจไทยทำให้ภาพพจน์ไทยไม่ดีในสายตาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (๓) การบริหารและการจัดการปัญหาอุปสรรคการค้าชายแดน ซึ่งต้องให้ความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน (๔) แนวโน้มและแนวทางการพัฒนาของการค้าชายแดน ว่าขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และแนวทางในการพัฒนาจึงควรเน้นในด้านการพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน และเร่งรัดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

บทที่ ๓ ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ เรื่อง ทัศนคติเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว : เพื่อเอื้อต่อจุดผ่านแดนบริเวณช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๓ การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล
- ๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากร กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากร(เกษตรกร)กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจุดผ่านแดนช่องสะง่า ตำบลไพรพัฒนา จำนวน ๕ หมู่บ้าน ประกอบไปด้วยบ้านนาตำบลบ้านโคกแดง บ้านไพรพัฒนา บ้านแซร์ไพรเหนือ บ้านนาสวรรค์ บ้านโอบังโก้ว บ้านโคกชาติ บ้านแซร์ไพรใต้ และบ้านทางสายลวด

๓.๑.๒ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรบริเวณรอบจุดผ่านแดนช่องสะง่า และการใช้สูตรคิดคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง แบบกรณีทราบจำนวนประชากรและมีจำนวนไม่มาก จะใช้สูตรดังต่อไปนี้

$$n = \frac{p(1-p)}{\frac{e^2}{z^2} + \frac{p(1-p)}{N}}$$

n = ขนาดของตัวอย่าง

p = สัดส่วนของประชากร

e = สัดส่วนของความคาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้

z = ระดับความมั่นใจที่ผู้วิจัยกำหนด

$$\text{แทนค่าในสูตร } n = \frac{(.10)(1-.10)}{2.58^2 + \frac{(.10)(1-.10)}{500}}$$

$$= \frac{(.10)(.90)}{\frac{.0025}{6.66} + \frac{.10 \times .90}{500}}$$

$$= \frac{.09}{.00038} = ๒๓๔$$

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม

๓.๓ การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๓.๓.๑.๑ ศึกษาเอกสาร แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๓.๓.๑.๒ สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นข้อคำถามนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและตรงเชิงเนื้อหา และให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงและแก้ไข

๓.๓.๑.๓ นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์

๓.๓.๑.๔ นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล

๓.๓.๒ แบบสอบถาม โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ตอนที่ ๓ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะดังนี้

๓.๔.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ(Primary Data) เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยโดยตรง เป็นการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

๓.๔.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยผู้วิจัยมิได้เก็บรวบรวมด้วยตนเองโดยตรง แต่ได้จากการค้นคว้าหาจากหนังสือพิมพ์ หนังสือต่าง ๆ จุลสาร วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการศึกษา และข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ

๓.๔.๓ ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม เก็บในวันธรรมดาและวันหยุดสุดสัปดาห์ เป็นเวลา ๑ เดือน

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม มาแปรเป็นสัญลักษณ์ตัวเลขแทนค่าตัวแปรต่างๆ ทำการลงรหัส และนำไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package For Social Sciences) ดังนี้

๓.๕.๑ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรและทรนศนะต่อการท่องเที่ยว ปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกรและความพร้อมทางการบริหารจัดการท่องเที่ยวในส่วนองเกษตรกรตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศีสะเกษ

บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลจากการศึกษาวิจัยเรื่อง **พรรณนาระยะตรรกต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว : เพื่อเอื้อต่อจุดผ่านแดนบริเวณช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ** นำเสนอตามลำดับดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง โดยแบ่งเป็นทั้งหมด ๓ ส่วน

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้จำนวน ๒๓๕ คน จาก ๑๐ หมู่บ้าน ตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ

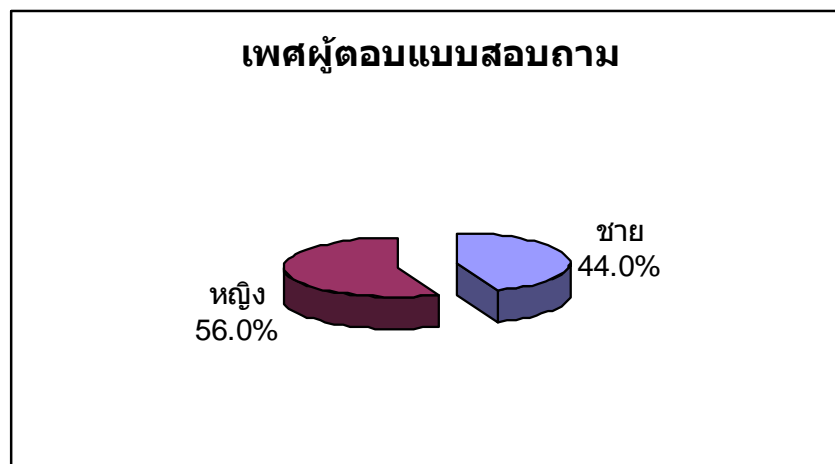
ตอนที่ ๒ พรรคนะและแนวความคิดของเกษตรกรต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ที่สัมพันธ์กับแนวทางบริหารจัดการจัดการท่องเที่ยว ๕ แนวทาง

ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว : เพื่อเอื้อต่อจุดผ่านแดนบริเวณช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

ตอนที่ ๑ สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม การศึกษาทัศนระเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว : เพื่อเอื้อต่อจุดผ่านแดนบริเวณช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ
ตารางที่ ๑ เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๐๓	๔๔.๐
หญิง	๑๓๑	๕๖.๐
รวม	๒๓๔	๑๐๐.๐

แผนภาพที่ ๑ เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

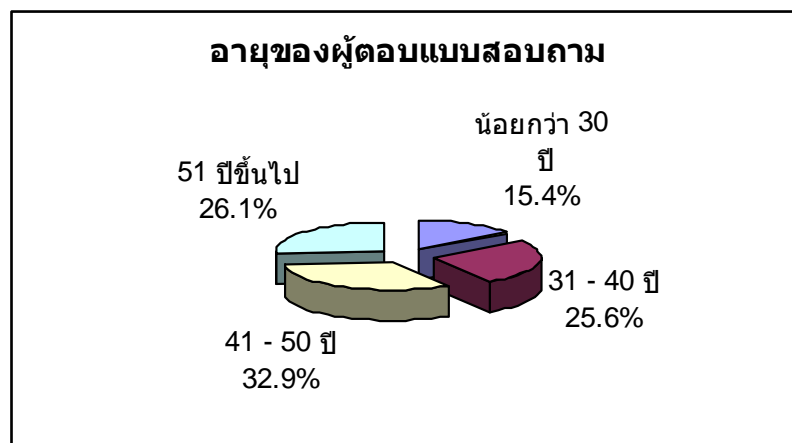

การศึกษารทัศนระเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว : เพื่อเอื้อต่อจุดผ่านแดนบริเวณช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๐ และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๐

ตารางที่ ๒ อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม		
น้อยกว่า ๓๐ ปี	๓๖	๑๕.๔
๓๑ - ๔๐ ปี	๖๐	๒๕.๖
๔๑ - ๕๐ ปี	๗๗	๓๒.๙
๕๑ ปีขึ้นไป	๖๑	๒๖.๑
รวม	๒๓๔	๑๐๐.๐

แผนภาพที่ ๒ อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

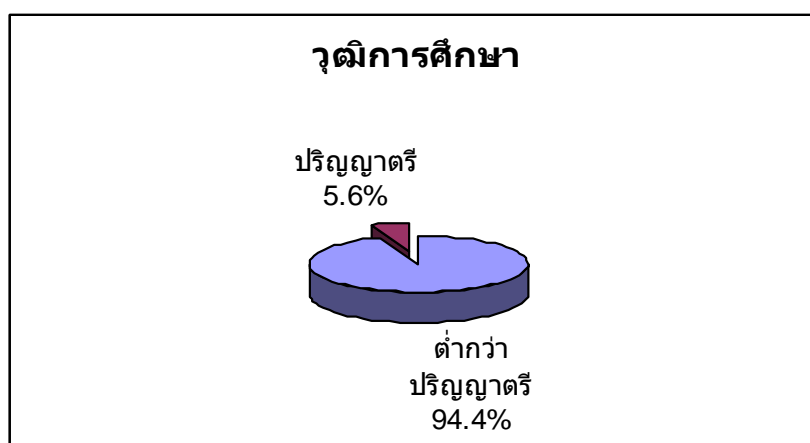
การศึกษาพรรณนะเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว : เพื่อเอื้อต่อจุดผ่านแดน บริเวณช่องสง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า อายุผู้ตอบแบบสอบถาม อายุ ๔๑-๕๐ ปี อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๙ รองลงมาคือ ๕๑ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๑ และ น้อยกว่า ๓๐ ปีอยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔

ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นของเกษตรกรเพื่อนำไปแก้ไขในโอกาสต่อไป

ตารางที่ ๓ วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
วุฒิกการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๒๑	๙๔.๔
ปริญญาตรี	๑๓	๕.๖
รวม	๒๓๔	๑๐๐.๐

แผนภาพที่ ๓ วุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

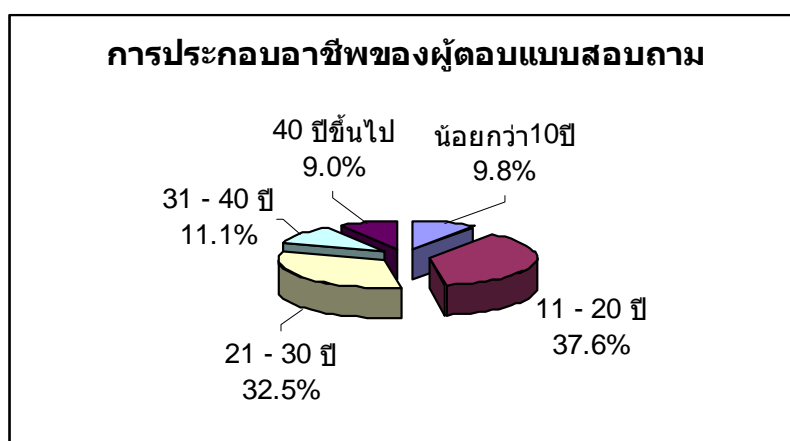

การศึกษาทรศนะเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว : เพื่อเอื้อต่อจุดผ่านแดนบริเวณช่องสง่า อำเภอสว่าง จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า วุฒิกการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๔ และปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๕.๖

ตารางที่ ๔ การประกอบอาชีพเกษตรกรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ระยะเวลาการประกอบอาชีพเกษตรกร		
น้อยกว่า ๑๐ ปี	๒๓	๕.๘
๑๑-๒๐ ปี	๘๘	๓๗.๖
๒๑-๓๐ ปี	๗๖	๓๒.๕
๓๑-๔๐ ปี	๒๖	๑๑.๑
๔๐ ปีขึ้นไป	๒๑	๘.๐
รวม	๒๓๔	๑๐๐.๐

แผนภาพที่ ๔ การประกอบอาชีพเกษตรกรของผู้ตอบแบบสอบถาม

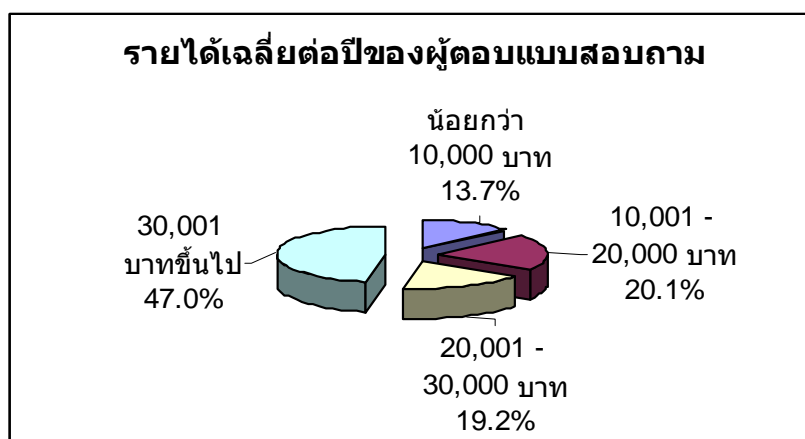

การศึกษารรคนะเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว : เพื่อเอื้อต่อจุดผ่านแดน บริเวณช่องสง่า อำเภอกุฉินิจ์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพ เกษตรกรนาน ๑๑-๒๐ ปี อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๖ รองลงมาคือ ๒๑-๓๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕ และ ๔๐ ปีขึ้นไป อยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘.๐

ตารางที่ ๕ รายได้เฉลี่ยต่อปีของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อปี		
น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๓๒	๑๓.๗
๑๐,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๔๗	๒๐.๑
๒๐,๐๐๑ – ๓๐,๐๐๐ บาท	๔๕	๑๙.๒
๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๑๑๐	๔๗.๐
รวม	๒๓๔	๑๐๐.๐

แผนภาพที่ ๕ รายได้เฉลี่ยต่อปีของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาพรรณษะเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว : เพื่อเอื้อต่อจุดผ่านแดน บริเวณช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อปีของผู้ตอบแบบสอบถาม ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๐ รองลงมาคือ ๑๐,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๑ และน้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท อยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗

ตอนที่ ๒ ทัศนคติและแนวความคิดของเกษตรกรต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ที่สัมพันธ์กับ
แนวทางบริหารจัดการท่องเที่ยว ๕ แนวทาง

ตารางที่ ๖ ทัศนคติต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

รายการประเมิน	ระดับความสำคัญ					ระดับประเมิน
	ร้อยละ			ค่าเฉลี่ย		
	มาก	ปานกลาง	น้อย	\bar{x}	S.D.	
เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรวางแผนกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของชุมชนอย่างชัดเจน	๖๕.๒	๒๕.๕	๑.๓	๒.๖๓	๐.๔๕	มาก
เกษตรกรมีบทบาทส่งเสริมและกำหนดนโยบายเพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง	๖๔.๕	๓๑.๒	๔.๓	๒.๖๐	๐.๕๓	มาก
เกษตรกรเข้าใจกระบวนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนให้เหมาะสมกับพื้นที่	๕๑.๓	๒๘.๖	๑๕.๓	๒.๓๒	๐.๓๘	ปานกลาง
ปัจจุบันชุมชนมีบทบาทน้อยต่อการกำหนดแนวทางหรือสร้างกฎระเบียบควบคุมการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน	๓๘.๖	๑๘.๘	๒.๖	๒.๓๖	๐.๔๘	มาก
การที่เกษตรกรมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวจะเอื้อประโยชน์ให้กับชุมชนได้ง่าย	๓๕.๕	๑๕.๒	๐.๕	๒.๓๕	๐.๔๒	มาก
ท่านเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เกษตรกรเข้ามามีบทบาทจัดการท่องเที่ยวของชุมชน	๓๘.๒	๒๑.๘	๐.๐	๒.๓๘	๐.๔๑	มาก
การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนโดย	๕๘.๑	๓๒.๑	๕.๘	๒.๔๘	๐.๖๖	มาก

ท่านเห็นด้วยกับการพัฒนา ศักยภาพการท่องเที่ยวของ ชุมชน	๘๘.๕	๑๑.๑	๐.๔	๒.๘๘	๐.๓๓	มาก
ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หากบุคคลภายนอกเข้ามา ดำเนินการบริหารจัดการ ท่องเที่ยว	๒๘.๒	๑๕.๗	๕๒.๑	๑.๗๖	๐.๘๖	ปานกลาง

รายการประเมิน	ระดับความสำคัญ					ระดับ ประเมิน
	ร้อยละ			ค่าเฉลี่ย		
	มาก	ปานกลาง	น้อย	\bar{x}	S.D.	
หากมีโอกาสท่านพร้อมที่จะ ร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพ การท่องเที่ยวในชุมชน	๘๗.๖	๕.๐	๓.๔	๒.๘๔	๐.๔๔	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม				๒.๕๘	๐.๕๔	มาก

การศึกษา ทรรศนะเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว : เพื่อเอื้อต่อจุดผ่านแดนบริเวณช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมที่มีต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๘)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวควรวางแผนกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของชุมชนอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๖๗)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าเกษตรกรมีบทบาทส่งเสริมและกำหนดนโยบาย เพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๖๐)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าเกษตรกรเข้าใจกระบวนการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้เหมาะสมกับพื้นที่ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๓๒)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าปัจจุบันชุมชนมีบทบาทน้อยต่อการกำหนดแนวทางหรือสร้างกฎระเบียบควบคุมการจัดแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๗๖)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการที่เกษตรกรมีส่วนร่วมจัดแหล่งท่องเที่ยวจะเอื้อประโยชน์ให้กับชุมชนได้ง่าย อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๗๕)

กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เกษตรกรเข้ามาบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๗๘)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนโดยเกษตรกรด้วยกันง่ายต่อการควบคุมดูแล อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๔๘)

กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๘) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรหากบุคคลภายนอกเข้ามาดำเนินการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๗๖)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าจะมีโอกาสที่พร้อมที่จะร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๔)

ตารางที่ ๗ ทัศนคติต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางแหล่งท่องเที่ยว

รายการประเมิน	ระดับความสำคัญ					ระดับประเมิน
	ร้อยละ			ค่าเฉลี่ย		
	มาก	ปานกลาง	น้อย	\bar{x}	S.D.	
ตำบลไพรพัฒนามีแหล่งท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมบูรณ์	๘๔.๖	๑๒.๘	๒.๖	๒.๘๒	๐.๔๔	มาก
ท่านเห็นด้วยกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวควบคู่กับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๕๑.๐	๕.๐	๐.๐	๒.๕๑	๐.๒๘	มาก
ควรมีการวางแผนควบคุมป้องกันความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ	๕๔.๔	๕.๖	๐.๐	๒.๕๔	๐.๒๒	มาก
เกษตรกรควรสร้างความตระหนักและปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	๕๕.๓	๔.๓	๐.๐	๒.๕๕	๐.๒๑	มาก

ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าควรจะมีมาตรการด้านควบคุมดูแลการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ	๕๑.๕	๗.๗	๐.๔	๒.๕๑	๐.๒๕	มาก
เกษตรกรเห็นด้วยกับการจัดระบบใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและใช้อย่างคุ้มค่า	๘๘.๕	๑๐.๓	๐.๕	๒.๘๘	๐.๓๕	มาก
เกษตรกรควรมีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อดูแลการใช้ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน	๘๒.๕	๑๕.๐	๒.๑	๒.๘๐	๐.๔๔	มาก
ควรจัดอบรมให้รู้ผลดีผลเสียจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง	๕๓.๖	๖.๐	๐.๔	๒.๕๓	๐.๒๖	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม				๒.๘๕	๐.๓๑	มาก

การศึกษาทัศนคติเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว : เพื่อเอื้อต่อจุดผ่านแดนบริเวณช่องสง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ทัศนคติต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางแหล่งท่องเที่ยวโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย= ๒.๘๕)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าตำบลไพรพัฒนามีแหล่งท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมบูรณ์ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๒)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า เห็นด้วยกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวควบคู่กับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๑)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ควรมีการวางแผนควบคุมป้องกันความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๔)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าเกษตรกรควรสร้างความตระหนักและปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๕)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าควรมีมาตรการด้านควบคุมดูแลการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๑)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าเกษตรกรเห็นด้วยกับการจัดระบบใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและใช้อย่างคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๘)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า เกษตรกรควรมีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อดูแลการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๐)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าควรจัดอบรมให้รู้ผลดีผลเสียจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๓)

ตารางที่ ๘ ทัศนคติเกษตรกรต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

รายการประเมิน	ระดับความสำคัญ					ระดับประเมิน
	ร้อยละ			ค่าเฉลี่ย		
	มาก	ปานกลาง	น้อย	\bar{x}	S.D.	
ปัจจุบันภาครัฐและภาคประชาชนของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน	๕๕.๑	๔๑.๕	๓.๐	๒.๕๒	๐.๕๕	มาก
การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายจะก่อให้เกิดพลังของความร่วมมือในการพัฒนาฯ	๘๒.๕	๑๗.๕	๐.๐	๒.๘๒	๐.๓๘	มาก
ชุมชนควรสนับสนุนให้เกิดการร่วมกลุ่มในการคิดและตัดสินใจร่วมกัน	๕๑.๕	๔๘.๕	๐.๐	๒.๕๑	๐.๒๗	มาก
ท่านมีความรู้สึกที่ตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและควรได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน	๕๐.๖	๔๙.๔	๐.๐	๒.๕๐	๐.๒๕	มาก
ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐได้ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน	๗๓.๑	๒๖.๙	๐.๐	๒.๗๐	๐.๕๒	มาก
ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทุกภาคส่วน	๘๕.๓	๑๐.๓	๐.๔	๒.๘๘	๐.๓๒	มาก
ควรมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อปลูกจิตสำนึกการมีส่วนร่วมของ	๕๓.๖	๔๖.๔	๐.๐	๒.๕๓	๐.๒๔	มาก

ท่านยินดีให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน	๕๑.๐	๕.๐	๐.๐	๒.๕๑	๐.๒๘	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม				๒.๘๒	๐.๓๕	มาก

การศึกษาทัศนคติเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว : เพื่อเอื้อต่อจุดผ่านแดนบริเวณช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ทัศนคติเกษตรกรต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๒)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าปัจจุบันภาครัฐและภาคประชาชนของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๒)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าความร่วมมือของทุกฝ่ายจะก่อให้เกิดพลังของความร่วมมือนในการพัฒนาฯ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๒)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าชุมชนควรสนับสนุนให้เกิดการร่วมกลุ่มในการคิดและตัดสินใจร่วมกัน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๑)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าเกษตรกรมีความรู้สึกว่าตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและควรได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๐)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐได้ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๗๐)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทุกภาคส่วน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๘)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าควรมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อปลูกจิตสำนึกการมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๑)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า เกษตรกรยินดีให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๑)

ตารางที่ ๕ ทรศนะเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

รายการประเมิน	ระดับความสำคัญ					ระดับประเมิน
	ร้อยละ			ค่าเฉลี่ย		
	มาก	ปานกลาง	น้อย	\bar{x}	S.D.	
ที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของท่านมีลักษณะพร้อมเหมาะสม	๖๒.๘	๓๕.๕	๑.๗	๒.๖๑	๐.๕๒	มาก
ระยะทางและถนนสายหลักสะดวกและปลอดภัยในการเข้าออก	๔๑.๕	๔๖.๒	๑๒.๔	๒.๒๕	๐.๖๗	ปานกลาง
ควรมีการปรับปรุงด้านภูมิทัศน์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่	๘๘.๕	๑๑.๑	๐.๐	๒.๘๘	๐.๓๑	มาก
ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการบริการนักท่องเที่ยว	๘๘.๕	๑๑.๑	๐.๔	๒.๘๘	๐.๓๓	มาก
แหล่งท่องเที่ยวชุมชนของท่านมีระบบไฟฟ้า/ประปาห้องน้ำที่สะอาดถูกหลักอนามัย	๓๕.๓	๓๔.๖	๒๕.๖	๒.๑๔	๐.๗๕	ปานกลาง
แหล่งท่องเที่ยวชุมชนของท่านมีระบบการสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วและมีปริมาณหน่วยบริการที่เพียงพอ	๓๒.๕	๓๗.๖	๒๕.๕	๒.๐๓	๐.๗๕	ปานกลาง
บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวมีหน่วยรักษาความปลอดภัยและหน่วยรักษาพยาบาลเบื้องต้นไว้รองรับ	๓๘.๕	๒๖.๕	๓๔.๒	๒.๐๔	๐.๘๕	ปานกลาง
มีระบบกำจัดขยะมูลฝอยเพื่อป้องกันระบบนิเวศ	๓๕.๐	๒๘.๖	๓๖.๓	๑.๕๘	๐.๘๔	ปานกลาง
ท่านคิดว่าชุมชนของท่านควรมีการปรับปรุงพื้นที่ให้	๕๐.๒	๕.๔	๐.๔	๒.๘๕	๐.๓๑	มาก

หากมีการปรับปรุงพื้นที่ รับรองการท่องเที่ยวเชื่อว่า ได้รับการร่วมมือจาก เกษตรกร	๘๘.๕	๑๑.๑	๐.๔	๒.๘๘	๐.๓๓	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม				๒.๔๖	๐.๕๓	มาก

การศึกษาทัศนคติเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว : เพื่อเอื้อต่อจุดผ่านแดน
บริเวณช่องสง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ทัศนคติเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพพื้นที่
เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๔๖)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของท่านมีลักษณะพร้อม
เหมาะสม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๖๑) ระยะทางและถนนสายหลักสะดวกและปลอดภัยใน
การเข้าออก อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๒๕)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าควรมีการปรับปรุงด้านภูมิทัศน์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่
เหมาะสมกับพื้นที่ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๘)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการบริการนักท่องเที่ยว อยู่
ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๘) แหล่งท่องเที่ยวชุมชนของท่านมีระบบไฟฟ้า/ประปา ห้องน้ำที่
สะอาดถูกหลักอนามัย อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๑๔)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวชุมชนมีระบบการสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วและมี
ปริมาณหน่วยบริการที่เพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๐๓)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวมีหน่วยรักษาความปลอดภัยและหน่วย
รักษาพยาบาลเบื้องต้นไว้รองรับ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๐๔)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า มีระบบกำจัดขยะมูลฝอยเพื่อป้องกันระบบนิเวศ อยู่ในระดับ
ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๑.๕๘)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ชุมชนของตนควรมีการปรับปรุงพื้นที่ให้เหมาะสมเพื่อที่จะ
รองรับนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๕)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าหากมีการปรับปรุงพื้นที่รับรองการท่องเที่ยวเชื่อว่าได้รับการ
ร่วมมือจากเกษตรกร อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๘)

ตารางที่ ๑๐ ทัศนคติเกษตรกรต่อการเปิดโอกาสและกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่น

รายการประเมิน	ระดับความสำคัญ					ระดับประเมิน
	ร้อยละ			ค่าเฉลี่ย		
	มาก	ปานกลาง	น้อย	\bar{x}	S.D.	
การท่องเที่ยวเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตของคนในชุมชนย่อมเป็นการเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นมีอาชีพเสริม	๘๓.๖	๑๒.๐	๐.๔	๒.๘๓	๐.๓๔	มาก
ปัจจุบันชุมชนของท่านสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน	๓๘.๘	๕๔.๓	๖.๘	๒.๓๒	๐.๕๘	ปานกลาง
ชุมชนของท่านมีการร่วมกลุ่มสร้างผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากท้องถิ่น	๕๒.๑	๔๓.๖	๔.๓	๒.๔๓	๐.๕๘	มาก
ท่านเชื่อว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในอนาคตเป็นทางเลือกหนึ่งให้ท้องถิ่นสร้างรายได้	๘๓.๓	๑๖.๓	๐.๐	๒.๘๓	๐.๓๓	มาก
ท่านเห็นว่าควรมีการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนในท้องถิ่น	๘๓.๒	๑๒.๔	๐.๔	๒.๘๖	๐.๓๕	มาก
ควรมีการจัดอบรมฝีมือเพื่อเพิ่มคุณค่าของสินค้าให้มีประสิทธิภาพ	๘๐.๖	๘.๕	๐.๘	๒.๘๘	๐.๓๓	มาก
ปัจจุบันวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพียงพอต่อการผลิต	๔๒.๓	๔๘.๖	๗.๓	๒.๓๕	๐.๖๑	มาก
สินค้าประเภทเกษตรกรรมยังเป็นที่ต้องการของตลาดและดึงดูดนักท่องเที่ยวได้	๕๒.๖	๔๑.๘	๕.๖	๒.๔๓	๐.๖๐	มาก
ท่านคิดว่าสินค้าและบริการ	๕๒.๖	๔๑.๕	๖.๐	๒.๔๖	๐.๖๐	มาก

ค่าเฉลี่ยรวม				๒.๖๑	๐.๔๘	มาก

การศึกษาพรรณษะเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว : เพื่อเอื้อต่อจุดผ่านแดน บริเวณช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ พรรษะเกษตรกรต่อการเปิดโอกาสและกระจาย รายได้ให้คนในท้องถิ่นโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๖๑)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการท่องเที่ยวเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตของคนในชุมชนย่อมเป็น การเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นมีอาชีพเสริม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๓)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าปัจจุบันชุมชนสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน อยู่ใน ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๓๒)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าชุมชนมีการร่วมกลุ่มสร้างผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากท้องถิ่น อยู่ใน ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๔๗)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเชื่อว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในอนาคตเป็นทางเลือก หนึ่งให้ท้องถิ่นสร้างรายได้ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๓)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าควรมีการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถของ ประชาชนในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๖)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ควรมีการจัดอบรมฝีมือเพื่อเพิ่มคุณค่าของสินค้าให้มี ประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๕)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจุบันวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพียงพอต่อการผลิต อยู่ใน ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๓๕)

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสินค้าประเภทเกษตรกรรมยังเป็นที่ต้องการของตลาดและดึงดูด นักท่องเที่ยวได้ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๔๗)

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดว่าสินค้าและบริการของชุมชนมีคุณภาพและอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๔๖)

ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว:
เพื่อเชื่อมต่อจุดผ่านแดนบริเวณช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

จากการสัมภาษณ์ทรศนะของเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวบริเวณจุดผ่านแดนช่องสะง่า (ไทย/กัมพูชา)ร่วมทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณรอบ ๆ จุดผ่านแดนช่องสะง่า แบ่งแยกระดับความสำคัญของปัญหาและอุปสรรคได้ดังนี้ คือ

ก.ด้านสาธารณูปโภค ซึ่งนับได้ว่ามีปัญหาพอสมควรต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวฯ โดยเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสัมภาษณ์ว่าน่าจะมีการส่งเสริมและพัฒนาระบบการคมนาคม เช่น ถนน/ไฟฟ้า /ประปา/ระบบสื่อสาร/ ฯลฯ ซึ่งจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการท่องเที่ยว ในอนาคต

ข.ภาครัฐและการสนับสนุน เกษตรกรมีทรศนะว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนต้องอาศัยงบประมาณจำนวนมากรวมทั้งอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เพราะปัจจุบันงบประมาณของชุมชนมีอยู่อย่างจำกัด หากไม่มีกระบวนการส่งเสริมสนับสนุนโดยหน่วยงานรัฐ โอกาสที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนคงเป็นไปได้อย่างยากลำบาก

ค.การร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และการกระตุ้นบทบาทของคนในชุมชน เกษตรกรมองว่าปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนนับว่าเป็นเรื่องสำคัญ จากการสำรวจพบว่า ระดับการยอมรับและความสัมพันธ์ของกลุ่มประชาชนในชุมชนนับว่าเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวฯ

ง.การประกอบอาชีพ เกษตรกรมีทรศนะว่าประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมอยู่หลายด้าน นอกจากนั้นยังขาดความชำนาญด้านการลงทุนและการผลิตสินค้า ในขณะที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการสินค้าจากชุมชนมากขึ้นในอนาคต ดังนั้นเกษตรกรจึงมองว่าควรมุ่งส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้การประกอบอาชีพที่สอดคล้องต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและสอดคล้องกับกิจการท่องเที่ยวด้านต่าง ๆ เช่น สินค้าหลักของชุมชน และการประกอบอาชีพเพื่อบริการนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างรายได้ให้กับประชคมของชุมชน ซึ่งปัจจุบันศักยภาพด้านนี้ยังไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และชุมชนยังไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจัง

จ.ระบบป้องกันและรักษาความปลอดภัย ทรศนะของเกษตรกรส่วนใหญ่มองว่าปัญหาด้านความปลอดภัย และการวางมาตรการป้องกันเรื่องดังกล่าว นับว่าเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งชุมชนจะต้องวางกรอบแนวทางต่าง ๆ ช่วยกัน

โดยปกติการที่นักท่องเที่ยวตัดสินใจจะเดินทางไปยังบริเวณใดบริเวณหนึ่ง สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงคือ เรื่องความปลอดภัย เพราะถ้าบริเวณใดมีปัญหาเรื่องความปลอดภัยเกิดขึ้นย่อมจะมีผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวด้วย ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกและให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ให้คำแนะนำช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ (วรรณ วรณวิษ, ๒๕๔๖)

จ.รูปแบบการเดินทาง การเดินทางท่องเที่ยวในแต่ละสถานที่ ในแต่ละครั้ง รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวจะมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นกลุ่มที่ร่วมเดินทาง การจัดรายการท่องเที่ยว กิจกรรมในการท่องเที่ยว ซึ่งเกษตรกรมองว่าชุมชนอาจจะต้องมีส่วนร่วมคิดหาเอกลักษณ์หรือสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชนในอนาคตอย่างเหมาะสม

ข.การตลาดและการสร้างแบรนด์(ของชุมชน)หรือจุดขาย แนวคิดด้านการผลิตสินค้าเพื่อป้อนตลาดยังเป็นข้อถกเถียงของเกษตรกร เนื่องจากสินค้าที่ออกจำหน่ายส่วนใหญ่ขาดการวางแผนด้านการผลิตและการส่งเสริม เกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตสินค้าตามแบบดั้งเดิม และเป็นสินค้าพื้นเมืองด้านการเกษตรเป็นหลัก อย่างไรก็ตามแนวทางการผลิตสินค้าของชุมชนยังหารูปแบบชัดเจนไม่ได้ แต่ในอนาคตกลุ่มเกษตรกรมีแนวโน้มร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการส่งเสริมรูปแบบสินค้าและบริการต่อไป

ข.ปัญหา ระบบคมนาคมขนส่ง ระบบคมนาคมขนส่งเกี่ยวข้องกับเส้นทางคมนาคมเช่น ถนนหนทาง เส้นทางเหล่านี้ช่วยให้การเดินทางเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายขึ้น ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ระบบไฟฟ้า หากมีระบบไฟฟ้าเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถใช้แสงสว่างในเวลากลางคืนได้ และทำให้การบริหารของแหล่งท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพมากขึ้น แหล่งท่องเที่ยวควรมีการพยากรณ์การใช้ไฟฟ้าและออกแบบเพื่อรองรับให้ดีขึ้นรวมทั้งให้มีการกำหนดเวลาเปิดปิดเพื่อประหยัดพลังงาน

ฅ.ปัญหา ระบบประปา แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีน้ำสะอาดไว้บริการแก่ผู้มาเยือนอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง การจัดหาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวอาจมีการจัดสร้างระบบประปาขนาดเล็กขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ขึ้นอยู่กับความต้องการในการใช้น้ำของนักท่องเที่ยว

ฉ.ปัญหาด้านระบบการสื่อสาร เกษตรกรมีทรรศนะว่าปัจจุบันชุมชนยังขาดเรื่องการพัฒนา ระบบการติดต่อสื่อสาร ซึ่งควรจะมีการพัฒนาระบบการสื่อสารระหว่างภายนอกและช่วยให้การแหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพมากขึ้นเพราะสามารถอำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยว

ค.ปัญหาด้านระบบสาธารณสุข เกษตรกรเชื่อว่าการสร้างศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวควรมีสถานบริการและโรงพยาบาลในท้องถิ่นที่ทันสมัย สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัยและคำรักษาพยาบาลที่ยุติธรรม สถานที่ท่องเที่ยวเองก็ควรมีหน่วยรักษาพยาบาลเบื้องต้นไว้รองรับ โดยควรจัดเตรียมยารักษาโรคให้สอดคล้องกับกิจกรรมและลักษณะของนักท่องเที่ยว

ก.ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เกษตรกรมีทรรศนะต่อเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมหลายเรื่อง รวมถึงปัญหาน้ำเสีย ซึ่งเกษตรกรเชื่อว่าหากการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว จะทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าท่องเที่ยวมากขึ้น ดังนั้นชุมชนต้องมีการวางแผนด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดระบบระบายน้ำและกำจัดน้ำเสีย เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับธรรมชาติจำเป็นต้องมีระบบระบายน้ำและกำจัดน้ำเสีย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว

ฐ. ขยะมูลฝอย ทรรศนะของเกษตรกรส่วนใหญ่เชื่อว่าปัญหาขยะมูลฝอยการกำจัดขยะมีความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องจัดการระบบกำจัดขยะให้เหมาะสม มิฉะนั้นจะเกิดปัญหาการเสื่อมโทรม ความสะอาด เนื่องจากการขาดการดูแลอย่างทั่วถึง และอาจนำไปสู่ปัญหาด้านการสาธารณสุขได้

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง“**ทัศนนะเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว : เพื่อเอื้อต่อจุดผ่านแดนบริเวณช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ**

กำหนดวัตถุประสงค์การศึกษา ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ที่ส่งผลต่อกระบวนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

๒. เพื่อศึกษาทัศนนะเกษตรกรที่มีต่อความพร้อม และการมีส่วนร่วมต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบริเวณช่องสะง่า

๓. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ของเกษตรกรเพื่อเป็นแนวทางต่อการพัฒนาและส่วนเสริมแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนในอนาคต

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยสำรวจความคิดเห็นจากเกษตรกร จำนวน ๑๐ หมู่บ้าน ตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน ๒๓๔ คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS โดยใช้สถิติคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าพิสัย โดยเป็นออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๕.๑ สรุปผลวิจัย

๕.๑.๑ สรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๐ อายุผู้ตอบแบบสอบถาม อายุ ๔๑-๕๐ ปี อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕ มีวุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๔ และปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๕.๖

ประกอบอาชีพเกษตรกรมานาน ๑๑-๒๐ ปี อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๖ สำหรับรายได้เฉลี่ยต่อปีของผู้ตอบแบบสอบถาม ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป อยู่ในระดับมากที่สุด

๕.๑.๒ ทัศนนะและแนวความคิดของเกษตรกรต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ที่สัมพันธ์กับแนวทางบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ๕ แนวทาง

๑. ทัศนนะต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

พบว่า ความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๘) และเกษตรกรเห็นด้วยว่าควรวางแผนกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของชุมชนอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๖๗) ทั้งนี้เกษตรกรควรมีบทบาทส่งเสริมและกำหนดนโยบาย เพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๖๐)นอกจากนี้เกษตรกรเข้าใจกระบวนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนให้เหมาะสมกับพื้นที่ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๓๒) แต่ปัจจุบันชุมชนมี

เกษตรกรเชื่อว่า การมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวจะเอื้อประโยชน์ให้กับชุมชนได้ง่าย อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๗๕) เห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เกษตรกรเข้ามามีบทบาทจัดการท่องเที่ยวของชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๗๘) ทั้งนี้ทั้งนั้น การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนโดยเกษตรกรด้วยกันง่ายต่อการควบคุมดูแล อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๔๘) ควรมีการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๘) มีการยอมรับให้บุคคลภายนอกเข้ามาดำเนินการบริหารจัดการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๗๖) และหากมีโอกาสก็พร้อมที่จะร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๔)

๒. ทรรศนะต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางแหล่งท่องเที่ยว
การศึกษาวิจัยพบว่า ทรรศนะต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางแหล่งท่องเที่ยวโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๕) เกษตรกรเชื่อบริเวณจุดผ่านแดนช่องสะง่า ตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ คือแหล่งท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมบูรณ์ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๒) เห็นด้วยกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวควบคู่กับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๑) และควรมีการวางแผนควบคุมป้องกันความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๔)

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างยอมรับการสร้างความตระหนักและปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๕) และเห็นว่าควรมีมาตรการด้านควบคุมดูแลการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๑) เห็นด้วยกับการจัดระบบใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและใช้อย่างคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๘) และควรมีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อดูแลการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๐) หรือจัดอบรมให้รู้ผลดีผลเสียจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๓)

๓. ทรรศนะเกษตรกรต่อการมีส่วนร่วมจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

ทรรศนะเกษตรกรต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๒) กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัจจุบันภาครัฐและภาคประชาชนของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๒) และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายจะก่อให้เกิดพลังของความร่วมมือในการพัฒนาฯ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๒) ทั้งนี้ชุมชนควรสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มในการคิดและตัดสินใจร่วมกัน อยู่ในระดับ

ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐได้ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๗๐) เกษตรกรควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทุกภาคส่วน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๘) และควรมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อปลูกจิตสำนึกการมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๓) เกษตรกรยินดีให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๑)

๔. ทรรศนะเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

ทรรศนะเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๔๖) เกษตรกรเชื่อว่าที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมีลักษณะพร้อมเหมาะสม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๖๑) ระยะเวลาและถนนสายหลักสะดวกและปลอดภัยในการเข้าออก อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๒๕) ควรมีการปรับปรุงด้านภูมิทัศน์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๘) พร้อมกับพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการบริการนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๘)

ทั้งนี้แหล่งท่องเที่ยวชุมชนมีระบบการสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วและมีปริมาณหน่วยบริการที่เพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๐๓) และบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวมีหน่วยรักษาความปลอดภัยและหน่วยรักษาพยาบาลเบื้องต้นไว้รองรับ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๐๔) ควรมีระบบกำจัดขยะมูลฝอยเพื่อป้องกันระบบนิเวศ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๑.๕๘) ชุมชนควรมีการปรับปรุงพื้นที่ให้เหมาะสมเพื่อที่จะรองรับนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๕) หากมีการปรับปรุงพื้นที่รับรองการท่องเที่ยวเชื่อว่าจะได้รับการร่วมมือจากเกษตรกร อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๘)

๕. ทรรศนะเกษตรกรต่อการเปิดโอกาสและกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่น

ทรรศนะเกษตรกรต่อการเปิดโอกาสและกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่นโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๖๑) การท่องเที่ยวเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตของคนในชุมชนย่อมเป็นการเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นมีอาชีพเสริม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๓) และเชื่อว่าชุมชนสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๓๒) ทั้งนี้ชุมชนมีการร่วมกลุ่มสร้างผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๔๗)

และมั่นใจว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในอนาคตเป็นทางเลือกหนึ่งให้ท้องถิ่นสร้างรายได้ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๓) แต่แสดงความคิดเห็นให้พัฒนาศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๖) รวมทั้งเสนอให้มีการจัดอบรมฝีมือเพื่อเพิ่มคุณค่าของสินค้าให้มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๕) อย่างไรก็ตามเกษตรกรมองว่าปัจจุบันวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพียงพอต่อการผลิต อยู่ในระดับมาก

๕.๑.๓ ปัญหาและอุปสรรค

เกษตรกรมีทรรศนะว่า ยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายด้านในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว บริเวณช่องสะง่า (จุดผ่านแดนไทย/กัมพูชา)ร่วมทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณรอบ ๆ จุดผ่านแดนช่องสะง่า จำแนกได้ดังนี้ คือ

ก. ปัญหาด้านสาธารณูปโภค โดยเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสัมภาษณ์ว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควรจะมีการส่งเสริมและพัฒนาระบบการคมนาคม เช่น ถนน/ไฟฟ้า /ประปา/ระบบสื่อสาร/ ฯลฯไปพร้อมกันซึ่งจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการท่องเที่ยว

ข. ภาครัฐและการสนับสนุน เกษตรกรมีทรรศนะว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนต้องอาศัยงบประมาณจำนวนมากรวมทั้งอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เพราะปัจจุบันงบประมาณของชุมชนมีอยู่อย่างจำกัด หากไม่มีกระบวนการส่งเสริมสนับสนุนโดยหน่วยงานรัฐ โอกาสที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนคงเป็นไปได้อย่างยากลำบาก

ค. การร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และการกระตุ้นบทบาทของคนในชุมชน เกษตรกรมองว่าปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนนับว่าเป็นเรื่องสำคัญ จากการสำรวจพบว่าระดับการยอมรับและความสัมพันธ์ของกลุ่มประชาชนในชุมชนนับว่าเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ง. การประกอบอาชีพ เกษตรกรมีทรรศนะว่าประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมอยู่หลายด้าน นอกจากนั้นยังขาดความชำนาญด้านการลงทุนและการผลิตสินค้า ในขณะที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการสินค้าจากชุมชนมากขึ้นในอนาคต ดังนั้นเกษตรกรจึงมองว่าควรมุ่งส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้การประกอบอาชีพที่สอดคล้องต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและสอดคล้องกับกิจการท่องเที่ยวด้านต่าง ๆ เช่น สินค้าหลักของชุมชน และการประกอบอาชีพเพื่อบริการนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างรายได้ให้กับประชคมของชุมชน ซึ่งปัจจุบันศักยภาพด้านนี้ยังไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และชุมชนยังไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจัง

จ. ระบบป้องกันและรักษาความปลอดภัย

ทรรศนะของเกษตรกรส่วนใหญ่มองว่าปัญหาด้านความปลอดภัย และการวางมาตรการป้องกันเรื่องดังกล่าว นับว่าเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งชุมชนจะต้องวางกรอบแนวทางต่าง ๆ ช่วยกัน

โดยปกติการที่นักท่องเที่ยวตัดสินใจจะเดินทางไปยังบริเวณใดบริเวณหนึ่ง สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงคือ เรื่องความปลอดภัย เพราะถ้าบริเวณใดมีปัญหาเรื่องความปลอดภัยเกิดขึ้นย่อมจะมี

ฉ. รูปแบบการเดินทาง

การเดินทางท่องเที่ยวในแต่ละสถานที่ ในแต่ละครั้ง รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวจะมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นกลุ่มที่ร่วมเดินทาง การจัดการการท่องเที่ยว กิจกรรมในการท่องเที่ยว ซึ่งเกษตรกรฯมองว่าชุมชนอาจจะต้องมีร่วมคิดหาเอกลักษณ์หรือสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชนในอนาคตอย่างเหมาะสม

ช. การตลาดและการสร้างแบรนด์(ของชุมชน)หรืออุทยาน

แนวคิดด้านการผลิตสินค้าเพื่อป้อนตลาดยังเป็นข้อถกเถียงของเกษตรกร เนื่องจากสินค้าที่ออกจำหน่ายส่วนใหญ่ขาดการวางแผนด้านการผลิตและการส่งเสริม เกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตสินค้าตามแบบดั้งเดิม และเป็นสินค้าพื้นเมืองด้านการเกษตรเป็นหลัก อย่างไรก็ตามแนวทางการผลิตสินค้าของชุมชนยังหารูปแบบชัดเจนไม่ได้ แต่ในอนาคตกลุ่มเกษตรกรมีแนวโน้มร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐมากขึ้นซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการส่งเสริมรูปแบบสินค้าและบริการต่อไป

ซ. ปัญหา ระบบคมนาคมขนส่ง

ระบบคมนาคมขนส่งเกี่ยวข้องกับเส้นทางคมนาคมเช่น ถนนหนทาง เส้นทางเหล่านี้ช่วยให้การเดินทางเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายขึ้น ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ระบบไฟฟ้า หากมีระบบไฟฟ้าเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถใช้แสงสว่างในเวลากลางคืนได้ และทำให้การบริหารของแหล่งท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพมากขึ้น แหล่งท่องเที่ยวควรมีการพยากรณ์การใช้ไฟฟ้าและออกแบบเพื่อรองรับให้ดี รวมทั้งให้มีการกำหนดเวลาเปิดปิดเพื่อประหยัดพลังงาน

ฅ. ปัญหาระบบประปา แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีน้ำสะอาดไว้บริการแก่ผู้มาเยือนอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง การจัดหาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวอาจมีการจัดสร้างระบบประปาขนาดเล็กขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ขึ้นอยู่กับความต้องการในการใช้น้ำของนักท่องเที่ยว

ฉ. ปัญหาด้านระบบการสื่อสาร เกษตรกรมีทรรศนะว่าปัจจุบันชุมชนยังขาดเรื่องการพัฒนา ระบบการติดต่อสื่อสาร ซึ่งควรจะมีการพัฒนาระบบการสื่อสารระหว่างภายนอกและช่วยให้การแหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพมากขึ้นเพราะสามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

ค. ปัญหาด้านระบบสาธารณสุข เกษตรกรเชื่อว่าการสร้างศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวควรมีสถานบริการและโรงพยาบาลในท้องถิ่นที่ทันสมัย สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัยและคำรักษาพยาบาลที่ยุติธรรม สถานที่ท่องเที่ยวเองก็ควรมีหน่วยรักษาพยาบาลเบื้องต้นไว้รองรับ โดยควรจัดเตรียมการรักษาโรคให้สอดคล้องกับกิจกรรมและลักษณะของนักท่องเที่ยว

ง. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เกษตรกรมีทรรศนะต่อเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมหลายเรื่อง รวมถึงปัญหาน้ำเสีย ซึ่งเกษตรกรเชื่อว่าหากการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว จะทำให้

ฐ. ขยะมูลฝอย ทัศนยะของเกษตรกรส่วนใหญ่เชื่อว่าปัญหาขยะมูลฝอยการกำจัดขยะมีความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องจัดการระบบกำจัดขยะให้เหมาะสม มิฉะนั้นจะเกิดปัญหาการเสื่อมโทรม ความสะอาด เนื่องจากการขาดการดูแลอย่างทั่วถึง และอาจนำไปสู่ปัญหาด้านการสาธารณสุขได้

๒. อภิปรายผล

๑. ทัศนยะต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

จากการศึกษาทัศนยะของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๘) ระดับความมุ่งมั่นเพื่อการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวชุมชนอยู่ในเกณฑ์สูง เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่คาดหวังว่า เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรวางแผนกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของชุมชนอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๖๗)

นอกจากนี้ เกษตรกรยังสนับสนุนบทบาทของเกษตรกรต่อการบริหารจัดการด้านแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยเห็นว่าการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวควรเป็นหน้าที่ของคนในชุมชน และมองว่า เกษตรกรควรมีบทบาทส่งเสริมและกำหนดนโยบาย เพื่อบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๖๐) ทั้งยังเชื่อว่าการบริหารจัดการชุมชนโดยชุมชนต้องอาศัยบุคคลจากท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญ ดังนั้น เกษตรกรซึ่งถือว่าเป็นบุคคลในท้องถิ่นจึงมีความเข้าใจต่อกระบวนการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้เหมาะสมกับพื้นที่ได้ ซึ่งวัดค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๓๒)

สำหรับการวางแผนการเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณช่องสะง่า เกษตรกรเชื่อต่อการวางแผน และมองว่าการวางแผนคือกระบวนการเตรียมการตัดสินใจสำหรับการกระทำในอนาคต คือการตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะเลือกทางเลือกแบบใดอย่างไร แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็กิจกรรมต่อการวางแผนฯควรให้เกษตรกรเข้ามามีบทบาทต่อการกำหนดกฎเกณฑ์หรือแนวทางเพื่อการพัฒนา

การศึกษาวิจัย ชี้ให้เห็นว่าปัจจุบันบทบาทของเกษตรกรต่อการจัดการระบบแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน พบว่า ชุมชนและเกษตรกรมีบทบาทน้อยต่อการกำหนดแนวทางหรือสร้างกฎระเบียบควบคุมการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๖๖) แม้เกษตรกรจะเชื่อมั่นว่า การมีส่วนร่วมจะช่วยพัฒนาคุณภาพและศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวและเพิ่มเศรษฐกิจให้กับชุมชนได้ดีขึ้นก็ตาม ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามยอมรับว่า หากประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆจะนำไปสู่การพัฒนาที่ดีที่สุดและถาวรที่สุด

การวิจัย พบว่า เกษตรกรเชื่อว่าหน้าที่เกษตรกรมีส่วนร่วมจัดการแหล่งท่องเที่ยวจะเอื้อประโยชน์ให้กับชุมชนได้ง่าย อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๖๘) และเกษตรกรยอมรับว่าเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เกษตรกรเข้ามามีบทบาทจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๖๘)

ต่อทรงสนะการรวมกลุ่มเพื่อบริหารจัดการด้านแหล่งท่องเที่ยวโดยเกษตรกรด้วยกันเองนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งให้ความสำคัญของหลักการบริหารโดยมองว่า การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนโดยเกษตรกรด้วยกันง่ายต่อการควบคุมดูแล อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๔๘) และยอมรับว่าชุมชนต้องพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๘) ส่วนการบริหารจัดการชุมชนโดยบุคคลภายนอกนั้น เกษตรกรมีความคิดเห็นว่าหากบุคคลภายนอกเข้ามาดำเนินการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๖๖) อย่างไรก็ตามเกษตรกรยอมรับว่า หากมีโอกาสเกษตรกรพร้อมที่จะร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๔)

๒. ทรงสนะต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางแหล่งท่องเที่ยว เกษตรกรมีทรงสนะต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางแหล่งท่องเที่ยวโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๘) ทั้งนี้เกษตรกรเชื่อว่า ตำบลไพรพัฒนามีแหล่งท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมบูรณ์ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๒) และเห็นด้วยกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวควบคู่กับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๑)

ด้านการควบคุมดูแลทรัพยากรธรรมชาติ เกษตรกรเห็นด้วยว่าควรมีการวางแผนควบคุมป้องกันความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๔) เกษตรกรควรสร้างความตระหนักและปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๕) ขณะที่เกษตรกรยอมรับว่าควรมีมาตรการด้านควบคุมดูแลการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๑)

นอกจากกรอบความคิดของเกษตรกรได้ให้ความสำคัญต่อการควบคุมฯ เกษตรกรยังเห็นด้วยกับการจัดระบบใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและใช้อย่างคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๘) และสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มเพื่อดูแลการใช้ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๐)

เสนอให้มีกระบวนการเรียนรู้/อบรมให้รู้ผลดีผลเสียจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๑)

๓. ทรงสนะเกษตรกรต่อการมีส่วนร่วมจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

ทรงสนะเกษตรกรต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๒) ปัจจุบันภาครัฐและภาคประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๒)

การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายจะก่อให้เกิดพลังของความร่วมมือในการพัฒนาฯ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๒) นอกจากนั้นเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามยอมรับว่า ชุมชนควรสนับสนุนให้เกิดการร่วมกลุ่มในการคิดและตัดสินใจร่วมกัน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๑) ยิ่งไปกว่านั้นเกษตรกรมีความรู้สึกที่ว่า ตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและควรได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๐)

ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐได้ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๗๐) ทั้งนี้เกษตรกรต้องการจัดให้มีการอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทุกภาคส่วน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๘) พร้อมกับการส่งเสริมการณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อปลูกจิตสำนึกการมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๑) สิ่งสำคัญคือเกษตรกรยินดีให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๕๑)

โดยสรุปว่า เกษตรกรมองว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือชุมชน จะช่วยให้คนในชุมชนยอมรับโครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวมากขึ้น นั้นหมายความว่า ประชาชนจะมีความรู้สึกผูกพันและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการมากขึ้น แต่เกษตรกรยอมรับว่าตนเองยังขาดความรู้ความสามารถต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ดังนั้นภาครัฐควรเข้ามาส่งเสริมกิจกรรมดังกล่าวซึ่งจะช่วยพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนได้มากขึ้น

๔. ทรรศนะเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

ทรรศนะเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๔๖) สำหรับพื้นที่ท่องเที่ยวบริเวณช่องสะง่า ตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์จังหวัดศรีสะเกษ (บริเวณจุดผ่านแดนไทย-กัมพูชา) เกษตรกรส่วนใหญ่ยอมรับว่าสำหรับบริเวณที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของเกษตรกรมีลักษณะพร้อมเหมาะสม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๖๑) ระยะเวลาและถนนสายหลักสะดวกและปลอดภัยในการเข้าออก อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๒๕) ควรมีการปรับปรุงด้านภูมิทัศน์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๘)

ปัจจุบันจุดผ่านแดนช่องสะง่า ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกิดใหม่และเริ่มได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะมีจุดเด่นเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีสภาพเป็นภูเขา ป่าไม้ และมีแหล่งน้ำคั้นน้ำ ถ้าธารเหมาะกับการท่องเที่ยว ที่สำคัญมีพื้นที่ติดกับประเทศกัมพูชา ประชาธิปไตย และมีจุดผ่านแดนช่องสะง่าเปิดการค้าขายระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นส่วนที่ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

นอกจากนั้นในพื้นที่รอบๆ จุดผ่านแดนช่องสะง่า ยังประกอบไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวอีกหลายแห่ง เช่น ถ้ำเจีย (ถ้ำค้างคาว) เขื่อนห้วยสำราญ วัดเขาพลาญเพชร น้ำตกโอบังโก้ว น้ำตก

ผลของการศึกษาพบว่า บริเวณแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการบริการนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๘) เกษตรกรมองว่า แหล่งท่องเที่ยวชุมชนของตนมีระบบไฟฟ้า/ประปา ห้องน้ำที่สะอาดถูกหลักอนามัย อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๑๔) แหล่งท่องเที่ยวชุมชนของตนมีระบบการสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วและมีปริมาณหน่วยบริการที่เพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๐๓)

บริเวณสถานที่แหล่งท่องเที่ยวมีหน่วยรักษาความปลอดภัยและหน่วยรักษาพยาบาลเบื้องต้นไว้รองรับ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๐๔) มีระบบกำจัดขยะมูลฝอยเพื่อป้องกันระบบนิเวศ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๑.๕๘) ท่านคิดว่าชุมชนของท่านควรมีการปรับปรุงพื้นที่ให้เหมาะสมเพื่อที่จะรองรับนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๕) หากมีการปรับปรุงพื้นที่รับรองการแหล่งท่องเที่ยวเชื่อว่าจะได้รับการร่วมมือจากเกษตรกร อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๘)

๕. ทรรศนะเกษตรกรต่อการเปิดโอกาสและกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่นทรรศนะเกษตรกรต่อการเปิดโอกาสและกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่นโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๖๑) การท่องเที่ยวเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตของคนในชุมชนย่อมเป็นการเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นมีอาชีพเสริม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๓) ปัจจุบันชุมชนของท่านสร้างรายได้จากแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=๒.๓๒) ชุมชนของท่านมีการร่วมกลุ่มสร้างผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๔๓) ท่านเชื่อว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในอนาคตเป็นทางเลือกหนึ่งให้ท้องถิ่นสร้างรายได้ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๓)

ท่านเห็นว่าควรมีการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๖) ควรมีการจัดอบรมฝีมือเพื่อเพิ่มคุณค่าของสินค้าให้มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๘๕) ปัจจุบันวัดดูคิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพียงพอต่อการผลิต อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๓๕) สินค้าประเภทเกษตรกรรมยังเป็นที่ต้องการของตลาดและดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๔๓) ท่านคิดว่าสินค้าและบริการของชุมชนมีคุณภาพและอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=๒.๔๖)

ปัญหาและอุปสรรค

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณช่องสะง่า (จุดผ่านแดนไทย/กัมพูชา)ร่วมทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณรอบ ๆ จุดผ่านแดนช่องสะง่า จำแนกได้ดังนี้คือ

ก. ปัญหาด้านสาธารณูปโภค เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นระบบการคมนาคม เช่น ถนน/ไฟฟ้า /ประปา/ระบบสื่อสาร/ ฯลฯ ซึ่งจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการท่องเที่ยวในอนาคต

ข. การสนับสนุนโดยหน่วยงานรัฐ เนื่องจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนต้องอาศัยงบประมาณจำนวนมาก รวมทั้งอุปกรณ์เครื่องมือในขณะที่ยังงบประมาณของชุมชนมีอยู่อย่างจำกัด หากไม่มีกระบวนการส่งเสริมสนับสนุนโดยหน่วยงานรัฐ โอกาสที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนคงเป็นไปได้ค่อนข้างยากลำบาก

ค. ปัญหาการร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และการกระตุ้นบทบาทของคนในชุมชน จากการสำรวจพบว่า ระดับการยอมรับและความสัมพันธ์ของกลุ่มประชาชนในชุมชนนับว่าเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ง. ปัญหาการประกอบอาชีพ เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความชำนาญด้านการลงทุน และการผลิตสินค้า ในขณะที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการสินค้าจากชุมชนมากขึ้นในอนาคต ดังนั้นเกษตรกรจึงมองว่าควรมุ่งส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้การประกอบอาชีพที่สอดคล้องต่อธุรกิจกิจการท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น สินค้าหลักของชุมชน และการประกอบอาชีพเพื่อบริการนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างรายได้ให้กับประชาคมของชุมชน

จ. ระบบป้องกันและรักษาความปลอดภัย ในการตัดสินใจที่เลือกที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวที่ใด นักท่องเที่ยวจะต้องอาศัยปัจจัยในด้านต่าง ๆ มาประกอบการตัดสินใจไม่ว่าจะเป็นความต้องการส่วนตัวของนักท่องเที่ยว การวางแผนการเดินทาง เวลา สถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง ความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญคือ ระบบป้องกันและรักษาความปลอดภัย

โดยปกติการที่นักท่องเที่ยวตัดสินใจจะเดินทางไปยังบริเวณใดบริเวณหนึ่ง สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงคือ เรื่องความปลอดภัย เพราะถ้าบริเวณใดมีปัญหาเรื่องความปลอดภัยเกิดขึ้นย่อมจะมีผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวด้วย ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกและให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ให้คำแนะนำช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ (วรรณมา วงษ์วานิช, ๒๕๕๖)

ฉ. ปัญหาทางด้านรูปแบบการเดินทาง การเดินทางท่องเที่ยวในแต่ละสถานที่ ในแต่ละครั้งรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวจะมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มที่ร่วมเดินทาง การจัดการการท่องเที่ยว กิจกรรมในการท่องเที่ยว

ช. ปัญหาด้านการตลาด การจัดจำหน่ายสินค้า

ซึ่งปัญหาดังกล่าวนับว่าเป็นอุปสรรคสำคัญของชุมชน ดังนั้นชุมชนจะต้องมองหากระบวนการส่งเสริมและสร้างจุดขายของชุมชน ให้เป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว โดยมองหาจุดเด่นของท้องถิ่น และใช้ทรัพยากรหรือต้นทุนทางธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข. ปัญหา ระบบคมนาคมขนส่ง ระบบคมนาคมขนส่งเกี่ยวข้องกับเส้นทางคมนาคมเช่น ถนนหนทาง เส้นทางเหล่านี้ช่วยให้การเดินทางเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายขึ้น ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ระบบไฟฟ้า หากมีระบบไฟฟ้าเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถใช้แสงสว่างในเวลากลางคืนได้ และทำให้การบริหารของแหล่งท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพมากขึ้น แหล่งท่องเที่ยวควรมีการพยากรณ์การใช้ไฟฟ้าและออกแบบเพื่อรองรับให้ดีขึ้นรวมทั้งให้มีการกำหนดเวลาเปิดปิดเพื่อประหยัดพลังงาน

ฅ. ปัญหาระบบประปา แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีน้ำสะอาดไว้บริการแก่ผู้มาเยือนอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง การจัดหาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวอาจมีการจัดสร้างระบบประปาขนาดเล็กขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ขึ้นอยู่กับความต้องการในการใช้น้ำของนักท่องเที่ยว

ฉ. ปัญหาด้านระบบการสื่อสาร การติดต่อสื่อสารระหว่างภายนอกและแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว การจัดโครงข่ายระบบโทรคมนาคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบโทรศัพท์ผ่านดาวเทียม เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ห่างไกล แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีบริการไปรษณีย์ ระบบโทรศัพท์ โทรสาร โทรเลข และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถติดต่อสื่อสารไปและจากภายนอกได้ มิฉะนั้นนักท่องเที่ยวจะรู้สึกไม่ปลอดภัย

ค. ปัญหาด้านระบบสาธารณสุข แหล่งท่องเที่ยวควรมีสถานบริการและโรงพยาบาลในท้องถิ่นที่ทันสมัย สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัยและคำรักษาพยาบาลที่ยุติธรรม สถานที่ท่องเที่ยวเองก็ควรมีหน่วยรักษาพยาบาลเบื้องต้นไว้รองรับ โดยควรจัดเตรียมยารักษาโรคให้สอดคล้องกับกิจกรรมและลักษณะของนักท่องเที่ยว

ฌ. ปัญหาด้านระบบระบายน้ำและกำจัดน้ำเสีย แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีระบบระบายน้ำและกำจัดน้ำเสีย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว

ฉ. ปัญหาด้านการกำจัดขยะ การกำจัดขยะมีความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องจัดการระบบกำจัดขยะให้เหมาะสม มิฉะนั้นจะเกิดปัญหาการเสื่อมโทรม ความสะอาด เนื่องจากการขาดการดูแลอย่างทั่วถึง และอาจนำไปสู่ปัญหาด้านการสาธารณสุขได้

๓. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- ๓.๑. ศึกษาวิจัยเชิงลึก ด้านต่าง ๆ เช่น เกี่ยวกับเรื่องของ ปัจจัยการท่องเที่ยว
- ๓.๒. ศึกษาวิจัย แบบการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวแบบต่าง ๆ
- ๓.๓. ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจและการยอมรับของนักท่องเที่ยว
- ๓.๔. ศึกษาวิจัยในด้านการจัดการกระบวนการผลิตของชุมชนและการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว
- ๓.๕. ศึกษาการส่งเสริมการตลาด/การประชาสัมพันธ์/เพื่อประโยชน์ของการท่องเที่ยว

๑.๖. ศึกษารูปแบบผลผลิต/ที่เหมาะสมในพื้นที่ของเกษตรกรเพื่อสร้างจุดขายในอนาคต
ให้กับการท่องเที่ยวชุมชน

บรรณานุกรม

- วินิจ ชยางกูร.๒๕๔๒. การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
 พิมพ์พรณ ลาภยงยศ.๒๕๔๑. การกระจายรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวสู่ท้องถิ่น
 เสรี วังสัไฟจิตร.๒๕๔๓. โครงสร้างของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย
 ปรีชา แดงโรจน์.๒๕๔๔. อุตสาหกรรมท่องเที่ยว วาระที่ ๒๑.กรุงเทพฯ:บริษัทไพล์แอนโพรฟ์
 นคิง จำกัด
 รชพร จันทร์สว่าง.๒๕๔๔. บทบาทของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
 สุวัฒน์ จูธากรณ์.๒๕๔๔. อนาคตการท่องเที่ยวในศตวรรษหน้า
 สุภาวิณี ทรงพรวานิชย์.๒๕๔๘. การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความเห็นในการจัดทำแผน
 ยุทธศาสตร์ สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน
 สัมศักดิ์ คงแดง.๒๕๔๘. การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนที่เอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและ
 วัฒนธรรมชุมชนบ้านรักไทย(แม่ฮ่องสอน) ต.หมอกจำแป๋ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน
 กาญจนา ทองทั่ว.๒๕๔๖. รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านวังอ้อ ตำบลหัวดอน
 อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี
 รุ่งวิจิต คำงาม.๒๕๔๗. การจัดการน้ำระบบย่อยโดยองค์กรชุมชน กรณีศึกษา กุดขาคีม ตำบลกุด
 ขาคีม อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์
 ฉลอง คูเมือง.๒๕๔๕. การสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการอนุรักษ์ป่าธรรมชาติที่ยั่งยืน
 ของชุมชน กรณีศึกษา โรงเรียนจตุคามพัฒนา จังหวัดร้อยเอ็ด
 นิคม จารุมณี.๒๕๔๔. การท่องเที่ยวและการจัดการ : โอเดียนสโตร์
 สุวัฒน์ จูธากรณ์.๒๕๔๕. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเกี่ยวกับปัจจัยสิ่งแวดล้อม.:
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก

ข้อมูลพื้นฐานสำคัญของท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวบริเวณจุดผ่านแดนช่องสะงำ

๑. ที่ตั้ง (แสดงที่ตั้งและระยะห่างจากอำเภอ)

แหล่งท่องเที่ยวบริเวณช่องสะงำ อยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลไพรพัฒนา ตั้งอยู่ที่บ้านไพรพัฒนา ตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอภูสิงห์ ระยะทางที่ติดต่อกับทางอำเภอภูสิงห์สามารถติดต่อได้ ๔ เส้นทาง ดังนี้

๑. เส้นทางสายโอปิ้งโก้ว - ทุ่งหลวง เข้าที่ว่าการอำเภอภูสิงห์ ระยะทางประมาณ ๒๖ กิโลเมตร ลักษณะเส้นทางเป็นทางลูกรังบดอัดแน่นตลอดเส้นทาง

๒. เส้นทางสายแซร์ไพร - ละลม เข้าทางแยกบ้านห้วยตามอญถึงบ้านโพธิ์ชัย - ทุ่งหลวง เข้าที่ว่าการอำเภอภูสิงห์ ระยะทางประมาณ ๒๕ กิโลเมตร ลักษณะเส้นทางจากไพรพัฒนาถึงห้วยตามอญเป็นทางลาดขยงจากห้วยตามอญถึงที่ว่าการอำเภอภูสิงห์เป็นทางลูกรัง

๔. เส้นทางสายแซร์ไพร - ละลม - บ้านสี่แยกนาเจริญ - แยกปากทางเข้าบ้านนกงูย - ที่ว่าการอำเภอภูสิงห์ ระยะทางประมาณ ๔๖ กิโลเมตร ลักษณะเส้นทางเป็นทางลาดขยงตลอดเส้นทาง

๔. เส้นทางสายไพรพัฒนา - นาตราว - โลกตาล เข้าทางแยกสถานีอนามัยบ้านโลกตาลถึงที่ว่าการอำเภอภูสิงห์ ระยะทาง ๖ กิโลเมตรและเส้นทางจากไพรพัฒนาถึงโลกตานเป็นถนนลาดขยงและจากสถานีอนามัยบ้านโลกตาลถึงที่ว่าการอำเภอภูสิงห์ เป็นถนนลาดขยงสลับกับถนนลูกรัง

๒ เนื้อที่ (แสดงเนื้อที่โดยประมาณเป็นตารางกิโลเมตรและไร่)

ตำบลไพรพัฒนา มีเนื้อที่ประมาณ ๑๕๖ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๕๗,๕๐๐ ไร่

๔ ภูมิประเทศ

บริเวณแหล่งท่องเที่ยวบริเวณจุดผ่านแดนช่องสะงำ มีลักษณะเป็นที่ราบสูง ภูเขา สลับที่ดอน ทิศใต้ของตำบลไพรพัฒนาเป็นแนวเทือกเขา ซึ่งเป็นเขตกั้นระหว่างประเทศกับพม่า ประชาธิปไตยกับประเทศไทย สภาพป่าส่วนมากยังสมบูรณ์ สภาพดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ทิศเหนือ ติดเขต องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยตามอญ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

ทิศใต้ ติดเขต แนวเทือกเขาพนมดงรัก เป็นเขตกันระหว่างประเทศไทยกับ
ประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย

ทิศตะวันออก ติดเขต องค์การบริหารส่วนตำบลดงรัก อำเภอภูสิงห์ จังหวัด
ศรีสะเกษ

ทิศตะวันออก ติดเขต องค์การบริหารส่วนตำบลจรัส อำเภอบัวเขต จังหวัด
สุรินทร์

๔ จำนวนหมู่บ้าน มีจำนวน ๘ หมู่บ้าน

- จำนวนหมู่บ้านในเขต อบต. เต็มทั้งหมู่บ้าน ๘ หมู่ ๑,๒๔๑ ครัวเรือน ได้แก่หมู่ที่

หมู่ที่ ๑ บ้านนาตำบล	มีจำนวนครัวเรือน	๗๑ ครัวเรือน
หมู่ที่ ๒ บ้านโคกแดง	มีจำนวนครัวเรือน	๕๑ ครัวเรือน
หมู่ที่ ๔ บ้านไพรพัฒนา	มีจำนวนครัวเรือน	๒๔๐ ครัวเรือน
หมู่ที่ ๔ บ้านแซวไพรเหนือ	มีจำนวนครัวเรือน	๑๗๕ ครัวเรือน
หมู่ที่ ๕ บ้านนาสวรรค์	มีจำนวนครัวเรือน	๑๗๑ ครัวเรือน
หมู่ที่ ๖ บ้านโอปองโก้ว	มีจำนวนครัวเรือน	๒๒๔ ครัวเรือน
หมู่ที่ ๗ บ้านโคกชาติ	มีจำนวนครัวเรือน	๕๑ ครัวเรือน
หมู่ที่ ๘ บ้านแซวไพรใต้	มีจำนวนครัวเรือน	๑๔๒ ครัวเรือน
หมู่ที่ ๘ บ้านทางสายลวด	มีจำนวนครัวเรือน	๔๖ ครัวเรือน

- จำนวนหมู่บ้านในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล บางส่วน - หมู่ ได้แก่หมู่ที่ -

๕ ที่ดินอื่นในเขตตำบล

- จำนวน - แห่ง
- จำนวนสุขาภิบาล - แห่ง

๖ ประชากร

- ประชากรทั้งหมด ๕,๕๔๔ คน แยกเป็นชาย ๒,๕๕๖ คน หญิง ๒,๙๘๘ คน
มีความหนาแน่นเฉลี่ย ๕๕ คน/ตารางกิโลเมตร

หมู่ที่ ๑ ประชากร ๔๔๕ คนแยกเป็นชาย ๑๗๕ คนหญิง ๑๗๐ คน
หมู่ที่ ๒ ประชากร ๔๘๘ คนแยกเป็นชาย ๑๘๕ คนหญิง ๒๐๔ คน
หมู่ที่ ๔ ประชากร ๑,๐๖๔ คนแยกเป็นชาย ๕๔๔ คนหญิง ๕๔๑ คน
หมู่ที่ ๔ ประชากร ๕๔๑ คนแยกเป็นชาย ๔๗๗ คนหญิง ๔๕๔ คน
หมู่ที่ ๕ ประชากร ๑๖๕ คนแยกเป็นชาย ๔๗๔ คนหญิง ๔๔๖ คน
หมู่ที่ ๖ ประชากร ๑,๐๕๒ คนแยกเป็นชาย ๕๔๕ คนหญิง ๕๕๔ คน
หมู่ที่ ๗ ประชากร ๔๘๔ คนแยกเป็นชาย ๒๔๘ คนหญิง ๒๔๕ คน
หมู่ที่ ๘ ประชากร ๗๒๘ คนแยกเป็นชาย ๔๗๐ คนหญิง ๔๕๘ คน

หมู่ที่ ๕ ประชากร ๑๕๐ คนแยกเป็นชาย ๑๐๒ คนหญิง ๔๘ คน

๗. สภาพทางเศรษฐกิจ

๗.๑ อาชีพ (แสดงอาชีพของประชากรในเขต อบต.)

ตำบลไพรพัฒนา ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพหลักคือ ทำไร่ ทำนา แยกเป็น ไร่ประมาณ ๗๐% ทำนา ๒๐% อาชีพรองลงมาคือ ก้าขายและรับจ้างทั่วไป ประมาณ ๑๐%

๗.๒ หน่วยธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

- ธนาคาร	-	แห่ง
- โรงแรม	-	แห่ง
- ปั้มน้ำมันและก้าซ	๒	แห่ง
- ปั้มหลอด	๕	แห่ง
- โรงงานอุตสาหกรรม (โรงงานรับซื้อหัวมันสำปะหลัง)	๒	แห่ง
- โรงสี	๒๔	แห่ง
- ร้านค้า	๕๑	แห่ง

๘. สภาพสังคม

๘.๑ การศึกษา

- โรงเรียนประถมศึกษา	๔	แห่ง	ดังนี้
๑. โรงเรียนบ้านไพรพัฒนา			
๒. โรงเรียนบ้านแซวไปร์			
๔. โรงเรียนบ้านนาสวรรค์			
- โรงเรียนมัธยมศึกษา (ขยายโอกาส)	๑	แห่ง	
๑. โรงเรียนบ้านไพรพัฒนา			
- โรงเรียนอาชีวศึกษา	-	แห่ง	
- โรงเรียน/สถาบันชั้นสูง	-	แห่ง	
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	๕	แห่ง	
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	๔	แห่ง	
- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน	-	แห่ง	

๘.๒ สถาบันและองค์กรทางศาสนา

- วัด/สำนักสงฆ์	จำนวน	๑๐	แห่ง
- มัสยิด	จำนวน	-	แห่ง
- ศาลเจ้า	จำนวน	-	แห่ง

- โปสท์	จำนวน	-	แห่ง

๘.๔ สาธารณสุข

- โรงพยาบาลของรัฐขนาด		-	แห่ง
- สถานีอนามัยประจำตำบล/หมู่		๒	แห่ง
- สถานพยาบาลเอกชน		-	แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบัน		-	แห่ง
- อัตราการมีและการใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ ๑๐๐			

๘.๔ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- สถานีตำรวจ		-	แห่ง
- ที่พักสายตรวจ		๑	แห่ง
- สถานีดับเพลิง		-	แห่ง

๘. การบริการพื้นฐาน

๘.๑ การคมนาคม

การคมนาคมติดต่อระหว่างตำบลไพรพัฒนากับอำเภอภูสิงห์ รวมทั้งการคมนาคมภายในหมู่บ้านของตำบลไพรพัฒนามีรายละเอียด ดังนี้

- ทางหลวงชนบท เส้นทางสายบ้านละลม – แชรไปร์
- ทางหลวงชนบท เส้นทางสายบ้านไพรพัฒนา – นาตราว
- สำหรับทางเชื่อมระหว่างตำบลและหมู่บ้าน เป็นสภาพลูกรัง จำนวน ๑ สาย

๘.๒ การโทรคมนาคม

- ที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต		๑	แห่ง
- สถานีโทรคมนาคมอื่น ๆ		๑๑	แห่ง

๘.๔ การไฟฟ้า

- จำนวนหมู่บ้านที่ใช้ไฟฟ้า ๘ หมู่บ้าน จำนวน ๑,๒๔๑ ครัวเรือน

๘.๔ แหล่งน้ำธรรมชาติ

- ลำน้ำ ลำห้วย	จำนวน ๘ สาย ได้แก่ ห้วยชะนี , ห้วยสระ , ห้วยลำปู้จ , ห้วยสำราญ , ห้วยโอนกันเจรง , ห้วยปะถิน , ห้วยโกบ , ห้วยระกา ,
- บึง , หนอง และอื่น ๆ	จำนวน ๔ แห่ง

๘.๕ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ฝายน้ำล้น
ได้แก่ ฝายหมู่ที่ ๔ , ฝายหมู่ที่ ๕ , ฝายหมู่ที่ ๖ , ฝายหมู่ที่ ๖
 - บ่อน้ำตื้น
 - บ่อน้ำบาดาล
จำนวน	-	แห่ง
จำนวน	-	แห่ง

- สระน้ำ	จำนวน	๑๒	แห่ง
- ประปา	จำนวน	๖	แห่ง

๑๐. ข้อมูลอื่น ๆ

๑๐.๑ ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ สภาพโดยทั่วไปเป็นป่าไม้ ซึ่งสภาพยังสมบูรณ์
- ทรัพยากรที่มีพื้นที่ ได้แก่ ป่าชุมชน และแหล่งน้ำธรรมชาติ

๑๐.๒ มวลชนจัดตั้ง

- ไทยอาสาป้องกันชาติ	๑	รุ่น	จำนวน	๒๐๐	คน
- กองทุนเพื่อความมั่นคงของชาติ	๑	รุ่น	จำนวน	๒๐๐	คน
- ศูนย์สงเคราะห์	จำนวน	๕	แห่ง		
- ศูนย์ประชาสัมพันธ์หมู่บ้าน	จำนวน	๕	แห่ง		
- หอกระจายข่าว	จำนวน	๕	แห่ง		
- ชมรมสร้างสุขภาพ	จำนวน	๕	แห่ง		
- ศูนย์การศึกษาชุมชน	จำนวน	๑	แห่ง		
- ศูนย์ประสานการพัฒนาตำบล	จำนวน	๑	แห่ง		
- ศูนย์สาธิตการเกษตร	จำนวน	๑	แห่ง		
- ศูนย์เกษตรและเทคโนโลยี	จำนวน	๑	แห่ง		

๑๐.๔ โบราณสถาน

- โบราณสถาน	จำนวน	-	แห่ง
-------------	-------	---	------

๑๐.๔ แหล่งท่องเที่ยว

- ถ้ำเจีย (ถ้ำค้างคาว) (หมู่ที่ ๕) , เขื่อนห้วยสำราญ (หมู่ที่ ๘) , วัดเขาพลาญเพชร (หมู่ที่ ๒) , น้ำตกตึกขู , โอปิ้งโก้ว (หมู่ที่ ๖) , น้ำตกเขาขาด (หมู่ที่ ๘) , ภูผาผึ้ง (หมู่ที่ ๖) , ไพรพัฒนา (ศาลาถม หมู่ที่ ๔) , ช่องสง่า (หมู่ที่ ๘)

๑๑. ข้อมูลศักยภาพของชุมชนและพื้นที่

การรวมกลุ่มของประชาชน

กลุ่มทุกประเภท	๔๑	กลุ่ม	แยกประเภทกลุ่ม
- กลุ่มอาชีพ	๕	กลุ่ม	
- กลุ่มออมทรัพย์	๕	กลุ่ม	
- กลุ่มกองทุนเงินล้าน	๕	กลุ่ม	
- กลุ่มโครงการเศรษฐกิจชุมชน	๑๔	กลุ่ม	

๑๒. จุดเด่นของพื้นที่ (ที่เอื้อต่อการพัฒนาอำเภอ)

แหล่งท่องเที่ยวบริเวณช่องสง่าอยู่ภายใต้การดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบล ไพรพัฒนามีสภาพเป็นภูเขา ป่าไม้และเป็นแหล่งน้ำต้นน้ำ ลำธาร มีลำห้วย ๔ สาย ที่สำคัญ คือ

๑๔. ศักยภาพทางเศรษฐกิจ/สังคม/โครงสร้างพื้นฐาน/และอื่น ๆ

๑. การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ

- ๑.๑ ประชาชนมีการรวมกลุ่มในรูปของกลุ่มอาชีพ
- ๑.๒ เกษตรกรได้รับความรู้จากการฝึกอบรม
- ๑.๔ มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ เช่น ทอผ้า
- ๑.๕ ประชาชนมีงานและรายได้เพิ่มขึ้นจากการจ้างแรงงานในโครงการของส่วน

ราชการ

- ๑.๕ เกษตรกรมีความรู้และความชำนาญจากการส่งเสริมสนับสนุนในการทำ

การเกษตร

- ๑.๖ เพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพแบบเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง
- ๑.๗ อุดหนุนกลุ่มอาชีพทอผ้าให้ทำตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

๒. การดำเนินงานด้านสังคม

- ๒.๑ ประชาชนมีความปลอดภัยในทรัพย์สินมากขึ้น
- ๒.๒ ลดการเสพยาเสพติดลดลงในหมู่เยาวชน และโรงเรียน
- ๒.๔ อุดหนุนช่วยเหลือผู้ยากไร้ พิกัดไรที่พึ่ง และคนชราที่ขาดการเลี้ยงดู
- ๒.๕ อุดหนุนศูนย์ป้องกันและปราบปรามยา

๔. การดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- ๔.๑ ถนนสายภายในหมู่บ้านได้รับการปรับปรุง ซ่อมแซม เพื่อสะดวกในการ

คมนาคม

- ๔.๒ มีการขยายเขตไฟฟ้าได้ทั่วถึง

๕. การดำเนินงานด้านแหล่งน้ำ

- ๕.๑ ประชาชนมีน้ำใช้ในการทำการเกษตร และเลี้ยงสัตว์
- ๕.๒ ขุดลอกแหล่งน้ำและฝายกั้นน้ำ ทำให้กักเก็บน้ำสำหรับทำการเกษตรได้มาก
- ๕.๔ ประชาชนมีน้ำสะอาดในการอุปโภคบริโภค
- ๕.๕ ประชาชนได้ใช้น้ำจากประปาหมู่บ้านมากขึ้น
- ๕.๕ ดำเนินการก่อสร้างระบบน้ำประปาชนบท ขนาดเล็ก ๑ โครงการ
- ๕.๖ ขยายเขตระบบประปาหมู่บ้าน ๑ หมู่บ้าน ซ่อมแซมถังเก็บน้ำฝน ๗.๒๐

๕. การดำเนินงานด้านงานสาธารณสุข

๕.๑ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลร่างกาย และที่อยู่อาศัยที่ถูกสุขลักษณะ

๕.๒ ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น

๕.๔ ประชาชนมีความรู้ในการป้องกันโรคติดต่อมากขึ้น

๕.๔ ประชาชนมีความรู้เรื่องยามากขึ้น

๖. การดำเนินงานด้านการเมือง การบริหารและการพาณิชย์

๖.๑ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมืองที่เป็นปัจจุบันมากขึ้น

๖.๒ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบการปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น

๗. การดำเนินงานด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

๗.๑ ประชาชนยึดคำสอนของศาสนา สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม

๗.๒ มีการพัฒนาที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

๗.๔ ประชาชนมีความเข้าใจในการเล่นกีฬา ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ

๗.๔ ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารมากขึ้น

๗.๕ ประชาชนมีความเข้าใจที่จะศึกษาต่อ

๘. การดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๘.๑ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ดินและปรับปรุงดินมากขึ้น

๘.๒ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการที่จะดูแลรักษาแหล่งน้ำและพัฒนาแหล่งน้ำ

๘.๔ ประชาชนเห็นความสำคัญและให้การดูแลป่าไม้

๘.๔ ดำเนินการปลูกต้นไม้ตามแนวพระราชเสาวนีย์ฯ

๘.๕ อุทกนุเคราะห์จัดฝึกอบรมเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ศักยภาพองค์กรท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๑ หลักและแนวคิดในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

การส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวบริเวณช่องสะง่า ตามแผนยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนตำบลไพรพัฒนา เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของตำบลที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาของตำบล ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคตโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอและนโยบายในการพัฒนา

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคำบลเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตของตำบลโดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุและแนวทางในการบรรลุบนพื้นฐานของการอบรมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้ จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของตำบล ปัญหาและความต้องการของประชาชนในตำบลด้วย

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา มีความสำคัญต่อตำบลเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีแนวโน้มที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถจัดสรรทรัพยากรและต้นทุนทุกทางธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.แผนการพัฒนาที่ผ่านมา

ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๔๖ (๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ - ๔๐ กันยายน ๒๕๔๖) ขององค์การบริหารส่วนตำบลไพรพัฒนา อ.ภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ

๒.๑ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ในปีงบประมาณ ๒๕๔๖ ได้ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ โครงการปรับปรุงต่อเติมอาคารสำนักงาน อบต.ไพรพัฒนา งบประมาณ ๕๖,๐๐๐ บาท

๒.๒ โครงการติดตั้งระบบประปาและอุปกรณ์ระบบประปาหมู่บ้าน หมู่ที่ ๒ บ้านโคกแดง งบประมาณ ๒๖๐,๐๐๐ บาท

๒.๔ โครงการกำจัดวัชพืชในแหล่งน้ำห้วยสระบ้านนาสวรรค์ หมู่ที่ ๕ งบประมาณ ๑๔,๒๐๐ บาท

๒.๔ โครงการปรับปรุงซ่อมแซมถนนลูกรัง ภายในหมู่บ้าน หมู่ที่ ๑ บ้านนาตำบล งบประมาณ ๔๔๔,๐๐๐ บาท

๒.๕ โครงการปรับปรุงซ่อมแซมถนนลูกรัง บ้านโพนังโก้ว หมู่ที่ ๖ งบประมาณ ๒๘๒,๐๗๗ บาท

๒.๖ โครงการก่อสร้างถนนลูกรัง บ้านแซวไพร หมู่ที่ ๘ งบประมาณ ๔๕๐,๐๐๐ บาท

๒.๗ โครงการก่อสร้างถนนดิน บ้านทางสายลาด หมู่ที่ ๕ งบประมาณ ๔๐๔,๕๔๗ บาท

๒.๘ โครงการปรับปรุงซ่อมแซมถนนลูกรัง บ้านไพรพัฒนา หมู่ ๔ งบประมาณ บาท

**ปัจจัยและสถานการณ์เปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา
ปัญหาและความต้องการของประชาชนในตำบล**

ลำดับที่	ปัญหาความต้องการ	ขอบข่ายและสภาพปัญหา	พื้นที่เป้าหมาย/กลุ่มเป้าหมาย	หมาเหตุ
๑.	ด้านเศรษฐกิจ ๑.๑ เงินทุนในการประกอบอาชีพ ๑.๒ กลุ่มอาชีพ ๑.๔ ด้านการเกษตร	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพ - ขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพเสริม - ขาดการรวมกลุ่มเพื่อการต่อรองด้านเกษตร - ขาดความรู้และทักษะในการบริหารงานกลุ่ม - ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ - ขาดความรู้และข้อมูลทางการเกษตร - ขาดการส่งเสริมด้านการขายผลผลิตทางการเกษตร 	<ul style="list-style-type: none"> ๕๘๐ ครัวเรือน ๗๕๐ ครัวเรือน ๘๒๐ ครัวเรือน 	
๒.	ด้านสังคม ๒.๑ ปัญหาด้านการกีฬา ๒.๒ เบียดชีพผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส ๒.๔ การว่างงาน	<ul style="list-style-type: none"> - ลานกีฬาไม่เพียงพอต่อเยาวชนในพื้นที่ - อุปกรณ์กีฬาไม่เพียงพอ - ขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมด้านกีฬา - ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสได้รับเบียดชีพไม่เพียงพอ - รายครัว ไม่มีงานทำหลังฤดูการทำนา - การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึง - การรับรู้ข่าวสารล่าช้า 	๕ หมู่บ้าน	

ลำดับที่	ปัญหาความต้องการ	ขอบข่ายและสภาพปัญหา	พื้นที่เป้าหมาย/กลุ่มเป้าหมาย	หมายเหตุ
๔.	ด้านโครงสร้างพื้นฐาน			
	๔.๑ การคมนาคม	<ul style="list-style-type: none"> - การคมนาคมไม่สะดวก - ถนนเป็นหลุมเป็นบ่อ - ถนนบางหมู่บ้านมีน้ำขังในหน้าฝน - ถนนชำรุด 	} ๕๖๐ ครัวเรือน	
	๔.๒ น้ำท่วม	<ul style="list-style-type: none"> - น้ำท่วมขังภายในหมู่บ้าน - ร่องระบายน้ำไม่เพียงพอ 	} ๑๕๐ ครัวเรือน	
	๔.๔ ด้านไฟฟ้า	<ul style="list-style-type: none"> - การขยายเขตไฟฟ้ายังไม่ทั่วถึง - ไฟฟ้าไม่เพียงพอกับการเกษตร - ไฟฟ้าส่องสว่างตามถนนในหมู่บ้านยังไม่เพียงพอ 	} ๑๑๐ ครัวเรือน	
	๔.๔ ด้านแหล่งน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> - แหล่งน้ำการเกษตรตื้นเขิน และมีไม่เพียงพอ - ระบบประปาไม่ทั่วถึง - ขาดแคลนภาชนะในการกักเก็บน้ำ - ขาดแคลนน้ำสะอาดในการบริโภค 	} ๘๔๐ ครัวเรือน	
	๔.๕ ด้านเอกสารสิทธิ์	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน/ที่อยู่อาศัย 	๕๕๐ ครัวเรือน	

ลำดับที่	ปัญหาความต้องการ	ขอบข่ายและสภาพปัญหา	พื้นที่เป้าหมาย/กลุ่มเป้าหมาย	หมายเหตุ
๔.	ด้านเศรษฐกิจ ๔.๑ การควบคุมโรคติดต่อ	<ul style="list-style-type: none"> - อุปกรณ์ในการควบคุมป้องกันและระงับโรคติดต่อ - การรณรงค์และเผยแพร่ความรู้ไม่ทั่วถึง - การควบคุมโรคและระงับโรคติดต่อไม่ทั่วถึง 	} ๕ หมู่บ้าน	
	๔.๒ สุขภาพอนามัย ๔.๔ สุขลักษณะภายในหมู่บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดความสนใจในการดูแลตัวเอง - ขาดการส่งเสริมในการตรวจเช็คร่างกายประจำปี - การส่งเสริมให้ประชาชนออกกำลังกายมีน้อย - ประชาชนไม่ดูแลเอาใจใส่สภาพบ้านเรือน และมีความเคยชินกับสภาพที่เป็นอยู่ 	} ๕ หมู่บ้าน ๔๕๐ ครัวเรือน	
๕.	ปัญหาด้านการเมือง การบริหารและการพาณิชย์ ๕.๑ ด้านการเมือง	<ul style="list-style-type: none"> - ราษฎรขาดความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย - การประชาสัมพันธ์ในระบอบประชาธิปไตยไม่ทั่วถึง - ราษฎรไม่ให้ความสำคัญด้านการเมืองและการบริหาร - ขาดการส่งเสริมกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง 	} ๕ หมู่บ้าน	

ลำดับที่	ปัญหาความต้องการ	ขอบข่ายและสภาพปัญหา	พื้นที่เป้าหมาย/กลุ่มเป้าหมาย	หมายเหตุ
๖.	ปัญหาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดจิตสำนึกในการดูแลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - ขาดการปลูกป่าทดแทน - ขาดการอนุรักษ์และส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ - ขาดการดูแลในการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล - ขาดภาชนะรองรับขยะ - ราษฎรขาดความสนใจในการกำจัดขยะมูลฝอย 	<div style="text-align: center;"> ๕ หมู่บ้าน </div>	

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของท้องถิ่น

๑.จุดแข็ง (Strength - S) แหล่งท่องเที่ยวบริเวณจุดผ่านแดนช่องสะงำภายใต้การบริหารจัดการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลไพรพัฒนามีพื้นที่เป็นที่ราบสูงและเหมาะแก่การเกษตรมีลำน้ำไหลผ่าน ๔ สาย คือ คลองคันคาศ , ห้วยตามอญ , ห้วยตลา , ห้วยสำราญ ทำให้มีความอุดมสมบูรณ์ มีหมู่บ้านเกษตรอินทรีย์ ทำหน้าที่ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์จำหน่าย , มีแหล่งท่องเที่ยวผจญไก่อ๊ะ , ถ้ำค้างคาวและทางผ่านสู่ช่องสะงำ ในการพัฒนาทุกอย่างจะมีการวางแผนพัฒนาตำบลและทำตามแผนพัฒนาตำบล นอกจากนี้ด้านบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลไพรพัฒนายังมีการประชุมระหว่าง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส. อบต. หัวหน้าส่วนราชการ ประธานประชาคมหมู่บ้าน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในตำบล อีกอย่างองค์การบริหารส่วนตำบลไพรพัฒนายังมีที่ทำการเหมาะสมมีอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการดำเนินงานการติดต่อสื่อสาร มีอินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลให้ทราบข้อมูลที่ทันสมัยและเหตุการณ์ปัจจุบัน

๒.จุดอ่อน (Weakness - W) บุคลากรมีน้อยและยังขาดความรู้ความเข้าใจใน กฎ ระเบียบ และการถ่ายโอนภารกิจในด้านต่าง ๆ ของรัฐบาล เนื่องจากว่ากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยงานใหม่ การพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลยังมีน้อย ส. อบต. ผู้นำ คณะผู้บริหาร ประชาชนยังไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง นอกจากนี้การเสียดสเพื่อส่วนรวมมีน้อย

๔.โอกาส (Opportunity - O) องค์การบริหารส่วนตำบลไพรพัฒนา มีเขตการปกครองติดต่อการปกครองของหน่วยงานราชการของอำเภอ ทำให้การติดต่อราชการสะดวก รวดเร็ว และมีแหล่งท่องเที่ยว คือ ผจญไก่อ๊ะ ป่าชุมชน และอยู่ใกล้ด่านผ่านแดนถาวร (ช่องสะงำ) ซึ่งในอนาคตอันใกล้นี้จะเป็แหล่งท่องเที่ยวของตำบลไพรพัฒนา ตำบลใกล้เคียงและของอำเภอภูสิงห์ต่อไป ซึ่งผลดีทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมภายในตำบล และมีผลิตภัณฑ์ OTOP ที่มีชื่อเสียง เช่น ผลิตภัณฑ์ไม้ตะเคียบ มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์มาช้านาน

๔.ปัญหาและอุปสรรค (Threat - T) สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของตำบลไพรพัฒนา เป็นสังคมเกษตรกรรม อาชีพหลัก คือ การทำนา การปลูกยาสูบ ปลูกพริก ข้าวโพด แต่ราคาผลผลิตตกต่ำ ไม่มีตลาดกลางในการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร ค่าขนส่งผลผลิตทางการเกษตรสูง เสียเปรียบพ่อค้าคนกลาง หลังฤดูทำนา ประชาชนส่วนใหญ่ว่างงาน ขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพ ขาดระบบชลประทาน และการจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เกษตรมีรายได้น้อย หนี้สินนอกระบบมาก การรับรู้ข่าวสารทางการเกษตรไม่ทั่วถึง การคมนาคมไม่สะดวกและไฟฟ้ายังไม่เพียงพอ

วิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันสอดคล้องต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณจุดผ่านแดนช่องสะง่า

๑.องค์การบริหารส่วนตำบลไพรพัฒนา

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. จัดให้มีการทำเกษตรอินทรีย์
3. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน
4. กำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
5. จัดให้มีแหล่งท่องเที่ยว
6. ส่งเสริมการศึกษาและจัดให้มีการอบรมเพิ่มพูนความรู้แก่ประชาชน
7. ส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี
8. จัดให้มีการร่วมคิดร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของ อบต.

๒.จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลไพรพัฒนา

1. การคมนาคมทางบกและทางน้ำมีความสะดวกรวดเร็ว
2. ประชาชนมีอาหารที่ปลอดภัยบริโภคและจำหน่าย
3. ประชาชนมีอาชีพและมีรายได้พอเพียง
4. สิ่งแวดล้อมไม่เป็นมลพิษ
5. มีสถานที่พักผ่อนมีแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม
6. ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารที่ทันสมัยเพิ่มขึ้น
7. ประชาชนมีสุขภาพดี อยู่ดีมีสุข
8. เพื่อให้ทุกคนได้แก้ปัญหาร่วมกัน

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPLS)	ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)	เป้าหมาย (targets)					
			ปี ๔๘ - ๕๒	ปี ๔๘	ปี ๔๙	ปี ๕๐	ปี ๕๑	ปี ๕๒
๑. การคมนาคมทางบกและทางน้ำมีความสะดวกรวดเร็ว	๑. ร้อยละของครอบครัวที่มีการคมนาคมสะดวกรวดเร็ว	๑. ครอบครัวที่มีการคมนาคมสะดวกรวดเร็วร้อยละ ๔๕ ของครัวเรือนทั้งหมด	๑๐๐%	๕๐%	๖๕%	๗๕%	๘๕%	๑๐๐%
๒. ประชากรมีอาหารที่ปลอดภัยสารพิษในการอุปโภคและจำหน่าย	๑. ร้อยละของประชากรที่ได้บริโภคและจำหน่ายอาหารปลอดภัย	๑. ประชากรได้บริโภคจำหน่ายอาหารที่ปลอดภัยร้อยละ ๔๕ ของประชากรทั้งหมด	๑๐๐%	๕๐%	๖๕%	๗๕%	๘๕%	๑๐๐%
๔. ประชาชนมีอาชีพและมีรายได้พอเพียง	๑. ร้อยละของประชากรในวัยทำงาน (๑๔ - ๖๐ ปี) ที่ว่างงาน ๒. ร้อยละของครัวเรือนที่มีรายได้น้อยกว่าการจ่าย	๑. ประชากรในวัยทำงานว่างงานร้อยละ ๒๕ ของประชากรในวัยทำงานทั้งหมด	๐%	๒๐%	๑๕%	๑๐%	๕%	๐%
		๒. ครัวเรือนที่มีรายได้น้อยกว่ารายจ่ายมีร้อยละ ๒๕ ของครัวเรือนทั้งหมด	๘๕%	๔๐%	๕๕%	๖๕%	๗๕%	๘๕%
๔. สิ่งแวดล้อมไม่เป็นมลพิษ	๑. จำนวนครัวเรือนที่มีการกำจัด	๑. ครัวเรือนที่มีการกำจัดขยะอย่างถูก	๑,๒๔๑	๔๑๔	๔๑๔	๔๑๔	-	-

				ครัว เรือน	ครัว เรือน	ครัว เรือน	ครัว เรือน	ครัว เรือน
๕. มีสถานที่พักผ่อนและมีแหล่ง ท่องเที่ยวที่เหมาะสม	๑. ปริมาณประชากรที่มาเที่ยว พักผ่อน	๑. ประชากรที่มาเที่ยวพักผ่อน ๔๐ คน/สัปดาห์	๖๕๐ คน/ สัปดาห์	๔๕๐ คน/ สัปดาห์	๕๐๐ คน/ สัปดาห์	๔๖๐ คน/ สัปดาห์	๖๓๐ คน/ สัปดาห์	๖๕๐ คน/ สัปดาห์
จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (Goals)	ตัวชี้วัด (KPLS)	ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data)	เป้าหมาย (targets)					
			ปี ๔๘ - ๕๒	ปี ๔๘	ปี ๔๙	ปี ๕๐	ปี ๕๑	ปี ๕๒
๖. ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ ทันสมัยเพิ่มขึ้น	๑. ร้อยละของประชาชนที่มีช่องทาง ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย	๑. ประชาชนมีช่องทางในการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยร้อยละ ๗๖ ของประชากรทั้งหมด	๑๐๐%	๘๕%	๙๐%	๑๐๐%	-	-
๗. ประชาชนมีสุขภาพดี อยู่ดี กิน ดี	๑. ร้อยละของประชาชนที่ปลอด จากโรคต่าง ๆ	๑. ประชาชนที่ปลอดจากโรคต่าง ๆ ร้อยละ ๖๕ ของประชาชนทั้งหมด	๙๕%	๗๐%	๗๕%	๘๐%	๙๐%	๙๕%
๘. เพื่อให้ทุกคนได้แก้ปัญหของ ท้องถิ่นร่วมกัน	๑. ร้อยละของประชาชนในการ ร่วมกันแก้ปัญหต่าง ๆ	๑. ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ร้อยละ ๒๕ ของ ประชาชนทั้งหมด	๗๐%	๔๕%	๕๐%	๖๐%	๖๒%	๗๐%

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	โครงการ
๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านแหล่งน้ำ	๑.๑ จุดหลอกแหล่งน้ำ สร้างฝาย ๑.๒ สร้างระบบประปาหมู่บ้าน	๑.๑.๑ จุดหลอกคลองน้ำ คลองส่งน้ำ ๑.๑.๒ สร้างฝายกั้นน้ำ ๑.๑.๔ ล้อมรั้วลาดหนามรอบหนอง ๑.๒.๑ สร้างระบบประปาหมู่บ้าน ๑.๒.๒ จัดซื้อ โองน้ำ ๑.๒.๔ ก่อสร้างถังเก็บน้ำ ๑.๒.๔ ขยายเขตประปา
๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	๒.๑ ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาถนน ท่อระบายน้ำ บล็อคอนเวิร์ด สะพาน	๒.๑.๑ ก่อสร้างถนน ๒.๑.๒ ก่อสร้างถนนและท่อระบายน้ำ ๒.๑.๔ ก่อสร้างปรับปรุงถนน ๒.๑.๔ ปรับปรุงซ่อมแซมถนน ๒.๑.๕ สร้างบล็อคอนเวิร์ด/ฝายน้ำล้น ๒.๑.๖ ก่อสร้างสนามกีฬา/ปรับปรุงสนามกีฬา ๒.๑.๗ ก่อสร้างซุ้มประตู ๒.๑.๘ ก่อสร้างอาคารฝึกอาชีพ

	๒.๒ ออกเอกสารสิทธิ์	๒.๑.๕ ก่อสร้างสะพาน ๒.๒.๑ โครงการออกเอกสารสิทธิ์
ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	โครงการ
๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	๔.๑ สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๑.๒ สร้างระบบประปาหมู่บ้าน	๔.๑.๑ ส่งเสริมการปลูกป่าเพิ่ม ๔.๑.๒ ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมและชุมชน ๔.๑.๔ ฝึกอบรมอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๔.๑.๔ จัดทำถังขยะ/ที่ทิ้งขยะ และรถบรรทุกขยะ ๔.๑.๕ ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวและสร้างสวนสุขภาพ ส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพผู้สูงอายุ ๔.๑.๑ สนับสนุนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สตรี ผู้พิการ บุตรผู้ป่วยโรคเอดส์ ผู้ด้อยโอกาส ๔.๑.๒ จัดซื้อเสื้อกันหนาว ผ้าห่มแก่ผู้สูงอายุและผู้พิการ ๔.๑.๔ จัดอบรมและแข่งขันกีฬาทางไกลยาเสพติด ๔.๑.๔ จัดอบรมและแนะแนวทางการป้องกันภัยจาก
๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม	๔.๑ ส่งเสริมสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ สตรี ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส บุตรผู้ป่วยโรคเอดส์ ๔.๒ ส่งเสริมให้ประชาชนห่างไกลยาเสพติด ๔.๔ ส่งเสริมให้ประชาชนป้องกันภัยจากอาชญากรรม	๔.๑.๒ จัดซื้อเสื้อกันหนาว ผ้าห่มแก่ผู้สูงอายุและผู้พิการ ๔.๑.๔ จัดอบรมและแข่งขันกีฬาทางไกลยาเสพติด ๔.๑.๔ จัดอบรมและแนะแนวทางการป้องกันภัยจาก
๕. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมืองและการบริหาร	๕.๑ ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น	อาชญากรรม

		<p>๕.๑.๑ อบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพสมาชิก อบต.</p> <p>๕.๑.๒ ฝึกอบรมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย</p> <p>๕.๑.๔ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน</p>
ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	โครงการ
๖. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	<p>๕.๒ ส่งเสริมการบริหารการปกครอง</p> <p>๖.๑ พัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน</p>	<p>๕.๒.๑ ค่าเงินเดือนของพนักงานส่วนตำบลและค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราว</p> <p>๕.๒.๒ ค่าจ้างเหมาการจัดเก็บภาษี</p> <p>๕.๒.๔ ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิก อบต.</p> <p>๕.๒.๔ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ประจำสำนักงาน</p> <p>๕.๒.๕ จัดซื้อครุภัณฑ์ประจำสำนักงาน</p> <p>๕.๒.๖ ค่าตอบแทนคณะผู้บริหารและสมาชิก อบต.</p> <p>๕.๒.๗ เงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลของพนักงานส่วนตำบลและคณะผู้บริหาร</p> <p>๖.๑.๑ ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์</p>

		๖.๑.๒ จัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ ให้แก่กลุ่มแม่บ้าน ๖.๑.๔ ฝึกอบรมอาชีพเสริมให้แก่ประชาชน, เยาวชน ๖.๑.๔ จัดให้มีร้านค้าชุมชน, ตลาดกลางสินค้า ๖.๑.๕ จัดซื้ออุปกรณ์แก่กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ๖.๑.๖ สร้างศูนย์ฝึกอาชีพ ๖.๑.๗ ส่งเสริมการเลี้ยงโค กระบือ สัตว์ปีก และ ประมง ๖.๑.๘ จัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าว ฯลฯ
ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา	โครงการ
๗. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสาธารณสุขและอนามัย	๗.๑ ส่งเสริมและพัฒนาให้ประชาชนมีความรู้ในการดูแลรักษาสุขภาพอนามัย และการป้องกันรักษาโรคต่าง ๆ	๗.๑.๑ รณรงค์ป้องกันโรคติดต่อ ๗.๑.๒ สุ่มตรวจหาสารเคมีที่ตกค้างของประชาชน ๗.๑.๔ ส่งเสริมการออกกำลังกาย ๗.๑.๔ การพัฒนาทางการแพทย์แผนไทย ๗.๑.๕ ส่งเสริมอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) ๗.๑.๖ รณรงค์โครงการอาหารปลอดภัย
๘. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนาและ	๘.๑ เพิ่มช่องทางในการรับรู้ข่าวสารให้แก่ประชาชน	๘.๑.๑ จัดซื้อหนังสือพิมพ์ให้ที่อ่านหนังสือพิมพ์ใน

วัฒนธรรม	๘.๒ ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นและศาสนา	หมู่บ้าน ๘.๑.๒ ปรับปรุงและพัฒนาศูนย์ข้อมูลและข่าวสาร ตำบล ๘.๑.๔ ฝึกอบรมให้ความรู้และให้ทุนการศึกษา ๘.๒.๑ จัดงานและอนุรักษ์ประเพณีต่าง ๆ ในตำบล ๘.๒.๒ งานวันสำคัญทางศาสนา ๘.๒.๔ จัดงานรัฐพิธี
----------	--------------------------------------	--

การนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติและการติดตาม ประเมินผล

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาแหล่งน้ำ

แนวทางที่ ๑ การขุดลอกและพัฒนาแหล่งน้ำ

โครงการ	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย						ผู้รับผิดชอบ
		ปี ๔๘ - ๕๒	ปี ๔๘	ปี ๔๙	ปี ๕๐	ปี ๕๑	ปี ๕๒	
(๑) โครงการขุดลอกหนองน้ำ,ลำห้วย	จำนวนประชาชนที่มี น้ำสะอาดอุปโภค บริโภคอย่างพอเพียง	๑๐ แห่ง	๑๐ แห่ง	-	-	-	-	ส่วนโยธา
(๒) ก่อสร้างคลองส่งน้ำ,ฝายน้ำล้น, ทำนบดิน		๖ แห่ง	๖ แห่ง	-	-	-	-	ส่วนโยธา
๑.๒ แนวทางการพัฒนาสร้างถังน้ำ (๑) โครงการก่อสร้างถังเก็บน้ำ		๑ แห่ง	๑ แห่ง	-	-	-	-	ส่วนโยธา

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

แนวทางที่ ๑ การพัฒนาการก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาดน ท่อระบายน้ำ บล็อกคอนกรีต

โครงการ	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย						ผู้รับผิดชอบ
		ปี ๔๘ - ๕๒	ปี ๔๘	ปี ๔๙	ปี ๕๐	ปี ๕๑	ปี ๕๒	
(๑) โครงการก่อสร้างถนน ปรับปรุง ซ่อมแซม ถนนและสะพาน	๑. พื้นที่ผิวถนนที่ก่อสร้าง	๑๖	๑๖	-	-	-	-	ส่วนโยธา
(๒) ไฟฟ้า	๒. จำนวนถนนที่ได้รับการซ่อมแซม							
(๔) โทรศัพท์	๔. จำนวนถนนที่ได้รับการปรับปรุง	๘	๘	-	-	-	-	ส่วนโยธา
(๔) ประปา	๔. จำนวนถนนพร้อมท่อระบายน้ำที่ก่อสร้าง	๑	๑	-	-	-	-	ส่วนโยธา
(๕) โครงการวางท่อระบายน้ำ	๒	๒	๒	-	-	-	-	ส่วนโยธา
(๖) โครงการก่อสร้างอาคารและปรับปรุงอาคาร	๕. จำนวนประชาชนที่ได้รับความสะดวกในการคมนาคม	๔	๔	-	-	-	-	ส่วนโยธา
	๖. จำนวนอาคาร จำนวนสนามกีฬา	๒	๒	-	-	-	-	ส่วนโยธา
	๗. ประชาชนมีไฟฟ้าใช้ทั่วไป							
	๘. ราษฎรได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง							

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

แนวทางที่ ๑ การสร้างจิตสำนึกและตระหนักในการจัดการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โครงการ	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย						ผู้รับผิดชอบ
		ปี ๔๘ - ๕๒	ปี ๔๘	ปี ๔๙	ปี ๕๐	ปี ๕๑	ปี ๕๒	
(๑) โครงการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวและสร้างสวนสุขภาพ	จำนวนประชาชนที่มีน้ำสะอาดอุปโภคบริโภคอย่างพอเพียง	๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาต้นสังกัด

แนวทางที่ ๑ การส่งเสริมสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส บุตรผู้ป่วยโรคเอดส์

โครงการ	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย						ผู้รับผิดชอบ
		ปี ๔๘ - ๕๒	ปี ๔๘	ปี ๔๙	ปี ๕๐	ปี ๕๑	ปี ๕๒	
๔.๑ แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ, ผู้พิการ, ผู้ด้อยโอกาส, บุตรผู้ป่วยโรคเอดส์	จำนวนผู้สูงอายุ, ผู้พิการ, ผู้ด้อยโอกาส, บุตรผู้ป่วยโรคเอดส์มีสวัสดิการดีขึ้น							
(๑) จัดซื้อเต็นท์	จำนวนผู้สูงอายุ, ผู้พิการ, ผู้ด้อยโอกาส, บุตรผู้ป่วยโรคเอดส์มีสวัสดิการดีขึ้น	๔	๔	-	-	-	-	สำนักปลัด
(๒) เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	จำนวนผู้สูงอายุ, ผู้พิการ, ผู้ด้อยโอกาส, บุตรผู้ป่วยโรคเอดส์มีสวัสดิการดีขึ้น	๔	๔	-	-	-	-	สำนักปลัด
๔.๒ แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมให้ประชาชนได้ห่างไกลยาเสพติด	การสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน							
(๑) ศูนย์คอมพิวเตอร์ประจำหมู่บ้าน	การสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน	๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาด้านการบริหารการเมืองและการพาณิชย์
 แนวทางที่ ๑ การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

โครงการ	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย						ผู้รับผิดชอบ
		ปี ๔๘ - ๕๒	ปี ๔๘	ปี ๔๙	ปี ๕๐	ปี ๕๑	ปี ๕๒	
๕.๑ การพัฒนาการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (๑) แยกหมู่บ้าน	จำนวนประชาชนผู้นำ ส.อบต. มีความรู้ด้านการบริหารการเมือง การปกครอง การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย	๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด
๕.๒ โครงการพัฒนาการบริหารการปกครองและพาณิชย์ (๑) เสี่ยงตามสาย		๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

แนวทางที่ ๑ พัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน

โครงการ	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย						ผู้รับผิดชอบ
		ปี ๔๘ - ๕๒	ปี ๔๘	ปี ๔๙	ปี ๕๐	ปี ๕๑	ปี ๕๒	
๑. ส่งเสริมเลี้ยงชีพโคกระบือ	๑. จำนวนประชาชนมี อาหารปลอดภัย บริโภคและจำหน่าย ๒. จำนวนประชาชนใน วยทำงานที่มีงานทำ ๔. จำนวนครัวเรือนที่มี รายได้เพิ่ม	๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด
๒. โครงการฝึกอาชีพถักปดอก หมอน		๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด
๔. ตัดเย็บเสื้อผ้า		๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด
๔. แปรรูปอาหาร		๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด
๕. จักสาน		๒	๒	-	-	-	-	สำนักปลัด
๖. ปูยชีวะภาพ		๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด
๗. ทอผ้าไหม		๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด
๘. ส่งเสริมกลุ่มสตรีแม่บ้าน		๔	๔	-	-	-	-	สำนักปลัด
๙. จัดสรรที่ดินทำกิน ฯลฯ								

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การพัฒนาด้านสาธารณสุข

แนวทางที่ ๑ การส่งเสริมและพัฒนาประชาชนให้มีความรู้ในการดูแลรักษาสุขภาพอนามัยและการป้องกันโรคต่าง ๆ

โครงการ	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย						ผู้รับผิดชอบ
		ปี ๔๘ - ๕๒	ปี ๔๘	ปี ๔๙	ปี ๕๐	ปี ๕๑	ปี ๕๒	
๑. สนามกีฬา	จำนวนประชาชน ที่มีสุขภาพดี สุขภาพแข็งแรง	๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด
๒. จัดตั้งศูนย์ อสม.		๒	๒	-	-	-	-	สำนักปลัด
๔. สร้างห้องน้ำสาธารณะ		๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด
๔. สร้างตลาดชุมชน		๒	๒	-	-	-	-	สำนักปลัด
๕. ควบคุมและป้องกันโรค		๔	๔	-	-	-	-	สำนักปลัด
๖. เจาะโลหิตหาสารเคมี		๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด
๗. เฝ้าระวังด้านสุขาภิบาลอาหาร		๒	๒	-	-	-	-	สำนักปลัด
๘. ตรวจพยาธิ		๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด
๙. ส่งเสริมสุขภาพ, ผู้สูงอายุ		๒	๒	-	-	-	-	สำนักปลัด
๑๐. รณรงค์ใช้ถุงยาง ฯลฯ		๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด

ยุทธศาสตร์ที่ ๘ การพัฒนาทางการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 แนวทางที่ ๑ การเพิ่มช่องทางในการรับรู้ข่าวสารให้แก่ประชาชน

โครงการ	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย						ผู้รับผิดชอบ
		ปี ๔๘ - ๕๒	ปี ๔๘	ปี ๔๙	ปี ๕๐	ปี ๕๑	ปี ๕๒	
๑. อุปกรณ์เด็กเล่น	จำนวนที่อ่านหนังสือพิมพ์ และจำนวนประชาชนที่ ได้รับข่าวสาร	๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด
๒. ส่งเสริมขยายโอกาสทางการศึกษา		๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด
๓. หลักสูตรภูมิปัญญาชาวบ้าน		๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด
๔. อนุรักษ์วัฒนธรรม ๔ เผ่าไทย		๒	๒	-	-	-	-	สำนักปลัด
๕. ห้องสมุดตำบล		๒	๒	-	-	-	-	สำนักปลัด
๖. อบรมจริยธรรม		๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด
๗. กีฬาสี		๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด
๘. วันเด็กแห่งชาติ		๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด
๙. ทูตการศึกษา		๒	๒	-	-	-	-	สำนักปลัด
๑๐. ศูนย์วิชาชีพ		๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด
๑๑. การบริหารงานบุคคล		๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด
๑๒. สนามกีฬาประจำตำบล		๑	๑	-	-	-	-	สำนักปลัด

๑๔. ซ่อมแซมศาลาวัด								
--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

หมายเลข.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษา ทัศนยะเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว: เพื่อเอื้อต่อจุดผ่านแดน
บริเวณช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ

คำชี้แจง

แบบสอบถามใช้เพื่อศึกษาทัศนยะและแนวความคิดของเกษตรกร บริเวณตำบลไพรพัฒนา
อำเภอภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ โดยครอบคลุมพื้นที่จำนวน ๑๐ หมู่บ้าน มีทั้งหมด ๔ ตอน โดยใช้
เครื่องหมาย $\sqrt{\quad}$ ลงในช่อง ()

แบบสอบถามมี ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ทัศนยะและแนวความคิดของเกษตรกรต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ที่
สัมพันธ์

กับแนวทางบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ๕ แนวทาง

ตอนที่ ๓ ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

การวิจัยครั้งนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจและวิจัยอันนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านและขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัย

นายประวุฒิ เพิ่มทรัพย์

อาจารย์ระดับ ๓ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ตอนที่ ๑

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดกาเครื่องหมาย $\sqrt{\quad}$ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ

() ชาย

() หญิง

๒. วุฒิการศึกษาสูงสุด

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

๔. ประกอบอาชีพเกษตรกรรมนานกี่ปี

() น้อยกว่า ๑๐ ปี

() ๑๑-๒๐ ปี

() ๒๑-๔๐ ปี

() ๔๑-๕๐ ปี

() ๕๐ ปีขึ้นไป

๕. อายุ

() น้อยกว่า ๔๑ ปี

() ๔๑-๕๐ ปี

() ๕๑-๕๐ ปี

() ๕๑ ปีขึ้นไป

๕. ปัจจุบันท่านมีรายได้เฉลี่ยตลอดปีประมาณ

() น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท

() ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท

() ๒๐,๐๐๑-๔๐,๐๐๐ บาท

() ๔๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับทรศนะของเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของสงงำ

๕ แนวทาง

หัวข้อต่อไปนี้แสดงข้อมูลเพื่อยืนยันแนวคิดของท่านที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ทั้งนี้ แบบสอบถามนี้ไม่มีคำตอบถูกหรือผิด แต่ต้องการคำตอบที่สอดคล้องกับความรู้สึกของผู้ตอบตามความเป็นจริง และสภาพที่ท่านต้องการให้เกิดขึ้นโดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดของท่าน

คะแนน	หมายถึง
๔	เห็นด้วย
๒	ไม่ทราบและไม่แน่ใจ
๑	ไม่เห็นด้วย

ทรศนะต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน	เห็นด้วย ๔	ไม่ทราบ ไม่แน่ใจ ๒	ไม่เห็นด้วย ๑	หมายเหตุ
๑.เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรวางแผนกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของชุมชนอย่างชัดเจน				
๒.เกษตรกรมีบทบาทส่งเสริมและกำหนดนโยบายเพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง				
๔.เกษตรกรเข้าใจกระบวนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนให้เหมาะสมกับพื้นที่				
๔.ปัจจุบันชุมชนมีบทบาทน้อยต่อการกำหนดแนวทางหรือสร้างกฎระเบียบควบคุมการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน				
๕.การที่เกษตรกรมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวจะเอื้อประโยชน์ให้กับชุมชนได้ง่าย				
๖.ท่านเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เกษตรกรเข้ามามีบทบาทจัดการท่องเที่ยวของชุมชน				
๗.การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนโดยเกษตรกรด้วยกันง่ายต่อการควบคุมดูแล				

ทรงชนะต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน	เห็นด้วย ๔	ไม่ทราบ ไม่แน่ใจ ๒	ไม่เห็นด้วย ๑	หมายเหตุ
๘. ท่านเห็นด้วยกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชน				
๙. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรหากบุคคลภายนอกเข้ามาดำเนินการบริหารจัดการท่องเที่ยว				
๑๐. หากมีโอกาстанพร้อมที่จะร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในชุมชน				

ทรงชนะต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว	เห็นด้วย ๔	ไม่ทราบ ไม่แน่ใจ ๒	ไม่เห็นด้วย ๑	หมายเหตุ
๑. ตำบลไพรพัฒนามีแหล่งท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมบูรณ์				
๒. ท่านเห็นด้วยกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวควบคู่กับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				
๔. ควรมีการวางแผนควบคุมป้องกันความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ				
๔. เกษตรกรควรสร้างความตระหนักและปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ				
๕. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าควรจะมีมาตรการด้านควบคุมดูแลการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ				
๖. เกษตรกรเห็นด้วยกับการจัดระบบใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและใช้อย่างคุ้มค่า				
๗. เกษตรกรควรมีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อดูแลการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน				
๘. ควรจัดอบรมให้รู้ผลดีผลเสียจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง				

พรรณษะเกษตรกรต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการ การท่องเที่ยวชุมชน	เห็นด้วย ๔	ไม่ทราบ ไม่แน่ใจ ๒	ไม่เห็นด้วย ๑	หมายเหตุ
๑.ปัจจุบันภาครัฐและภาคประชาชนของชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน				
๒.การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายจะก่อให้เกิดพลังของ ความร่วมมือในการพัฒนา ฯ				
๔.ชุมชนควรสนับสนุนให้เกิดการร่วมกลุ่มในการ คิดและตัดสินใจร่วมกัน				
๔.ท่านมีความรู้สึกว่าตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และควรได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อส่งเสริมการ ท่องเที่ยวชุมชน				
๕.ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐได้ให้การส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน				
๖.ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นกันทุกภาคส่วน				
๗.ควรมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อปลูกจิตสำนึก การมีส่วนร่วมของชุมชน				
๘.ท่านยินดีให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน				

พรรณษะเกษตรกรต่อการพัฒนาศักยภาพพื้นที่เพื่อ รองรับนักท่องเที่ยว	เห็นด้วย ๔	ไม่ทราบ ไม่แน่ใจ ๒	ไม่เห็นด้วย ๑	หมายเหตุ
๑.ที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของท่านมีลักษณะ พร้อมเหมาะสม				
๒.ระยะทางและถนนสายหลักสะดวกและปลอดภัย ในการเข้าถึง				

พรรณษะเกษตรต่อการพัฒนาศักยภาพพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	เห็นด้วย ๔	ไม่ทราบ ไม่แน่ใจ ๒	ไม่เห็นด้วย ๑	หมายเหตุ
๔.ควรมีการปรับปรุงด้านภูมิทัศน์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่				
๔.ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการบริการนักท่องเที่ยว				
๕.แหล่งท่องเที่ยวชุมชนของท่านมีระบบไฟฟ้า/ประปา ห้องน้ำที่สะอาดถูกสุขลักษณะ				
๖.แหล่งท่องเที่ยวชุมชนของท่านมีระบบการสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วและมีปริมาณหน่วยบริการที่เพียงพอ				
๗.บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวมีหน่วยรักษาความปลอดภัยและหน่วยรักษาพยาบาลเบื้องต้นไว้รองรับ				
๘.มีระบบกำจัดขยะมูลฝอยเพื่อป้องกันระบบนิเวศ				
๙.ท่านคิดว่าชุมชนของท่านควรมีการปรับปรุงพื้นที่ให้เหมาะสมเพื่อที่จะรองรับนักท่องเที่ยว				
๑๐.หากมีการปรับปรุงพื้นที่เพื่อรองรับการท่องเที่ยว เชื่อว่าจะได้รับการร่วมมือจากเกษตรกร				

พรรณษะเกษตรกรต่อการเปิดโอกาสและกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่น	เห็นด้วย ๔	ไม่ทราบ ไม่แน่ใจ ๒	ไม่เห็นด้วย ๑	หมายเหตุ
๑.การท่องเที่ยวเข้ามามีบทบาทต่อชีวิตของคนในชุมชน ช่วยเป็นการเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นมีอาชีพเสริม				
๒.ปัจจุบันชุมชนของท่านสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน				
๔.ชุมชนของท่านมีการร่วมกลุ่มสร้างผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากท้องถิ่น				

พรรณษะเกษตรกรต่อการเปิดโอกาสและกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่น	เห็นด้วย ๔	ไม่ทราบ ไม่แน่ใจ ๒	ไม่เห็นด้วย ๑	หมายเหตุ
๔. ท่านเชื่อว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในอนาคตเป็นทางเลือกหนึ่งให้ท้องถิ่นสร้างรายได้				
๕. ท่านเห็นว่าควรมีการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนในท้องถิ่น				
๖. ควรมีการจัดอบรมฝีมือเพื่อเพิ่มคุณค่าของสินค้าให้มีประสิทธิภาพ				
๗. ปัจจุบันวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพียงพอต่อการผลิต				
๘. สินค้าประเภทเกษตรกรรมยังเป็นที่ต้องการของตลาดและดึงดูดนักท่องเที่ยวได้				
๙. ท่านคิดว่าสินค้าและบริการของชุมชนมีคุณภาพและอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน				

ตอนที่ ๓ ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

สภาพปัญหาที่พบเห็นมีอะไรบ้าง

๑. ปัญหาด้าน

.....

.....

.....

.....

แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

.....

.....

๒.ปัญหาด้าน

.....
.....
.....
.....

แนวทางแก้ปัญหา

.....
.....

๔.ปัญหาด้าน

.....
.....
.....
.....

แนวทางแก้ปัญหา

.....
.....
.....
.....

๔.ปัญหาด้าน

.....
.....
.....
.....

แนวทางแก้ปัญหา

.....
.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล

ประวุฒิ เพิ่มทรัพย์ / ผู้ทำวิจัย

ประวัติการศึกษา

ชื่อนายประวุฒิ เพิ่มทรัพย์

วัน / เดือน / ปีเกิด ๐๖ มกราคม ๒๕๐๕

ประวัติการศึกษา

- อนุปริญญา เศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปริญญาตรี ศิลปะศาสตร์ (รัฐศาสตร์) บริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปริญญาโท นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน

- กรรมการสภาคณาจารย์และข้าราชการ ประเภทคณาจารย์ประจำ
- อาจารย์ประจำโปรแกรม นิเทศศาสตร์
- หัวหน้างานเอกสารการพิมพ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ตำแหน่งหน้าที่ในอดีต

- ผู้สื่อข่าวมติชน สายข่าวเศรษฐกิจ (พ.ศ. ๒๕๔๐ – ๒๕๔๕)
- หัวหน้าข่าว หุ่นไทย (พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๔๗)
- หัวหน้าข่าวเศรษฐกิจ นสพ.คู่แข่ง (พ.ศ. ๒๕๔๗ – ๒๕๔๘)
- บรรณาธิการข่าวเศรษฐกิจ สถานีวิทยุช่อง ๕ เรดิโอ(ในเครือกองทัพบก) พ.ศ. ๒๕๔๘ – ๒๕๔๐
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายนโยบายและแผน ๔ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (พ.ศ. ๒๕๔๐ – ๒๕๔๒)
- อาจารย์ระดับ ๗ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๔๕)